Bu eserin;

kataloglanması, dijital ortama aktarılması ve

elektronik ortamda kullanıma sunulması

İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)'nın desteğiyle

İBB Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı

Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü (Atatürk Kitaplığı)

tarafından gerçekleştirilmiştir.

Proje No	:	İSTKA/2012/BIL/233
Destek Programı	:	Bilgi Odaklı Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programı
Projeyi Destekleyen	:	İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)
Proje Adı	:	Osmanlı Dönemi Nadir Eserlerin Kataloglanması, Dijital Ortama Aktarılması ve Elektronik Ortamda Kullanıma Sunulması
Proje Sahibi Kuruluş	:	İBB Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı
Proje Yüklenicisi	:	Yordam BT Ltd. Şti.
Proje Uygulama Yeri	:	Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü - Atatürk Kitaplığı İSTANBUL – Beyoğlu

Bu sayısal kopya; eğitim - öğretim, bilimsel araştırma veya haber amacıyla kullanılabilir.
Ticari ya da başka bir amaçla kullanımı yasaktır.

İST. BELEDİYE
Taner
88
KÜTÜPHANESİ
İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
ATATÜRK KİTAPLIĞI
I.B.B
TÜRK KİTAPLIĞI
88
1924
Atatürk Taner Koleksiyonu

80.

Ali Nazima

HAZİNE İ KIRAAT

yahut

ÇOCUKLARA 200 HİKÂYE

İkinci kısım

— 161 inci sahifeden başlar.

— 204 ile 213 sahifeler arasındaki yaprakler noksandır.

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
ATATÜRK KİTAPLIĞI

A. HAYDAR TANER
Kitapları
No. 88

خزينهٔ قرائت

ياخود

چوجقلره ايكى يوز حكايه

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
ATATÜRK KİTAPLIĞI

معارف نظارت جليله‌سنك يكى پروغرامنه داخل اولوب چوجقلرك تهذيب اخلاق وتحسين اطوارايتمه‌لرينه خادم اخلاقى، ادبى، حسى وعبرت آميز ايكى يوز حكايه‌دن متشكل برخزينهٔ قرائتدر.

طابع و ناشرى

وزير خانده ٤٨ نومرولى قصبار مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر
درسعادت — ١٣٢٨

A. HAYDAR TAN
Kitaplığı
No. 88

خزینهٔ قرائتك بوایکنجی قسمی طقسان طقوزنجی حکایه
ویوز آلتمش برنجی صحیفه‌دن اعتباراً باشلار .

شفتالو

چیفتجینك بری شهردن عودتنده چوجقلرینه بش عدد
آك أیی جنسدن شفتالو کتیرمش . چوجقلر شفتالویی هنوز
بیلمه‌دکلرندن آنلرك خاولو دریسیله‌لطیف رنکنه حیران اولمشلر
ومتمادیاً آنلری أویروب چویرمکله هر بر طرفنه باققدن صوك
درجه محظوظ بولنمشلر ایدی . پدرلری شفتالولرك دردینی
چوجقلرینه توزیع ایتدکدن صکره برینی‌ده والده‌لری ایچون
آیرمش ایدی .

کیجه‌لین چوجقلر یاتمه‌یه کیده‌جکی زمان پدرلری شفتالویی
نصل بولدقلرینی آنلره سؤال ایتدی .

آك یوکی دیدی‌که :

« غایت لذیذ ، باباجغم ؛ میخوش بر لذتی وار . چکردکنی
صاقلادم ، شفتالو آغاجی ایدینه بیلمك ایچون کیدوب باغچه‌ده
بر یره کومه‌جکم .

— پك اعلی اوغلم ، کوزل دوشونمشسین ، بر چیفتجی
چوجغنك یاپه‌جنی بوندن بشقه برشی اوله‌ماز .

أڭ كوچكى ده شويله سويله‌دى :

— بكا ويرديكگز شفتالويى همان يييدم وچكردكنى آندم؛ آننهم كندىسنگكينك ياريسنى‌ده بكا ويردى . آه ! نه‌قدر طاتلى ايدى ؛ اغزده اريپور ايدى !

— تدبيرلى بر حركتده بولنمامشسين چوجغم ، فقط بر چوجق كبى حركتده بولنمشسين كه بوده سنك ياشكك اقتضاسيدر. حركتكده مدبرانه طاورانمق ايچون عمرك اولدقجه دها پك چوق فرصتلردن استفاده ايدرسين .

ايكنجى اوغلى‌ده ديدىكه : « كوچك قرداشمك آنديغى چكردكى بردن آلدم ؛ آنى قيروب ايچنده‌كى بادمنى ييدم وجوزدن دها لذتلى بولدم ؛ فقط شفتالومى صاتدم وشهره ايلك كيديشمده بر دوزينه شفتالو صاتون آله‌بيلمك اوزره پاره‌ده ايدينديم .

— ايشته بو تدبير، فوق‌العاده احتياطكارانه برحركتدر ياورووم اما هركسك جانى ياقامهك ايچون سنك هيچ بر وقت تاجر اولامه‌كى جناب حقدن استرحام وتمنى ايدرم .

— اى مقبول ! سن نه يابدك سويله باقهلم ؟

مقبول‌ده خلوص قلب ايله ديدىكه :

— شفتالومى بر خيلى وقتدن برى خسته يانمقده اولان ساكته كتوردم ايسه‌ده آلمق ايسته‌مدى؛ بونك اوزرينه ياغنك اوزرينه براقوب صاوشدم .

مقبولك بو سوزينى كمال خواهشله ديكله‌مكده اولان پدر چوجقلرينك هپسنه خطاباً ديدىكه :

— شيمدى چوجقلرم ايچگزدن هانكيگزك شفتالوسنى آلك خيرلى برايش ايچون استعمال ايتديكنى سويله‌يكز باقهيم ؟

چوجقلرك هپسى بردن : « مقبول » ديو باغيرديلر .

مقبول ايسه هيچ سس چيقارمايوب اوكنه باقدى وعائله خلقنك جمله‌سى مقبولك حركتنه ممنونيتلرندن طولايى كوزلرى ياشاره‌رق كنديسنى تبريك ايتدى .

١٠٠

كوچك ديلنجى

حيران اسمنده بر كوچك ديلنجى بر كون يولده كيدركن يرده برايكنه كورمش؛ «غائب اولمش برشيئى براقوب كچمه‌ملىدر.» ديه‌رك ايكنه‌يى يردن آلمش .

بر كلبه‌نك قپوسى اوكندن كچر ايكن بر قيزك آغلامقده اولديغنى كوره‌رك آكا دوغرى كه :

« سليمه ، نه ايچون آغلايورسين ؟

— ايكنه‌مى غائب ايتدم . شيمدى والده‌م كله‌جك بنى آزارلايه‌جق ، چونكه دها ديكيشيمى بيتيرمه‌مدم .

— شيمدى يولده كليز ايكن بر ايكنه بولدم ، آلده باق ؛ بلكه سنك غائب ايتديكك ايكنه‌در .

— خير ، بونم ايكنه‌م دكلدر .

— ايستر سنك ايكنه‌ك اولسون ايستر اولماسون ، آل سكا ويره‌يم .

— تشكر ايدرم ، آنكله ديكيشمى بيتيره بيلرم ، اوحالده والده‌مده ممنون اولور . »

بو وقعه‌يى بر قاچ كون كچمش ، سليمه‌يه والده‌سنك سوت ويرمش اولديغى بر چوجقدن يعنى سوت قرداشندن بر قاچ دسته ايكنه هديه كلمش .

سليمه قپولرينك اوكندن خيران كچر ايكن همان آنى چاغيروب: «سن بكا كچن كون بر ايكنه ويردك ، بن‌ده شيمدى آنك يرينه سكا بردسته ايكنه ويريورم. كيت آنى شهرده بولنان ترزى‌يه صات» ديمش .

فى الحقيقه حيران ايكنه‌لرى صاتمش ؛ يرينه ديكرلرينى صاتون آلمش ، آنلرى آز بر كار ايله صاتمش .

اوكوندن اعتباراً تجارته باشلامش . ايكنه‌دن ماعدا اپليك، قورداله كبى ديكش وسوسه متعلق اوفاق تفك اشياء آلوب صاتمه‌يه باشلامش .

غايت صاغلام وتربيه‌لى برچوجق ايمش ؛ فنا جنسدن اولان پرشيئى أبيدر ديو صاتماز ايمش . بوسببله مشتريسى چوغالمش .

برقاچ سنه ظرفنده شهرده بر أوكر الايوب باباسنى آناسنى اورايه كتيرمش .

آرتق اوفاق تفك شيلردن ماعدا چوخلرى ايپكلى ويوكلو قماشلر صاتمه‌يه باشلامش . شهره ياقين اولان باالجمله كويلرده حيرانك اسمنى سويلرلر ، طوغريلغندن طولايى شهرده، جوار كويلرده بولنان آدملر كوچك تاجرى سورلر ايمش؛ حيرانك دكانينه كيده‌رك آلش ويرش ايدوب دونرلر ، طانيدقلرى دوستلرينده آلش ويرش ايجون اورايه كوندررلر ايمش .

بو صورتله حيران بر چوق مال صاتار ، طوغريلقله پاره قازانير ايمش .

بر دسته ايكنه ويره‌رك تجارت يولنى كندينه اوكرتمش اولان كوچك كويلو قيزينك دخى أيلكنى اصلا اونوتماديغنى اظهار ايجون سليمه‌يى نكاح ايله آلمش .

(بر أيى حركت بو ايكى چوجغك ثروته مالك اولمه‌سنه سبب اولمش .)

١٠١

چوجقلره برحساب

مكتب مفتشلرندن برى بركون برمكتبى تفتيشه كيدرواوفاق قيزلردن حسابده أك زياده مهارتى اولانى صورار . معلم آكا

ایسته‌دیکی قیزی چاغیردقدن صکره مفتش افندی اوفاق قیزه دیرکه : « سکا برکوچ سؤاله بولنه‌جغم. عجبا سن آنا کهوبابا کهٔ قاچه کلدك ؟ »

اوفاق قیزهیچ بکله‌مه‌دیکی بویله برسؤالی ایشیتنجه جوابنی بولمقدن عاجز قالوب هیچ برشی سویله‌مکسزین اوکنه‌باقه‌قالیر.

« شبهه‌سز بویله برحسابی هیچ یاپمامشسیندر قیزم؛ بونکله برابر بوحساب یاپلهسی لازم کلن حسابلردن بریدر ؛ چوجقلرك ایسه بویله برحسابی دوشونوب بولمق خاطرلرندن بیله کچمز. هایدی برلکده برحساب ایده‌لم . بیه‌جك ، کیه‌جك، بیقانه‌جق الخ کبی شیلر ایچون کونده بررچاریك حساب ایده‌بیلیرزدکلی؟»

مفتش افندینك بوسوزینه قارشی اوفاق قیز جواباً دیرکه:

« — أوت ، اما طن ایدر ایسهم آز بیله .

— بو صورتله آیده اوتوز چاریك یعنی (۱۵۰) غروش ایدر . شیمدی قیزم سنده قاچ آی واردر ، سویله باقهیم ؟

— اون ایکی .

— اعلی ؛ سن قاچ یاشنده‌سین ؟

اون یاشمده‌یم .

— بو حالده حساب ایت . شیمدی‌یه قدر آنا کهوبابا کهٔ قاچه کلدك ؟»

اوفاق قیز حساب ایدر وتعجیله وبیوك بر یکون میدانه کتیردیکنه حیرتله « اوچ بیك آلتی یوز چاریك یعنی اون سکز بیك غروش » دیر .

بونك اوزرینه مفتش افندی دیرکه :

« — عجله ایتمه هپسی بوقدر دکل، بونکا خسته‌لندیککز وقت کتیریلن طبیبه ویریلن اجرت ، علاج پاره‌لری، مکتب کتابلری ایچون صرف اولنان وامثالی مصرفلری دخی حساب ایدوب علاوه ایتمك‌ده لازم اولدیغی کبی سز بیوکجه‌یه قدر والده‌کزك کیجه‌لری کرك بشیککزك کرکسه یتاغکزك باشی اوجنده چکدیکی زحمت ومشقتلری وعائله‌سی ایچون هرکون چالشمقده بولنان پدرکزك قاتلاندیغی یورغونلقلری دخی دوشونوب حساب ایتمه‌کز ایجاب ایدر . فقط چوجغم عجبا ابوینکزك یعنی آنا وبابا کزك سزه اولان محبتی ایچون قاتلاندقلری یورغونلقلر ، چکدکلری زحمتلر پاره کبی حساب اولنه‌بیلیرمی ؟

— آه ! خیر افندم .

— بوحالده مادامکه اوکبی شیلر پاره‌مثلی حساب اولنه‌مایور. اویله ایسه چوجغم دنیایه کلدیککز وقتدن بری آنا وبابا کزك سزك حقکزده اجرا ایتدکلری ایشلری نه صورتله اوده‌یه بیله‌جکسکز سویله باقهیم ؟

اوفاق قیز براز دوشوندکدن صکره دیدی که : « آنلری جان وکوکلدن سوه‌رك و آنلر کبی چالشه‌رق وکندیلرینك ایچلمه‌سنی موجب اوله بیله‌جك برحالده بولنمایه‌رق » .

— حقکز وار ، چوجغم ، ابوینزه صوك درجه اطاعتله امرلرندن هیچ بروقتده طیشاری چیقمایه‌رق وکندیلرینه آصلا

فنا سوز سویله‌مه‌یوب کندیلرینی فوق‌العاده محبت ایله سوه‌رك واینجلمه‌لرینی موجب اوله‌بیله‌جك آثاوفاق برحرکتده بولنمامه‌یه غیرت ایله‌یه‌رك کوکلرینی خوش ایتمکله آنلرك حقلرینی اوده‌یه بیلیرز . »

۱۰۲

دوستلرمز آغاجلر

فیروز اسمنده برفقیر آدم اون اون بش بیك غروش‌قدر پرمیراثه قونمش . اوهنکامده بر چوق وقتدن‌بری صاتیلغه چیقارلمش وفقط اطرافنده بولنان بتاقلق سبیله هواسی آغیر اولدیغندن هیچ طالبی چیقمامش بر بیوك أو بولمش . بوأوك بولندیغی طرفلرده‌غلبه‌لك ده‌یوق ایمش ؛ اوجوارده أولری اولان بعض فقیرلر ایسه صتمه‌دن آصلا قورتیله‌مازلر ایمش . فیروز ، کیمسه‌نك آملق ایسته‌مه‌دیکی اوبیوك أوی اهون قیمتله صاتون آلمش . برچوق آدملر مذکور أوی صاتون آلدیغندن طولایی فیروزك دلیلکنه حمل ایتمشلر ؛ کندیسنی ده ! « بو اوی صاتون آلدك اما صاقین کیدوب ایچنده اوطورمه . » یوللواستهزا ایدکلری وقت فیروز دخی جواب اولهرق : « سنزك نه‌کزه لازم ؛ بن ایسته‌دیکم کبی یاپارم . » دیر ایمش . فیروز أوه طاشنمش ؛ بر طاقم آغاج فدانلری صاتون آلمش ؛ یکی أوینك اطرافنه

دیکدرمش . فیروز ، یکی اوینه طاشندیغی وقت برقاچ سنه کچدیکی حالده دها صتمه یوزی کورمه‌مش ، دیکدیکی آغاجلر بیومش . أوی ، اطرافنده بولنان آغاجلری ایله برلکده ، مملکتده بولنان أولرك آثکوزللرندن بری اولمش ، اوقدر کوزل اولمش‌که برکون فیروزك أوی صاتون آلدیغی وقت کندیسیله اکلنلردن بری اولان بابا چوشغون کندیسنه : « ایتدیکك تدبیرسزلکله برابرنه‌قدر بختك وارمش ، بیلیورمیسین ؟ فیروز . » دیدیکنده فیروز شویله‌جواب‌ویرمش : « بن هیچ تدبیرسزلك ایتمدم ، باباچوشغون ، یواراضی‌یی صاتون آلدیغم وبوندن‌طولایی بنمله اکلندکلرینی ، تکیم برنجیلری سن ایدك ، کوردیکم وقت بایدیغم ایشی بن‌یك اعلابیلیور ایدم . واقعا مملکتك بوجهتنك هواسی اطرافده بولنان بتاقلقلردن حامض فحم دینلن فنابرغاز چیقدیغندن پك آغیردر . بن ایسه بوحامض فحمی یوق‌ایده‌جك اصولی بیلیور ایدم ؛ یعنی نباتاتك أوفناغازی یوتدقلرینی برأیی کتابده اوقومش ایدم . — آدم‌سنده‌فیروز ، هیچ نباتات‌اویله شیلر یوتارمی ؟ آما بایدك‌ها ! — یوتار بابا چوشغون یوتار ، اوقدر یوتارکه حامض فحمده بولنان قاربون یعنی فحمی یوق ایده‌رك تنفسه فوق‌العاده یارایان مولدالحموضه‌یی براقیر . ایشته بونك‌ایچون أومك اطرافنه دیکدیکم آغاجلرك صحتمه‌فائده‌سی اولدی ، آنلرك بیکلرجه اولان کوچك‌یپراقلری فنا هوایی محو ایتدی . کوریورسکز یا؟ دوستلرم آغاجلر أومی صتمه‌دن وقایه

ایتدکلری کبی مملکتك ده هواسنی بردرجه دها خفیفلتدردی : آنلر بیودکجه اطرافنده ده خسته‌لك آزالمیه باشلادی. بن ایکی جهتله ممنونم، بابا چوشغون : اوّلا فائده‌لی برایش کوردم؛ ثانیاً أومك جوارنده اقامت ایدن ، دائما صتمه‌دن صراروب صولان زواللی آدملره دخی خدمت ایتدم . »

۱۰۳

طمعکارلغك نتیجه‌سی

غایت زنکین بر آدم قازاندیغی پاره‌یی یالکز أمك وبر آزده قاتق آلمقدن بشقه هیچ بریره صرف ایمیه‌رك کلیتلی برمبلغ جمع ایدوب بیوك برخزینه یه مالك اولمش اولدیغندن سوکیلی خزینه‌سنك اوزرینه تیترر ، جزئی برکورلتی اولورایسه آنی خوسزلرچالیور ظننده بولنور ایمش، بوظندن قورتلمق ،خزینه‌سنی کیزله‌مك ایچون پاپو قالفه‌سنك برینه یر آلتنده کندیسنه کیزلی بر اوطه یاپدرمیه قرار ویرمش ؛ قپوسنك ده کیزلی اولمه‌سنی ، کندیسندن بشقه کیمسه‌نك آچه بیلمه‌سی محال بولنمه‌سنی تنبیه ایلمه‌مش .

اوطه‌نك انشاسنه مذکور زنکین آدمك کوزبنك اوکنده باشلانمش. نهایت اوطه بیتمش، اوطه‌یه یاپیلان کیزلی قپویی معاینه ایچون پاپو قالفه‌سی هم ایچریدن وهم طیشاریدن آچوب قپار ایکن

زنکین دخی کمال دقتله مشاهده وبالآخره کندیسی دخی چوق دفعه‌لر تجربه ایده‌رك وعد اولنان مبلغی تأدیه ایدوب پاپو قالفه‌سنی باشندن دفع ایتمش؛ خزینه‌سنی اورایه پراشدرمش. هرکون سوکیلی خزینه‌سنی زیارت ایچون یر آلتنده کی اوطه‌سنه کیدر، آلتونلرینی اوکنه دوکه‌رك حیرتله سیرایدر، صایار، تکرار صایار ، ماصه‌نك اوزرینه استیف ایدر، صکره یرلشدره‌رك اوطه‌دن چیقار ایمش . یینه برکون آلتونلرینی سیرایدرایکن لامبه‌سی سونمش ، یاقق ایچون طیشاری چیقمق ایسته‌مش ایسه ده کیزلی قپویی کوچ حال ایله بولمش ، فقط روزکارك شدتندن قپو قپانوب آنختاری دخی طیشاریده قالدیغندن اوطه‌نك ایچریسنده قپانی قالمش بونك اوزرینه وارقوّتیله باغیرمش، امداد طلب ایتمش ایسه ده سسی هیچ برکمسه‌نك قولاغنه کیتمه‌مش . برایکی هفته کچه‌کندن صکره زنکین آدمك عائله‌سی بو آدمك نره‌ده ونه اولدیغنی بیلمه‌مه‌رك بیوك برتلاشه دوشمش . نهایت آنك غیبوبتی خبری بتون شهره یایلمرق یر آلتی اوطه‌سنی انشا ایدن قلفه‌نك قولاقلرینه قدر کیتمش . قلفه ، کیزلی قپونك قپانمرق زنکین آدمك ایچریده قالدیغنی حس ایله هان حکومته قوشوب مذکور زنکینك کندیسنه کیزلی قپولی یر آلتنده بر اوطه یاپدردیغنی ، احتمال که کندیسنك ایچریده قالمش بولندیغنی بیان ایله‌مش . درحال زنکینك خانه‌سنه مذکور قلفه ایله برقاچ پولیس کیدوب یر آلتی اوطه‌سنی آچمشلر . نه کورسونلر ! برخزینه اوزرنده حیاتسز برآدمك سرلمش اولدیغنی کورمشلر .

١٠٤

ذوق وصفا اطه‌سنده سياحت

اوز اقدن قومپوستودن طاغلری، نبات شکریله عقیده شکرندن قیالری وقیرلرنده ایچنده شروب جریان ایدن نهرلری حاوی برشکر آطه‌سی کوردك . غایت آچ کوزلو اولان اهالیسی بتون یوللری یالارلرونهرلره باتیردقدن صکره پرماقلرینی امرلرایدی . او آطه ده میان کوکی اورمانلری اولدینی کبی اوزرلرندن کوچ بالی دوشر ایری آغاجلری ده وار ایدی‌که بوبالری روزکار، نه‌قدر آز آچیق اولسه بیله، سیاحلرك آغزینه طوغری آلوب کتورر ایدی .

بو آطه‌یه واصل اولور اولماز ساحلده اشتها صاتار تاجرلر بولدق. زیرا بوقدر حلویات ایچنده اشتهاسزلر پك چوق ایدی . بوندن بشقه اویقو صاتان آدملرده وار ایدی . فیئاتی ساعتله حساب اولندینی کبی کورلمك ارزو اولنان رؤیاله نظراً یکدیکرندن دها بهالی اویقولرده وار ایدی. آلکوزل رؤیالر آلتمیشلیرایدی. پاره‌مه کوره آلتمش‌لرندن ایسته‌دم و یورغون اولدیغمدن اوّل امرده کیدوب یاتدم . فقط یتاغمه کیرر کیرمز بیوك بر کورلتی ایشیتدم، قورقدم واستمداد ایتدم. ارضك آچلدیغنی سویله‌دیلر. آرتق بیتدك دیدم ایسه‌ده قاپنار چوقولاته‌دن وهر نوع بوزلو مشروباتدن نهرلری طیشاری چیقارمق اوزره هرکیجه معین بر

ساعتده ارضك بوصورتله آچلدیغنی بکا سویله‌یه‌رك بنی تامین ایتدیلر . آنلردن ایجمك اوزره همان یتاغمدن قالقدم وایجدم. آه‌نه‌قدر لطیف ایدیلر. لکن ایرتهسی کون سوءهضمه اوغرادم وبوقدر ضیافت‌وذوق وصفادن یورغون دوشمش بولندیغمدن بوقدر مختلف واکلنجه‌لی ضیافتلرك انسانی هیچ بروقتده بختیار قیلمادیغنی استنتاج ایتدم .

بو درجه ذوق‌بخش منظره‌سی اولان بو آطه‌دن آرتق اوزاقلاشوب خانه‌مه عودتمده آبی ییوب ایچمه ایله متنوع ذوق وصفانك مداومتنك بنم ایچون حاصل ایده‌مه‌دیکی سعادت وصحتی معتدل براشتغال ایله صافی اخلاقده بوله‌بیلدم .

١٠٥

ایکی الما آغاجی

زنکین برچیفتجی بری دیکرندن تام برباش بیوك اولق اوزره ایکی اوغله مالك ایدی . ایکنجی اوغلنك طوغدیغی کون میوه باغچه‌سنك کیرله‌جك محلنده مساوی بر ساقده ایکی الما آغاجی فدانی دیکمش وآنلره اوزمانلدن اعتباراً عین اهتمام ایله باقمش وحاصلاتلرندن مساوی صورتده استفاده ایتمش وواقعا آنلری بری برینه ترجیح اولنه‌مایه‌جق برصورتده بولندرمش ایدی.

چوجقلر باغچوانلق ادواتنی قوللانمه‌یه اقتدار کسب ایتدکلری

وقت آنلری ایلك بهارك کوزل برکونی کندیلری ایچون غرس ایتمش واسملریله یاد ایلهمش اولدیغی ایکی آغاجك یانه کتوردی وآنلره مذکور ایکی آغاجك کوزل ساقلرینی ومستور بولندقلری چیچکلرك مقدارینی کوسترد کدن صکره دیدی که: «کوریورسکز یا چوجقلرم، بو آغاجلری أبی برحالده اوله‌رق سزه تسلیم ایدیورم. آنلر اقداماتکزله محصولدار اوله‌جقلری کبی اهالانکزله دخی غیر مثمر برحالده بولنه‌جقلردر. بناءً علیه سعی وغیرتکزه نظراً میوه‌لریله سزلری ممنون ایده‌جکاردر.»

الماس تسمیه اولنان کوچکی آغاجنه باقدی خصوصنده هیچ یورلمق بیلمزایدی. هرکون آنی اهلاك ایده بیله‌جك طرطیللری طوپلامقله مشغول اولورایدی. فنابرشکل آلامه‌سی ایچون ساقنه دستك قویار ایدی؛ کونشك حرارتی وچیك رطوبتی قولایلقله نقوذ ایده بیلمك اوزره کوکك اطرافنده‌کی طوپراغی قازار ایدی.

برادری مهری ایسه بونلرك هیچ برینی یاپماز ایدی. کونی یاقینده‌کی بایره چیقمق واورادن کلوب کچنلره طاش آتمق ایله کچیر ایدی. غوغا ایتمك اوزره کیدوب جوار کویلرك چوجقلرینی بولور ایدی. والحاصل آغاجنه هیچ باقادینی کبی آنی خاطرینه بیله کتیرمه‌دی؛ فقط صوك بهارده الماسك آغاجنی صاری وقرمزی رنکلی آلاجه‌لی میوه‌لر ایله مستور اولدیغی ودستك قونمامش اولیدی اوقدر چوق میوه‌نك آغیرلغیله

دالاری یره یاتوب قیریله‌جق درجه‌ده بولندیغی حالده کوره‌رك عقلی باشنه کلدی وآغاجك بوقدر چوق میوه ویردیکنه حیرتده قاله‌رق کندیسنك آغاجنی ده اویله‌ظن ایله قوشوب یانه کلدی؛ فقط اوزرنده یوصون ایله مستور دالار وصرارمش برطاقم یراقلر کوره‌رك صوك درجه مأیوس ومتحیر قالدی.

الماس ایچون حسدایده‌رك مهری کیدوب پدرینی بولدی وآکا دیدی که:

«باباجغم بکا نصل بر آغاج ویردکز. سپورکه صاپی کبی قوپ قورو، اوزرنده اون المایله یوق. برکره الما سکمکینی کورسه کز!... سز آکاسچوبده أثر أبی برآغاجی ویرمشسکز. باری آکا امر ایدکز ده المالرینی بنمله تقسیم ایتسون.»

مهرینك بوسوزینه قارشی پدری‌ده جواباً دیدی‌که:

«سنکله المالرینی تقسیم می ایتسون! بونصل سوز! دینك اولیورکه چالشقان اولان کندی آلتنك تریله قازانمش اولدیغی شیئی تنبلك ایدن ایچون آلتدن چیقارسون اویله‌می؟ اصلا. متأسف اول اوغلم! بو، سنك عدم اهتمامکك جزاسیدر؛ الماسك، جناب واجب‌الوجودك لطف وکرمیله، حاصل ایتدیکی محصولنی کوروبده بکا حقسزلق اسناد ایده‌رك صاقین آکا سچوبده أبی بر آغاجی ویرمش اولدیغم فکرینه دوشمه. سنك آغاجك‌ده آنکمکی کبی قوتلی وأبی بر محصول‌ویره‌جك برمرتبه چیچکلرایله مستورایدی؛ همده هر ایکیسی دخی عین‌طوپراغده

یتشمشدر : یالکز عین تربیه‌یی کورمه‌مشلردر . الماس آغاجنی آلمق اوفاق بوجکلردن بیله تخلیص ایتمشدر ؛ سن ایسه سنگکینی دها چیچکده ایکن طرطیلاره . بوجکاره محو ایتدردك. جناب قادر مطلقك بکا احسان ایتدیکی شیئی هیچ بروقت غائب ایتمك ایسته‌مه‌دیکم کبی آندن‌ده مسئول بولندیغمدن او آغاجی سندن آلوب اوزرندن اسمنی‌ده آتیورم . آنك تکرار أیبلکه یوز طوتمه‌سی ایچون الماسك آلینه کچمه‌سی لازمه‌دن کورونديکندن بودقیقه‌دن اعتباراً آنك اوله‌جنی کبی ایلریده ویره‌جکی محصول‌ده آکا عائد بولنه‌جقدر . سن ایسه اکر ایستر ایسه‌ك کیدوب فیده‌لکمدن بر بکندیکنی انتخاب ایله قباحتکی ستر ایتمك ایچون آنی یتشدرمه‌یه سعی وغیرت ایده‌جکسین : فقط آکاده‌اوّلکی کبی اهتمام ایله باقمایه‌جق اولورسه‌ك اوده بکا معاونتده اصلا قصوری کورلمه‌ین الماسك اوله‌جقدر .

مهری پدرینك سوزلرینك طوغرلغنی ونصیحتنك حکمتنی تصدیق ایتدی . او آنده کیدوب فیده‌لکدن آلمق قوّتلی عدّ ایتدیکی فدانی انتخاب ایله بالذات اینه انتخاب ایتدیکی محله دیکدی؛ الماس‌ده آنی یتشدرمك اوزره کندیسنه معاونتده بولندی. مهری بر دقیقه بیله فوت ایتمکسزین آغاجنه باققدن کری طورمادی : آرقداشلری ایله آرتق غوغا ایتمز اولدی؛ زیرا چالشمه‌یه فوق‌العاده هوسکار بولندی . صوك بهار کلدیکی وقت آغاجنك امیدینك فوقنده محصول ویردیکنی کوردی . بو صورتله بول

برمحصول آله‌رق زنکینلنمك وپیدا ایتمش اولدیغی فناطبیعتلردن واز کچمك کبی ایکی موفقیته دخی مظهر اولدی .

۱۰۶

ایپك بوجکاری

مملکتك برنده‌غایت فقیر برطول‌قادین وارمش؛ خسته‌لکلی ایمش. مالك اولدیغی درت چوجغی بسله‌مه‌یه قدرتی یوق‌ایمش. برکون آرتق چوجقلرینه‌بیه‌جك بوله‌مایه‌رق غایت زنکین وفقرایه باقه‌بی سور برخانمدن صدقه ایسته‌مه‌یه کلمش . زنکین خانم فقیر قادینه خطاباً : « زوالللی قادینجغز، بن سکا صدقه ویرمه‌یه‌جکم، فقط ایشته شو بشی برآراده بشلك مجیدیه آلتونی سکا عاریت ویروب آنلری یالکز سنك ناموسکه امنیت ایده‌جکم ؛ وقتك اولدیغی وقت اعاده ایدرسین . آنلری ایپك بوجکی یتشدرمك ایچون صرف ایت : لیپك بوجکی یتشدرمه غایت قولای بر صنعتدر؛ آنك ایچون قوّت‌ده لازم‌دکلدر، فقط دقت ومداومت لازمدر! بوخصوصده‌چوجقلرکسکا یاردیم ایده‌بیلیرلر.» دیمش.

طول قادین زنکین خانمه تشکرلرایتمش، نصیحتنی دیکله‌مش، بتون عائله خلقی ایشه باشلامش .ایپك بوجکی یمورطه‌سی صاتون آلمشلر. ایلك بهارده‌یمورطه‌لری غایت صیجاق اوطه‌لرده

سروپ هپسنی برصیجاقلقده بولندرمشلر ؛ پیراقلی طوت دالاری وچالیلری قویمشلر. ابتدا طوپلو ایکنه باشی بیوکلکنده اولان یورطه‌لر بیاض، صگره صاری اولوب دها صگره ده سیاحلاشمش، نهایت بونلردن کوچك کوچك قورتلر یعنی بوجکلر چیقمش، بو بوجکلر غایت اکول حیوانلر اولدیغندن آنلره بیه‌جك بتشدرمك ایچون مملکتده بول اولان طوت آغاجلرینك پیراقلرینی طوپلامق ضمننده قیره کیدرلر، کیجه کوندوز مذکور آج کوزلو حیوانلرك بیه‌جکلرینی دوشونورلر ایمش. بوجکلر بوصورتله بسلنه‌رك بیومش. صگره کوفه‌لرك اوزرینه قونیلان چالیلره طیرمانه‌رق چیقمه‌یه، ایش کورمه‌یه، بیدکلری کبی ایپك یاپه‌یه‌باشلامش. هربرقورت کندی وجودندن چیقاردیغی آچیق صاری بر رنکده اولان ایپکی دالاره صاره صاره قوزه دنیلن کوچك بر یورطه‌یه بکزر بر شکله قویمش. بوجکلر ایچنده قپالی قالمش.

قوزه‌لری، ایپکلری قوزه‌دن آیرمه‌یی کندیلرینه صنعت ایدینن آدملره صاتمشلر، خیلی پاره قزانمشلر. طول قادینك بوسایه‌ده‌بتون عائله‌سی سفالتدن قورتلمش، پاره‌لری کندیلرینی اداره ایتمه‌یه باشلامش.

برکون طول‌قادین ایله جوجقلری‌آك یکی روبالرینی کیمشلر، زنکین خانمك أوینه کیتمشلر. طول قادین زنکین خانمه دیمش‌که: «مرحمتلی خانم، سزه بالخاصه تشکر ایتمك ایچون کلدك. ایشته

بزه عاریت ویردیککز آچه‌یی تمامیله سزه اعاده ایدیورم. او آچه واسطه‌سیله فوق‌العاده مضایقه‌ده بولنان برعائله‌نك سعادت حالنه سبب اولدیغکزدن طولایی عمرمز اولدیغی مدتجه سزه متشکر قاله‌جغز.»

۱۰۷

یازار بوزار تخته‌سی

رسمی، برصباح آغلایه‌رق کندی‌کندینه: «آرتق بویازار بوزار تخته‌سنی قیره‌جغم.» دیدیکنده کندیسندن آنجق درت یاش بیوك اولان همشیره‌سی جوریه ایله آرالرنده شویله بر طاقم لاقردیلر اولمش:

— نه ایچون؟

— چونکه مکتبه کیتمك وقتی کلدی، بن ایسه حالا خواجه‌نك ویردیکی حساب مسأله‌سنی یاپه‌مادم.

— وظیفه‌کك دها بیتمه‌دیکنه سبب اولان سنك یازار بوزار تخته‌کمیدر؟

— شبهه یوق، اکر یازار بوزار تخته‌سی اولمامش اولیدی حساب مسأله‌سی ویرمزلر ایدی.

— کاغدی اونوتیورمیسین؟

— حسابی بن هیچ سومه‌یورم.

— سن سومه‌یورسین اما، حساب پك خوش برشیدر. انسان برحساب مسأله‌سی حل ایتدیمی نه‌قدر ممنون اولور! هم حسابی طانیمق هرکس ایچون لازمدر؛ بناءً علیه برازیاده چالشمایوبده دیکر آرقداشلرکدن دها آز بیلمك سنك ایچون پك عیبدر. کل، سکا یاردیم ایده‌یم‌ده وظیفه‌کی یاپ.»

رسمی، ایسته‌مه‌یه‌رك قیز قرداشی جوریه‌نك یانه کلوب یازار بوزار تخته‌سنی آنك دیزینه قویمش، کندیسی‌ده تخته‌نك برطرفنده باغلی اولان ایپ ایله اوینامه‌یه باشلامش.

جوریه: «بویازار بوزار تخته‌سنك اوزرنده‌کی آت، کوپك، قوش، آدم رسملری نه‌در؟» دیو صوردیغنده رسمی همان یازار بوزار تخته‌سنك آلت طرفنی جوبروب دیمش‌که:

— وظیفه اونه‌کی طرفنده‌در.

— وظیفه‌کی یاپه‌جق یرده وقتکی بویله بیهوده یره کچیرمه‌یه اوتانمادکمی؟ چابك، غائب ایتدیکك وقتی قازانمه‌یه چالشه‌لم.

— آه بنم کوزل همشیره‌جکم، ساعت ایکی‌یه کلدی، شیمه‌سنز مکتبه کیتمك ایچون کیمه‌جکم. بن کیدوب حاضرلانه‌یم، سن‌ده بنم حساب مسأله‌می حل ایدیویر.

— خیر.

— یالکز بودفعه‌لك اولسون همشیره‌جکم، رجا ایدرم.

— حیر، رسمی، اکر وظیفه‌کی بن یاپه‌جق اولور ایسم

سکا برایبلك ایتمش اولمام؛ چونکه اووقت سن برشی اوکرنمزسین لکن یالکز سکا یاردیم ایتمك ایسترم.»

جوریه قرداشنه بوسوزلری سویله‌دکدن صکره حساب مسأله‌سنی کوزلجه آکلاتمش.

صکره رسمی، آنی غایت قولایلقله حل ایتمش، سونجدن شاشمش قالمش، مکتبه‌ده کچ قالمایه‌جغنی آکلامش.

بونك اوزرینه همشیره‌سی جوریه: «کوریورسین‌یا وظیفه‌لر دقتله یاپیله‌جق اولورسه نه‌قدر قولای اولیور! بوندن بویله آلتاتول وظیفه‌لرکی یاپه‌یه چالش‌که صکره راحتجه ایسته‌دیکك اویونی اویناپه‌بیلیرسین.» دیمش.

رسمی، همشیره‌سنك نصیحتنی دیکله‌مش. هرصباح اویون اویناپه‌یه باشلامازدن اتول درسلرینه چالیشیر ایمش.

آرتق یازار بوزار تخته‌سندن جانی صیقلمامه‌یه، برقاچ هفته ظرفنده پك کوزل حساب یاپه‌یه باشلامش.

(دقتله چالیشیلیر ایسه چابك اوکرنیلیر.)

۱۰۸

اتمکنی برچوجق ایله تقسیم ایدن برکوپك

انکلتره‌نك شمالنده واقع اولوب چوق طاغلری حاوی بولنان اسقوچیانك غرب جهتنده بولنان وادیلر علی‌العموم چوبانلر ایله

اسكان اولنمشدر . بناءً عليه محل مذكورك اكثر طرفلرى مرعالردن عبارت اولوب اوراده ساكن اولانلرك كيمى بو مرعاره صاحب وكيمى آنلرده حيوان اوتلاتمكله مشغول اولمايه مجبور بولنمقده‌در.

بر انكليز محررينك حكايه‌سندن آكلاشلديغنه كوره اسقوچيالى برچوبان بركون ينه قويونلرينى اوتلاتمق اوزره مرعايه كيتديكى وقت هنوز اوچ ياشنده بولنان اوغلنى ده برلكده كتورمش . رفاقتنده كوپكى دخى بولنديغى حالده اوتلاغك برخيلى مسافه‌لك يولنى قطع ايتدكدن صكره باجمله سوروسنه نظارت ايده بيلمك اوزره يوكسك برقايه طيرمانه‌رق چيقمش چوجغى قايه چيقه بيلمك ايچون آكا پيرو اولمايه جغى جهتله آنى عودتنه دكين يرندن قيملدامامه‌سنى كنديسنه تنبيه ايده‌رك آشاغيده براقمش . قيانك تپه‌سنه وارر ولماز اورته‌لغى ، أنك ياقين شيلرى كورمه‌يه بيله مانع اولمه‌جق بر صورتده ، غايت كثيف برسيس قاپلامش . فوق العاده انديشناك اولان پدر چوجغك بولنديغى محله طوغرى قوشه‌رق كيتمش ايسه‌ده برطرفدن قرانلق وديكر طرفدن انديشه كنديسنه يولغى شاشيرتمش . تهلكه‌لى بتاقلقلر ايچنده وشلاله‌لر آراسنده برچوق ساعتلر طولاشمش ، يانوب ياقيله‌رق اوغلنى چاغيرمش ايسه‌ده آكا جواب ويرن يالكز طاغلرك عكس صداسى اولمش .

كيجه اولوب اورتەلقدن سيس دخى صيرلمش اولديغى برزمانده

طولاشمه نتيجه‌سى اولەرق كلبه‌سنك ياقينده برمحله بولنديغنى كورمش. قرانلقده بوندن دها زياده آرامه‌نك هيچ بر فائده‌سى اولەمايه جغنى آكلاديغندن صباحى فوق العاده صبرسزلقله بكله‌مش وفجر ايله برابر رفاقتنده قومشولرى دخى اولديغى حالده يوله قويولمش. بتون كون اوتەيى برى‌يى آرامشلر ايسه‌ده چوجقدن اثر بيله بوله‌مامشلر .

بچاره پدرك مأيوساً كلبه‌سنه عودتى اثناسنده چوجغيله برلكده كيتدكلرى زمان رفاقتلرينه آلمش اولدقلرى أك أيى جنسدن اولان كوپكنك تكرار كلبه‌سنه كلمش اولديغنى وبردها عودت ايتمه‌مك اوزره كنديسنه ويرلەسى معتاد اولان أتمكنى آلوب كيتديكنى كورمش .

زوالللى آدم ايرتەسى ودها ايرتەسى كون دخى تحرى‌يه چيقمش ايسه‌ده دائما مأيوس ومكدر اولەرق عودت ايتمش . بركون پدر جكرى يانەرق اخشام كلبه‌سنه عودت ايتديكى زمان كوپكك ينه كلبه‌يه كلوب أتمكنى آلەرق تكرار كيتديكنى خبر آلمش. بو وقعه اوزرينه متحير قالان پدر ايرتەسى كون كوپكك كلەسنى بكله‌مش وكلديكى آنده همان حصه‌سنه آيرلمش اولان أتمكى آغزينه ويروب كنديسى دخى كوپكى تعقيب ايتمش .

حيوان آنى مخوف وممتنع الوصول برمحله قدر كتورمش. اوحل ايسه تپه جهتلرندن برى بريله براشير وبر اوچوروم ايله برى‌برندن تفريق اولنورهرايكى طرفى ايرى قيالردن مركب

بریرایتش. کویك صارپ برطار یولدن آشاغی یه اینمش وکیریله جك محلی یوکسکدن کورله یه رك شدتله آقان برشلاله نك عین ارتفاعنده اولان برمغاره یه آتلامش. چوبان ایسه اوراده چوجغنك جسد بی روحنی بولق خوف واندیشه سی دخی ذهننده تجسم ایتمکله برابر قلاغوزینی کال زحمتله تعقیبه دوام ایتمش. مغاره نك مدخلنه کلدیکی وقت اکلمش وسورینه رك ایچری یه کیرمش. فقط ایچری یه کیرر کیرمز نه کورمش؟ چوجغنی کوپکك کتیرمش اولدینی اتمکی شاپورشاپور یمکده بولندینی ونعمتشناس کوپکك ده چوجغنك قارشیسنه اوطوروب آنك فوق العاده بر اشتهایله کتیردیکی أتمکی یمه سندن محظوظ اولیورمش کبی بر طور وحرکت ابراز ایتمکده اولدینی حالده کورمش وسوینجندن نه یاپه جغنی شاشیره رق وهمان ایکی دیز اوزرینه کله رك جناب حقه حمد وشکر ایتمش.

پدرینك غیبوبتنده چوجغك بولندینی شو فلاکته سبب کندیسنه ویرلن امرلری دیکله مه یه رك بولندینی محلدن اوزاقلاشمش واوچورومك کناریندن قدر کلوب اورایه یادوشمش یاخود مغاره یه واصل اولنجه یه قدر قیارزه صاریله رق آشاغی یه ایندیکنه شبهه یوقدر. بعده شلاله نك ویردیکی خوف ودهشت دخی اورادن چیقمه سنه مانع اولمش اوله جغنی وبرکت ویرسون که کوپك ده آنك بولندینی محلی کشف ایله کیجه کوندوز یانندن آیرلمایه رق وآکا غذاسنی کتیره رك حیاتنی قازاندرمش بولندینی

روش حالدن آکلاشلمقده در. بعده چوبان رفاقتنده چوجغنی وسوکیلی کوپکی اولدینی حالده مغاره دن کوچ حال ایله سلامته چقوب کلمه سنه واصل اولمش وچوجغنی والده سنك آغوش شفقتنه براقوب مشغولیتنه کیتمش.

۱۰۹

سن برنار طاغنك کوپکی[*]

سن برنار طاغنده واقع مناسترده اقامت ایدن راهبلر برطاقم کوپکلر بسله یوب بونلری طاغلرده یوللرینی غائب ایتمش اولان سیاحلری تحری یه کیتدکلری وقت برلکده کتوررلر ایمش. بوکوپکلر مذکور راهبلر طرفندن طار وطولامباجلی یوللرده طولاشوب کزمه یه آلشدرلدقلری کبی بیونلرنده دخی دائمی صورتده ایچی چیچك صویی ایله طولو برحصرلی شیشه جك آصلی بولندیریلیر ایمش، ویوللرینی غائب ایتمش ویورغونلقدن بیتاب قالمش کیمسه لره تصادف ایتدکلری زمان قوتلرینی اعاده ایتدرمك ایچون حصرلی شیشه جکی آنلره تقدیم ایدر وآنلری کندیلرینه تخصیص اولنان مناسترده قدر کتورمه یه قلاغوزلق ایدر ایمش.

مذکور کوپکلردن بری برکون دورینی اجرا ایدر ایکن

[*] سن برنار طاغی آلپ دینلن طاغلرده در.

والده‌سی طاغمق قارنری ایچنده قالوب غائب اولمش اولان آلتی یاشنده قدر بر چوجغه تصادف ایتمش . صغوقدن طونمش و آجلق ویورغونلقدن بیتاب قالمش بولنان زواللی چوجق یولمق اورته‌سنده یاتیویرمش . کوپك آنی درحال بولمش ، باشنی قالدرمش وباعث فلاح اولان شیشه‌یی آغزکوسترمش .

کوپکدن قورقمش اولان چوجق بولندیغی یردن قالقمق وصاوشوب کیتمك اوزره برحرکتده بولنمش . أبی حیوان آنی تأمین ایتمك ایچون آیاغنی یاواشجه قالدروب دهایاواش برصورتده چوجغك اوفاجق آیاقلری اوزرینه قویمش وصغوقدن اویوشمش اولان أللرینی یالامه‌یه باشلامش .

بودوستانه نمایشدن کیتدکجه امنیت پیدا ایتمش اولان چوجق قالقمه‌یه غیرت ایتمش ایسه‌ده بجاقلری ، قوللری ، بتون وجودی صغوقدن اودرجه طونمش ، قاس قاتی اولمش ، فوق العاده آغرلیقده بولنمش که همان یینه اولدیغی یره دوشیویرمش . کوپك چوجغك بودرجه اولان ضعفنه آجیه‌رق آغلیاردیم ایتمك اوزره برچاره بولمش ، قارنی اوزره یاتمش ، آغزیك یالاشمش ومعنیدار براشارتله صرتنه چیقمه‌سی آگلاتمش .

چوجوقده فی الحقیقه سورتهٔ‌رك کوپکك صرتنه چیقوب ممکن اولدیغی قدر یرلشمش .

خیرخواه حیوان چوجغی بو صورتله فوق العاده احتیاط ایله برابر مناسترہ قدر کتورمش که اوراده بولنان راهبلر آنك

وجودینی ایصیته بیلمه‌سی ایچون هرنه‌لازم ایسه آنی اجرادن کری طورمامشلر .

بو وقعهٔ خیریه بتون جوارسمتلرده فوق العاده بر تأثیر حاصل ایتمش . زنکین بر شخص کوچك یتیمه باقه‌یی تعهد ایله‌مش وحتی برن[*] شهرینك ماهر بررسامنه بومؤثر وقعه‌یی تصویر ایتدروب میدانه کان تابلو خیرخواه کوپکك خدمت ایتمکده بولندیغی مناسترہ تعلیق اولنمش .

۱۱۰
اورمان بکجیسنك کوپکی

اورمان بکجیسی مائل ، زوجه‌سنك وفاتندن صکره اوفاجق بر ارکك چوجق ایله یالکز باشنه قالمش واورمانك اورته‌سنده کائن کوچوجك برأوده اقامت ایتمکده بولنمش ایدی . اوغلجغنی فوق العاده سور ، خدمتنی ایفا ایتمکله برابر بوش وقت بولدیغی زمان آتدن استفاده ایله آنی چوجغنك نزدنده کچیرر وبر والده کبی کمال شفقت ومرحمتله آکا باقارایدی . لکن مائل اقامتکاهندن چوق اوزاقلره کیتمه‌یوب چوجغنی یالکز براقه‌جغندن خوف ایله صیقه صیقه طیشاری چیقوب ایچری کیرر ایدی . یالکز ! . . . طوغریدن بوکله تمایله طوغری دکلدر :

[*] اسویچره حکومتنك مقر اداره‌سیدر .

ژیرا جیقدینی وقتلر اورمان بکجیسی غیرت اسمندهکی
أبی کوبکنی هنوز بشیکنی ترك ایدهمهین اوغلنك محافظهسنه
مأمور ایدر ایدی ؛ غیرتده کندیسنه تودیع اولنان خدمتی
شایان تعجب برصورتده ایفادن کری طورماز ایدی .
آغستوس آینك بر صباحی ، مائل ، تفنکی اوموزنده ،
کوپکی یانده اولدینی حالده معتادی وجهله « غیرت ، اوغلمی
کوزتهجکدر» دیهرك أودن طیشاری چیقار وغیرت دخی معتادی
وجهله کندینی براقوب کیدن اورمان بکجیسنك سوزینهایچنی
چکمرك جواب ویردکدن صکره غایت درین براویقوده یولنان
چوجغك بشیکی اوکنده اوزانوب یاتار ایدی . آراده صیرهده
باشنی قالدرهرق اوزون اوزاتی تنفس ایدر ایدی ؛ صکره ایری
کوزلرینی اوطهنك اطرافنده کزدروب مخالف حال بر شی
کورمهینجه آسوده حال ایله یرندن قیملدامقسزین اوزانیر ایدی.

وقتنك برقسمی بلا وقوعات بو صورتله انتظار مدید ایله
کچمش ایدی ؛ فقط براز صکره غیرت کلبلرك عادتی اولدینی
وجهله درین درین خوردانهیه باشلادی . هنوز هیچ بر شی
نظرینه اصابت ایتمهیورایدیسهشامهسی بردشمنك تقربنی کندیسنه
اخبار ایدیور، حساس اولان قولاغی پردهسورتونهرك یوروین
بر جسمك خفیف شماتهسنی طوییور ایدی . بونکله برابر
غیرتك انتظاری چوق اوزامادی : بر بیلان ، بلکه چوجغك
امزیکندهکی سوتك قوقوسنی طویمش اولدینی جهتله ، قپونك
آلتندن سورتونهرك اوطهیه کیرمش ایدی .

بیلان کیمه هجوم ایدهجکنی تعیین ایتمکده ایکن غیرت
تویلری اورپرمش اولدینی حالده خوردانهرق ، حاولایهرق
وایکی صیره دیشلرینی دشمننه کوسترهرك بردن بره یاتدینی یردن
آیاقلری اوزرینه قالقمش وبوحالی کورن بیلان دخی غوغایه
حاضرلانمش ایدی . اوّل امرده دسیسهکارانه اولهرق حلزون
واری یووارلانمش ، بعده هجومنك شدتیله حصصنی علی الغفله
یمك امیدیله برزنبرك کبی کیوشهمش ایدی .

لکن غیرت، بو ساخته حرکتی حس ایتمش اولدیغندن برطرفه
صیچرایهرق بیلانك هجومنی دفع ایتمش وقوتلی چکهلرینك بر
ضربهسیله بیلانی ایکیه بولمش ایدی. بیلانك پارچهلری یکدیکریله
برلشمك اوزره آرتق نا حق یره تشبثاتده بولنمش وچوجغك
بشیکی آلتنه کیروب اورتهدن غائب اولمش ایدی .

غوغا چوق سورمهمش ایسهده شدتلی اولمش وبو اثناده
کویك صیچرار ایکن بشیکی دویرمش ایدی .

همان اوآنده مائل عودت ایتمش ایدی . اوطه قپوسندن
کوزوکور کوزوکمزغیرت وقوعه کلن مظفریتدن ممنون وبونك
ایچون صاحبنك التفاتنه منتظر اولدینی حالده غیرمعتاد برقوّت
وبر اصرار ایله آکا طوغری آتلمش ایدی . بومنظره اورمان
بکجیسنك نظر دقتنی جلب وکندینی اندیشناك ایتمش واوطهیه
کیردیکنده اوغلنك بشیکینی دویرلمش، چوجغنك ایجنده کوزوکمه
مکده بولنمش وغیرتك آغزی قانایجنده قالمش اولدیغنی کورمش

اولدیغندن زوللی پدرك ذهنی شدتلی بر شبهه استیلا ایده‌رك « آلچق حیوان ! چوجغمی تلف ایتمشسین ! » دیو باغیرمش ایدی. صکره کدر وحدتدن دلی کبی برحاله کیروب همان تفنکنی چکدرك کوپکی اورمش وغیرت ده اوآنده بی‌روح اوله‌رق یره سرلمش ایدی . بوایش اولوب بیتدکدن صکره مائل اوفاق بتاغه طوغری قوشوب کیتمش و اوزرینی ستر ایدن جیبنلکك آلتنده اوغلنك پارچه پارچه اولمش جسدینی کوره‌جك پرده آکاباقه‌رق چوجغی کولمکده وقوجاغنه کیتمك اوزره آللرینی اوزاتمقده اولدیغی حالده کوره‌رك سوینمکله برابرصوك درجه حیرتده قالمش ایدی. درحال چوجغی بشیکدن آلوب باغرینه باصمش وایسته‌دیکی قدر سووب اوخشامش ایدی .

بر آز قلبی راحت بولوب اطرافنه باقندیغی وقت یرده ایکی پارچه اولمش بیلانی کوره‌رك هر شیئی آکلامش وصدا قتلی غیرتی ناحق یره تلف ایتدیکندن طولایی اورمان بکجیسنك کدر وتأسفی آرتمق « زوللی غیرت ، سن برمکافاته مستحق ایکن بن سنی تلف ایتدم! بو حاله عمرم اولدقجه تأسف ایده‌جکم ! ... اکر دهاحیاتده اولمش اولیدك شیمدی سنکن عفو طلب ایتمیه حاضر ایدم . » دیمش ایدی .

۱۱۱

یالان

اصلا یالان سویله‌مه‌ملیدر .

یالان سویله‌ین کیمسه اعتمادی وهرکسك حسن ظنی غائب ایدر. محجوب اولور ،زیرا آکا اهمیت ویرمزلر وبدبخت بولنور، چونکه حتی طوغری بیله‌سویله‌سه آکا اینانمق ایسته‌مزلر . یالانجیلر هرنه‌قدر ماهر بیله اولسه‌لر قوردقلری یالانلر أك نهایت ینه میدانه چیقار . یالان سویله‌مك ، برشیئك طوغری اولمادیغنی بیله‌رك سویله‌مکدر . یالان سویله‌مك ایکی‌درلو اولور : برنجیسی موجود اولمایان برشیئی طوروب‌طورر ایکن ایجاد ایدیویرمکدر که بو ، اصل یالاندر ؛ ایکنجیسی آصلسز تفصیلات ایله طوغری بر وقعه‌یی تغییر ایتمکدر که بو مبالغه‌در .

سزه بوقصورلرك ایکیسنده بررمثال سویله‌یه‌جکم . .

رمزیه‌نك خاله‌سی برکون آکا هدیه اوله‌رق همان یومروغکز بیوکلکنده قیویریلمیش قیویروقلی مقوادن معمول برکوپك کتیرمش. اکر بوکوپك صیرتنه أل ایله باصیله‌جق اولورسه آغزینی آچار، دیشلرینی کوسترر ، دیلنی اویناتیر و نیوف ! نیوف ! دیو حاولار ایمش .

بر صباح ، رمزیه کوپکنی قویدیغی یرده بوله‌مایوب نا حق یره أوك کوشه بوچاغنی آرامش ، کوچك برادری غالبه آنی

آلوب آلمادیغنی صورمش . غالب آ گا طوقونمادیغنه ، آلینی بیله سورمه‌دیکنه‌بری برینك آردی صیره ایکی اوچ دفعه یمین‌ایتمش. بونك اوزرینه رمزیه آرتق آنی بوله‌جغندن امیدینی کسمش.

اخشام اوزری همشیره ایله برادر برلکده اویناریلر ایکن غالب نصلسه یره دوشمش ودرحال : نیوف ! نیوف ! دیو برصدا ایشیتلمش .

کوپکنك کندیسنجه معلوم اولان صداسنی ایشیتیر ایشیتمز رمزیه « نه ایشیتیورم ؟ بنم کوپکمك سسی ، دیمك که کوپکم قوپونده اویله‌می ؟ نره‌ده باقیم ؟ » دیو باغیرمه‌یه باشلامش غالب ایسه شاشقین بر حالده بولدیغی ویوزی پنجار کبی قپ قرمزی اولدیغی حالده باشنی اوکنه اکه‌رك شو صورتله جواب ویرمش : « أوت ، سنك کوچك کوپکنکدر ، آنی جیبمده صاقلامش ایدم ودوشدیکم وقت آنی حاولاندم . دوشمه‌م قباحتمی میدانه چیقاردی . بوندن طولایی بك محجوب اولدم همشیره‌جکم ، بوسفرلك بنی عفوایت، بوندن بویله آرتق هیچ یالان سویله‌مه‌یه‌جکم ! » غالب ویردیکی سوزده طورمش ، اوکوندن اعتبارا اوفاق بریالان سویله‌مه‌یه بیله تنزل ایتمش .

شیمدی‌ده مبالغه یه کلهلم :

فخری اسمنده برکویلو چوجغی ترلاده ایشنی بیتیردکدن صکره برمیشه آغاجی کولکه‌سنده ویشیل چایرلر اوزرنده اویویه قالمش . نصلسه میشه آغاجندن روزکارك شدتیله برپلاموط

قوپوب فخرینك باشنه دوشمش . چوچق بردن بره اویانه‌رق قورقمش واوراردن قاچمش . یولده آرقداشی رحمی‌یه راست کلوب میشه آغاجنك آلتنده اوطورر ایکن آغاجدن بردال قیریلوب اوزرینه دوشدیکنی و آزقالسون آلتنده قالوب فوت اولدیغنی رمق قالمش اولدیغنی سویله‌مش . رحمی‌ده کویه کلدیکنده آرقداشلرندن برینه فخریدن ایشیتدیکنه علاوه‌لر ایدرك فخرینك اوزرینه روزکارك شدتنندن قیرده برمیشه آغاجی دویرلمش اولدیغنی آکلاتمش . بو سوزلری ایشتن دیکر بر چوچق ده مذکور آغاجه بیلدیرم اصابت ایدوب آغاجی ایکیه بولدیکنی وکولکه‌سنده اوطورمقده اولان زواللی فخری‌یی تلف ایله‌دیکنی برطاقم یالاندن ایضاحاتله بیولتمش یعنی قارنجه‌یی فیل یاپمش . نهایت کویده بولنان اهالی فخرینك صاغ اولدیغنی اوکرندکدن ووقعه‌یی آکا نقل ایتدردکدن صکره بو ایشده بیوك برمبالغه اولدیغنی آکلامش . باقك بر یالاموطك دوشمه‌سی نره‌یه قدر وارمش !

١١٢

ایکی جنس اوت

باجمله عسکرلك صنعتلرینی اتمام ایتمش وبناءً علیه تذکره‌سنی آلمش براختیار رنجبر اوفاق برترلا صاتون آلوب آنی فوق‌العاده

اهتمام ایله زراعت ایله‌مش اولدیغندن مملکتنده کی ترلالرك
أك محصولداری اولمش . بوقدر موفقیت باالجمله قومشولرینك
حسدینی جلب ایتدیکندن زوالی اختیار حقنده ایکی جنس
اوت قوللانوب برینی کندی اوفاق ترلاسنك محصولدار
اولمه‌سی ایچون آکا و کندیلرینکیلرك محصول ویرمه‌مه‌سی ایچون
دیکرینی ده کندیلرینکینه آندیغی ایچون محلنه شکایتده بولنمشلر .
اختیار محکمه‌یه چاغیریلوب استنطاقه چکلمش . نه‌ایچون محکمه‌یه
جلب اولندیغندن اوّلجه خبردار اولان اختیار کندیسیله
برلکده غایت حالشقان وایری بویلو ، کوجلو قوّتلی اولان
تیزینی دخی برلکده کتوردیکی کبی غایت أبی برحالده بولنان
صوك درجه آغیر ترلا بیللرینی ، تجهیزاتی مکمل وصوك درجه
قوللانشلی صبان کبی زراعت آلتلرینی وایری یاغلی وبونکله برابر
قوّتلی اوکوزلرینی ده کتیرمش اولدیغندن استنطاقنده « ترلامی
محصولدار قیلمق ایچون قولاندیغم ایکی جنس اوت ایشته بونلردر .
نه قدر تردوکدیکمی ، نه درجه چالشدیغمی ، کیجه وکوندوز
ترلامه نه‌صورتله امك ویردیکمی کوستره بیلمك حضور کتوره
وشواحده غیر ممکن اولدیغنی سزده تسلیم ایدرسکز ظن ایدرم »
دیوسویله‌مش . محکمه‌جه اکثریت آرا ایله برائتنه حکم اولنمشدر .

۱۱۳
آت نعلی

کویلینك بری اوغلی طالب ایله قیرده کیدیورلرایمش . یولده
کیدرکن پدری اوغلنه دیمش که : « باق ، یولك اوزرنده بر آت
نعلی دوشمش آنی آل وجیبکه قوی .

— آدم سنده ، آنی آلمق ایچون انسان اکریلوب
طوغورلمق اوزره ایتدیکی زحمته آجیر . » پدری هیچ بر شی
سویله‌مکسزین آت نعلنی یردن آلوب جیبنه قویمش وواصل
اولدقاری یاقین کویده نعلبنده صاته رق پاره سیله کراصاتوب آلمش .

بونی متعاقب هرایکیسی یوللرینه قویولمشلر . کونشك
حرارتی شدتلی اولدیغندن طالب صوسزلقدن صوك درجه
مضطرب ایمش . براز استراحت ایچون اطرافنده نه‌خانه ونه‌ده
برکولکه ویریمجی برآغاج کوزوکه‌مکده اولدیغی کبی دفع حرارت
ایچون ده نه منبع نه‌ده برچشمه یوق ایدی .

اوغلینك حرارتدن صوك درجه صیقلدیغنی کورن پدری
عدم دقتنه‌اری ایمش کبی ألنده‌کی کراز لردن برینی دوشوریورمش .
طالب ایسه آنی صانکه آلتون ایمش کبی همان اکیلوب صوك
درجه برآج کوزلولکله یردن آله‌رق آغزینه کتوروب یمش .
بر قاچ دقیقه صکره پدری بر ایکنجی کراز دها دوشورمش
وطالب‌ده عین استعجال ایله آنی ده آله‌رق یمش . ایشته بوصورتله

پدری ، بری دیکرینی متعاقب دوشورمك صورتیله ، آکا بالجمله کرازلری یردن الدرتوب بیدرتمش .

چوجق صوکیجی کرازی بیدکدن صکره پدری کوله‌رك اوغلنه دونوب دیمش که :

« آکلادك یا اوغلم ، اکر آت نعلنی یردن آلمق ایچون بردفعه اکلمیه تنزل ایتمش اولیدك ، کرازلری طوپلامق اوزره متعدد دفعه‌لر اکلمك زحمتنه مجبور اولماز ایدك . »

۱۱٤

خارقه نما قوطی

چیفتجی ولی ایله قاریسی کزبان ایشلرینك یولنده کیتمه‌مکده اولدیغندن مشتکی ایدیلر . سحربازلق ایله شهرت آلمش اولان کویك اختیارلرندن بری آنلره دیمش که : « سوزمی أبی دیکله‌یکز ؛ باقکز ، سزه شوکوچوك قوطویی قیمتلی اوله‌رق تسلیم ایدیورم ؛ ایچنده نه‌اولوب اولمادیغنی سزه سویله‌یم ، فقط شو سویله‌جکم شیلری اجرادن صاقین کری طورمایکز : هرکون اوچ وهرکیجه بردفعه اولق اوزره ایکیکزدن بری قوطیی چیفتلکك هر بر طرفنه ومثلا انباره ، مخزنه ، آت وایتك آخورلرینه کتورسون ؛ و ، سنه نهایت بولور بولماز قوطیی یده بکا اعاده ایتمه‌یه غیرت ایتمه‌کزی آریجه رجا ایدرم . »

ولی ایله کزبان اختیارك سوزلرینی حرفیاً اجرا ایتمشلر . خارقه‌نما قوطی ایله اوتوبی بری‌یی طولاشیرایکن ایراده آچیق براقلمش برپنجره‌دن ایچری یاغمور کیردیکنی ، محزنده خدمت کارلردن برینك بیه‌جك چالدیغنی ، آخورده بیکرلرلرك اوکنده بیه‌جك بولنمادیغنی ، آغیلده اینکلرك ایچه‌جکلری بولنمادیغنی کورمشلر .

بر سنه کچدکدن صکره کلوب اختیاری بولمشلر وآکا : « ایشلرمز یولنده کیتمه‌یه باشلادی ، بوخارقه‌نما قوطیی بزه عاریت ویردیککزدن طولایی سزه تشکر ایدرز ؛ فقط آنی برمدت دها بزده براقه‌کزی‌ده رجا ایدرز . » دیمشلر . اختیار کوله‌رك قوطیی آچمش : ایچنده هیچ برشی بوقمش . آنلره دیمش که : « بن سحرباز دکلم چوجقلرم ؛ یالکز سزلره کوزل برنصیحتده بولندم . بر انسان ایشلرینی بالذات تعقیب ایدرسه او ایشلر هرحالده أیی کیدر . »

۱۱۵

برایکنه‌نك لسان حالی

مینی مینی خانم قیز ! سن بنی ایلك دفعه اوله‌رق نازك وطومبول أللرکه آلیورسین دکلی ؟ اویله ایسه بنم شوسوزلرمه أیجه قولاق وپر .

A. HAYDAR TANER
Kitapları
No.

بودنیاده انسانلر چالشمقله مکلفدرلر ؛ چالشمایانلر هیچ بروقت آدم صیره‌سنه داخل اولهمازلر . بنی برکره کوزکله اوکنه‌کتیر، اوللری نه حالده بولدیغمی وشیمدی نه حاله کیردیکمی کورده بونك برسمی وعمل نتیجه‌سی اولدیغنی آکلا ! بن ابتدای خلقده طوپراقلر آلتنده محفوظ خام و غیر منتظم بر معدن کوله‌سندن عبارت ایدم. ایشلری یالکز معدن اخراج ایتمکدن عبارت اولوب اسملرینه معدنجی دینلیر بر طاقم آدملر تام بنم بولدیغم محله قدر کیرمك بنی طوپراندن چیقاردیلر ، تمیزله‌دیلر وبنی دمیر حالنه کتیردیلر . آتشك یاردیمیله و برچوق عملیات مخلفه واسطه‌سیله بنی دمیر حالنده ایکن ایجه بر چلیك چیوغه تحویل ایتدیلر .

نهایت دیکر بر طاقم کیمسه‌لر دخی بو چلیك چیوغی برچوق اقسامه تقسیم ایده‌رك بر طرفنی غایت اینجلتدیلر و دیکر طرفنی یاصیلاتوب دلدیلر . بناءً علیه چلیك چیوغی ایکنی ایکنیه تبدیل اولندم . بعده بنی جلالایوب پارلاتدقلری آندن صکره ماهر اولدیغم ایشلری ایشلهمك اوزره آلدن آله طولاشمه‌یه باشلادم. شیمدی تفکر ایت خلقم قیزکه اکر سعی وعمل اولمامش اولیدی بن نصل میدانه کله‌بیلیر ایدم ؛ اکر چالشمه نتیجه‌سی اولهرق بن حاصل اولمه‌یه‌ایدم آرقه‌کده‌کی اوظریف لباسی نصل احضار ایدرلر ایدی ؟ زیرا اولباسی آرقه‌که کیمهك بنم سایه‌مده اولدیغی کبی آنك اقسام مختلفه‌سنی بر آرایه کتیروب طوتدرن ده بن ایم.

۱۱۶

قناریه قوشی

قدریه برکون کندیسنه برقناریه قوشی صاتون آلمه‌سی ایچون والده‌سنه رجا ایتدی . والده‌سی‌ده آکا دیدیکه :

« اکر اطاعتلی وچالشقان اولور وخصوصیله سنی فائده‌سز وحتی تهلکه‌لی شیلری اوکرنمه‌یه سوق ایدن مراقلی خویکدن واز کچر ایسه‌ك سکا برقناریه قوشی صاتون آلیرم . »

قدریه اطاعتلی وچالشقان اوله‌جغنی ووالده‌سنك تنبیه ایتمش اولدیغی قباحتی بردها ایشله‌مه‌یه‌جکنی وعد ایتدی .

برکون مکتبدن کلمش ایدی. والده‌سی‌ده طیشاری چیقمه‌یه حاضرلانمش ایدی . قیزینه دیدیکه :

« ایشته قونصولك اوزرنده یبکی براوفاق قوطی. صاقین آکا طوقونه‌یم وقپاغنی آچه‌یم دیه . عودتمده سوزلرمه اطاعتسزلکده بولنمادیغنی کوره‌جك اولورسم، سکا ممنونیتکی موجب اوله‌جق برشی ویره‌جکم . »

والده‌سی بو سوزی بیتیرر بیتیرمز خسته یاتمقده اولان آخرت اوغلی قدریی کورمك اوزره زقاقه چیقدی . فقط والده‌سی قپودن چیقار چیقماز مراقلی قیز درحال قوطیی آلینه آلمش ایدی . کندی کندینه دیور ایدیکه :

« نه‌قدر خفیف ! باق، قپاغنده اوفاجق اوفاجق دلیکلرده وار . آمان یاربی ! عجبا ایچنده نه‌وار در ؟ »

بویله‌جه سویلندکدن صکره قپاغی آچدی . او انده آلتون صاریسی کوزل برقناریه قوشی قوطیدن فیرلایوب سوینج ایله اوتدرك اوطه‌نك ایچنده اوچمه‌یه باشلادی .

قدریه والده‌سنك یاپدیغی ایشدن خبردار اولمامه‌سی ایچون قناریه‌یی طوتوب ینه قوطینك ایچنه صوقق ایسته‌دی ایسه‌ده موفق اوله‌مادی . صولوق صولوغه اولدیغی ویناقلرندن آتش چیقمقده بولندیغی حالده ینه قوشی طوتمق اوزره آردی صیره قوشمقده ایکن بردن بره والده‌سی ایچری یه کیردی و آکادیدی که:

« سنی کیدی اطاعتسز و مراقلی قیزسنی ! بوکوزل قناریه قوشنی سنك ایچون صاتون آلمش ایدم ؛ فقط ، آنی سکا ویرمزدن اول آکا لیاقت کسب ایدوب ایتمدیکنی آکلامق ایسته‌مش ایدم . شیمدی ایسه آنی سندن چوق اطاعتلی وسنك کبی ملاحظه‌سز اولمایان اوصلو قدریه کتوره‌جکم . »

۱۱۷
یاغمور

تجاردن زنکین بر آدم پنایرده صاتمش اولدیغی امتعهٔ تجاریه‌دن قازاندیغی برخیلی اچه‌یی مستصحباً و بر آته راکباً شهرده‌کی خانه‌سنه

عودت ایدیورمش . بوائناده شدتله یاغمقده اولان یاغمور زوللی تاجرك کیکلرینه قدر کچدیکندن جناب حق سیاحتی بویله برفنا هوایه تصادف ایتدردیکندن طولایی سویلنمکده وصیر صیقلام اولدیغی حالده یولنه دوام ایتمکده ایمش .

صبق و مخوف بر اورمانه داخل اولدیغی زمان یولنك اوزرنده برکوزلری قانلی خرسزه تصادف ایده‌رك قورقوسندن اولك درجه‌سنه کلمش . خرسز زوللی تاجری اولدروب حامل اولدیغی آچه‌یی آلمق اوزره تفنکیله نشان آلمش ایسه‌ده یاغموردن ایصلانمش اولان باروت آتش آلمادیغندن تاجر آنی مهمیزلایه‌رق حیاتی قورتارمه‌یه موفق اولمش وسالماً خانه‌سنه واصل اوله‌رق شدتندن اشتکاده بولندیغی یاغمورك کندینی اولومدن قورتاردیغنی کوروب جناب واجب الوجودك حکمتنی تقدیر ایله حمد وشکر ده بولنمشدر .

۱۱۸
کولکه

مقصود کیجه یاریسنه طوغری برکوشکك باغچه‌سنه کیزلیجه کیروب کتیرمش اولدیغی ایکی چووالی میوه ایله طولدرمش . چووالرن برینی آلوب خانه‌سنه کتورمك تشبثنده بولنمش . آنی صیرتنه آلدیغی وباغچه‌نك دیواری قیسنجه کتمه‌یه

205 - 212 yok
SAYFA HATASI VARDIR. SAYFALAR ARASI KİTAPTA OLDUĞU GİBİ TARANMIŞTIR.

باشلادیغی صیره‌ده کوبك ساعتنك کیجه یاریسنی اشعار ایتمك اوزره چالدیغنی ایشیتمش. آغاجلرك یپراقلرینی تحریك ایتمکده بولنان کیجه روزکاری غایت مخوف کورلتیلر چیقارمقده بولنیور ایمش. اوائناده مقصود دیکر جووالی صرتنه آلهرق کندیسنه یاردیم ایتمك اوزره کلمش کبی بولنان برسیاه آدمك یانی باشنده یورودیکنی کورمش.

سرسری چوجق بوحالدن اورکرك باغیرمش، صیرتنده بولنان بوکی یره آتمش ومقتدر اولدیغی قدر قوشوب اورادن صاوشمه‌یه غیرت ایتمش. عین زمانده دخی سیاه آدم آنك کبی یوکنی صیرتندن آتهرق ومقصودی بر پرماق ایلریه بیله کچمه‌یه‌رك مقصودکبی وار قوتیله قوشمه‌یه باشلامش وآنجق آرقداشنی دیوارك نهایتنده ترك ایتمش.

ایرتسی کونی صباحی کوبك ایچنده مقصودك باشنه کلن دهشتلی وقعه‌دن بشقه هیچ برسوز سویلنمه‌مکده بولندیغی کبی بالذات مقصود کندیسنك ایتدیکی خرسزلقدن طولایی شق شفه ایتمکسزین باشنه کلن وقعه‌یی صاتیکه کزمکده ایکن ایتمش کبی راست کلدیکنه نقل ایتمش. فقط عین کون حضور حاکمه‌جلب اولنهرق حاکم افندی آکا دیمش که:

بوکیجه، سن فلان کوشکك بانچه‌سندن میوه چالمشسین. خرسزلك سن اولدیغکك اوزرلرنده اسمك یازیلی اولان چووالردن طولایی آکلاشلدی. ایشته بوسیدن طولایی شیمدی سنی توقیف

بعده همان آچ کوزلوجه‌سنه کیسه‌یی آچوب غایت مأیوسانه بر صورتده:

«ایواه! بونلر اینجو ایمشلر!» دیمش.

زوالی سیاح بیکلرجه غروش قیمتنده بولنان اینجولرك یانده جان چکشمکده ایسه‌ده‌ینه جناب حقدن امیدینی کسمه‌یه‌رك دعا ایتمکده ایمش. اوائناده مغربینك برینی دوه اوستنده اولدیغی حالده دوه‌سنی قوشدره‌رق کلدیکنی کورمش.

دوه‌سنی صولاتیر ایکن اینجو کیسه‌سنی اورادە اونوتوب کیدن مکر بومغربی ایمش. کیسه‌یی اورادە تکرار بولدیغندن غایت ممنون اولان مغربی آچ سیاحه مرحمت ایده‌رك آکا اتمك ومیوه ویرمش وفضله اولهرق آنی کندیسیله برابر دوه‌سنه آلمش.

مغربی دیمش که:

دیاق، حکمت الهی نه قدر شایان حیرتدر! اینجولرمك ضیاعندن طولایی صوك درجه مأیوس ومکدر اولمقده ایدم؛ فقط بوضیاع سیزك ایچون فوق العاده موجب سعادت اولمشدر؛ چونکه جناب قادر مطلق کندیکم یردن طورمقسزین دونمه‌می وسیزك خیاکزی قورتارمه‌یه واسطه اوله‌می آرزو ایتمش.»

١٢٤

شيماريق چوجق

عقللى بر مادامك بر اوغلى اولوب آنى صوك درجه سوديكى جهتله غايت شيمارتمش ايدى. آكا مخالفتده بولنيله‌جق اولورسه خسته اوله‌جغندن چكينه‌رك هرنه ايستر ايسه ياديغى ايچون چوجق غايت يراماز اولمش وآك غريب آرزولرينه قارشى عدم اطاعت كوسترىله‌جك اولورسه درحال حدت ايدوب باغيروب چاغيرمقده پك ايلرى وارر ايدى. بومادامك زوجى، اقربامى، احباسى بوقدر فرط محبتله بركون سوكيلى چوجغنى غائب ايده‌حكمى كنديسنه اخطار ايتمكلر ايسه‌ده بو بابده هيچ برينك سوزى كار ايتمه‌مش ايدى.

بركون مادام اوطه‌سنده اوطورر ايكن اوغلنك آوك حولنده آغلاديغنى ايشيتمش ايدى؛ اوشاقلردن برى چوجغك ايسته‌ديكى شيئى كنديسنه ويرمه‌ديكندن طولايى صوك درجه حدت ايده‌رك يوزينى كوزينى طيرمالامقده ايدى.

مادام اوشاغه ديديكه:

«سندن ايسته‌ديكى شيئى ويرمه‌ديكندن طولايى نه قدر تربيه‌سزلكده بولنمشسين؛ چابك ايسته‌ديكنى چوجغه ويرر.»

اوشاقده جواباً ديديكه:

«سنزى تأمين ايدرم كه مادام، ايسترسه صباحه‌قدر باغيرسين؛ آغلاسين، ايسته‌ديكنى هيچ بروقت بوله‌مايه‌جقدر.»

اوشاغك بوسوزينه مادام دخى حدت ايده‌رك تيرل تيرل تيترمه باشلار وقوشوب زوجنك احباسيله برلكده اوطورمقده اولديغى صالونه كيدوب زوجنه كنديسنى تعقيب ايتمسنى وكنديسنه مخالفتده بولنان تربيه‌سز اوشاغنى دفع ايتمسنى رجا ايدر.

زوجه‌سنك رجاسنى اسعاف ايچون زوجى زوجه‌سنى تعقيب ايتديكى هنكامده مسافرهٔ كلش اولانلر وقعه‌نك نه‌دن عبارت اولديغنى آكلامق اوزره نردبان باشنه قدر كيتمشلر ايدى.

زوجه‌سنك اخطارى اوزرينه زوجى اوشاغنه ديديكه:

«تربيه‌سز، چوجغه سندن ايسته‌ديكى برشيئى ويرمه‌ديكك كبى مادامه عدم اطاعتده بولنمه‌يه نصل جسارت ايتدك؟»

اوشاق دخى جواباً ديركه:

«طوغريسى ايستر ايسه‌كز افندم، چوجغك ايسته‌ديكى شيئى مادام كاوب بالذات كنديسى ويرسون؛ برچاريك ساعتدن برى قوغنك ايچنده‌كى صويه عكس ايتمش اولان قرى كورمش، ايشته بنم آنى كنديسنه ويرمه‌مى ايسته‌يور!»

اوشاغك بوسوزينه قارشى خانه صاحبى ايله احباسى قهقهه ايله كولمكدن كنديلرينى آلهمادقلرى كبى مادام دخى حدتله برابرينه كولمه‌مك أندن كلمدى. بووقعه‌دن غايت محجوب اولدى، بوندن صكره فكرينى تبديل ايله صوك درجه متاثلى بولندى واوصاندريجى، ايسته‌ديكندن وازكچمز اولان كوچك مخلوقى سويملى برچوجق اوله‌رق يتشدرمه‌يه موفق اولدى.

۱۲۵

سعی وغیرت وهنر ومعرفت

برفرانسز بالذات مشاهده ایتدیکی شووقه‌یی بروجه‌زیر نقل ایدر :

اون سکز یاشمده ایکن یازین پازار کونلرینی والده‌مك اقامت ایتمکده اولدیغی ورسایده [*] کچیرمك اوزره کیدر ایدم. پارس شهرینك خارجندن اعتباراً ورسایه قدر ایشلمکده اولان اوفاق آرابه‌لردن برینی کرالامق اوزره اقامتکاهمدن اورایه‌قدر همان هروقت یایا اوله‌رق کیر ایدم . پارس شهرینی تحدید ایدن حدوددن طیشاری چیقار چیقماز اوزون بویلو بردیلنجی‌یه دائما تصادف ایتمکده و آنك ایچه برسسله هردفعه « صدقه‌کز محتاجم ، بنم سوکیلی افندم » سوزیله صدقه ایسته‌مکده اولدیغنی کورمکده ایدم‌که اودخی هردفعه ألتده طوتمقده بولندیغی طاسده یکرمی پاره‌لك ایری برسکه‌نك سس وبره‌جکندن امین ایدی . انطوانه (دیلنجینك اسمی) صدقه‌می ویرمکده اولدیغم بر کون اورادن قیصه بویلو ، سوسلو ، ضعیف و دینج برذاتك کچمکده اولدیغنی کورن دیلنجی آکاده « صدقه‌کز محتاجم . بنم سوکیلی افندم » دیو اولان ایچه سسلی اخباریني توجیه‌ایدنجه کچن ذات

[*] فرانسه‌نك مقر اداره‌سی اولان پارس شهرینه یاقین غایت کوزل اوفاق برشهر .

طوروب دیلنجی‌یه برمدت دقته باقدقدن صکره دیدی‌که :

« بکا سن ذکی وچالشمه‌یه مقتدر کبی کورنیورسین ؛ بوقدر حقیر برصنعتی نه‌ایچون اجرا ایدیورسین ؟ سنی بوتأسف اولنه‌جق حالدن قورتارمق وسکا اون بیك لیراده ایراد ویرمك ایسته‌یورم نه دیرسین ؟ »

بوسوزه انطوان کولدیکی کبی بن ده کولدم . سوسلو ذات ایسه ینه سوزینه دوام ایله دیدی که :

« ایسته‌دیکك قدر کول ، فقط نصیحتمی دیکرایسه‌ك سکا وعد ایتدیکمی قازانه‌جقسین. هم نه‌حاجت ایشته بن سکا برنمونهٔ امتثال اوله‌بیلیرم: بن ده‌سنك کبی فقیرك‌بری ایدم؛ فقط دیلنه‌جك پرده آرقه‌مه برکوفه آله‌رق شهرلری ، کویلری طولاشدم ، خانه‌لردن صدقه یرینه پچاوره‌لر ایسته‌دم. بوصورتله بادهوا پچاوره طوپلایوب آنلری دکربهاسیله کاغد فابریقه‌تورلرینه صاتار ایدم. برسنه کچدکدن صکره آرتق پچاوره‌لری دخی پاره‌سز اوله‌رق ایسته‌یوب پاره مقابلنده صاتمون آلیر ایدم وکوفه ایله دخی کزمه‌یوب تجارتمی اجرا ایچون اوفاق برآرابه ایله یوکمی چکمك اوزره بوده مرکب ایدیمش ایدم . بش سنه صکره بونجارتمدن اوتوز بیك فرانق ایدیندم وبرکاغد فابریقه‌تورینك قیزیله دخی تزویج ایتدم که صکره‌لری فابریقه‌تور بنی کندیسنه اورتاقده ایتدی. کنج ایدم، چالشمقدن هیچ بروقت اوصانماز بولندیغم کبی ذوق‌وا کلنجه محلرینه کیتمکدن‌ده حظ‌ایتمز اولدیغم

جهتله آز زمان ظرفنده خیلی ثروته مالك اولدم . شیمدیکی حالده پارسده ایکی بیوك خانه‌یه مالك اولدیغم کبی کاغدفابریقه‌سی دخی اوغلمه ترك ایتدم ودها شیمدیدن کندیسنه چالشمه‌نك لذتی وثباتك اقتضاسنی تعلیم ایتدم . سن ده بنم کبی یاپارایسه‌ك بنم کبی زنگین اولورسین دوستم . »

بوسوزی سویله‌دکدن صکره اختیار ذات صاوشوب کیتدی وآنطوانی اولدرجه ذهنی مشغول اوله‌رق براقدیکه اوکندن کچن ایکی قادین دیلنجینك اینجه سسله اولان اخطارینی ایشیتمه‌مه‌دی.

تقریباً یکرمی بش سنه قدر صکره بروکسلده ایکن برقاچ کتاب اشترا ایتمك اوزره برکتابجی دکانه کیرمش ایدم . اوزون بویلو شیشمان برموسیونك دکانده کزمکده اولدیغنی وبش یاخود آلتی یازیجی به امرلر ویرمکده بولندیغنی کورمش ایدم. وقتیله یکدیکرینی برمحلده کورمش کیمسه‌لر کبی بری برمزه باقشدی.

نهایت کتابجی بکا دیدی که :

— یکرمی بش سنه اول اکثریا پازارلری ورسایه کیتمزمی ایدکز افندم ؟

دیدیکه تعجبله :

— آی ! آنطوان ، سنمیسین ؟

دیو باغیردم . بونك اوزرینه جواباً بکا دیدی که :

— کوریورسکز یا ، ایشته بن ایم ؛ سوسلو اختیار ذات پك حقلی ایمش ، بکا اون بیك لیرا ایراد ویردی .

۱۳۶

رادفه‌نك خوش آرزوسی

برصباح رادفه مکتبه کیدیور ایدی. کندی کوچك برادرینی الندن طوتمش اولان والده‌سنك یانی صیره یوریور ایدی .

یولده اوزرنده بربیله کو طاشی کورملکده اولوب اوکی صیره برنوع کوچك آرابه‌یی ایته‌رك یوروکده‌اولان اختیار برآدمه تصادف ایتمشلر ایدی .

اختیار آدم یولدن کلوب کچنلره ویول اوزرنده‌کی أولره باقه‌رق تیترك برسسله: «چاقی، مقص‌ص‌ص‌ص! بیلا۹۹۹۹ یم !!» دیو باغیرمقده ایدی .

بوسسی ایشیتیر ایشیتمز رادفه والده‌سنه دیمش ایدی که : « بوآدم نه‌صاتیور ؟ آرابه‌سنده‌کی نه‌در ؟ »

— بوبیچاره آدم بیله بیلمیدر قیزم ، چاقی ، اوسترە ، بیچاق، مقص کبی کسیجی وسیوری شیلری بیلر یعنی آنلری اوکی حالندن دها کسکین ایدر .

— آنه‌جکم، نه‌دن یولایی اواختیارایچون بیچاره دیدك ؟

— چونکه اجرا ایتدیکی صنعت آکا پك آز برپاره کتورر، آخشاملری ایرتسی کونه قدر تعیش ایتمه‌یه کافی پاره قازانمش اولدیغنی کوره‌جك اولورسه ممنون اولور .

— بزآنك کبی دکلز ، زنکینز ! دکلی آنه‌جکم ؟

— خیر، سوکیلی قیزم، زنگین دکلز. فقط عزیز پدرگك چالشمه‌سی وعقلی وذکاسی سایه‌سنده هیچ برشیئمز اکسیك دکلدر.

هرکون اصلا طورمقسزین چالشان، عائله‌سنك هیچ بروقت صیقنتی چکه‌مه‌سی ایچون مع‌الافتخار بیك درلو مشقته قاتلانان سنك پدرگدر.

حتی کیجه سن اویودیغك وقت پدرك، اوزرندن یورغانی آچه‌جق اولورسه‌ك اوشوبوبده خسته اولمه‌مك ایچون بر چوق دفعه‌لر سنی اورتر، صباحلری ایچه‌جك سوت ایله بوکا قانق ایدجك اتمکی حاضرلاتیر، مکتبه کیدر ایکن کیمه‌جك روباکك کول ونمیز اوله‌سنی آرزو ایدر.

آه! چوجقلر ابوینك آنلری بیوتمك خصوصنده نه قدر زحمت ومشقت چکدکارینی، آنلر ایچون نه قدر پاره صرف ایتدکارینی هیچ بیلمزلر....

— آننه‌جکم سکا برشی سویله‌یمی؟ کوچك قرداشمله بیودیکمز وقت برلکده چالشه‌جغز، چوق اما چوق پاره قازانه‌جغز، بوده آنجق پدرمزله سنك ایچون اوله‌جقدر. بزسزی بختیار ایده‌جکر.

— اوت، سوکیلی یاوروم، جناب حقك کرمیله سنك قلبی صاف برمینی مینی آبی خانم اوله‌کی نیاز ایدرم؛ مکتبه کوزل کوزل دوام ایتمه‌کی، خواجه‌ك خانمه اطاعتده قصور ایتمه‌مه‌کی، درسلرکه دقتله چالشه‌کی آیریجه نصیحت ایدرم.

باقی، بیله‌یجی یه باغیریور:

«چاقی، مقص‌ص‌ص‌ص، بیله‌ه‌ه‌ه‌یم!!»

۱۲۷
بال قابی

برکون مینی مینی مسروریتك والده‌سی مطبخده غایت مشغول بولنمقده ایکن دیدیکه:

«جابك کیت بکا برلیمون کتیر، ایشته کیلارك انختاری، آل.»

اوفاق قیز کیلاره کیرر کیرمز کیزلیجه بیمك اوزره طاتلی برشی بولنوب بولنمادیغنی آکلامق ایچون فوق‌العاده بر دقتله کیلارك هر طرفه کوز کزدردی و ایچی بال ایله مملو اولدیغنی بیلدیکی برقابك راف اوزرنده طورمقده اولدیغنی کوردی. بال قابنه بتشمك اوزره ممکن اولدیغی قدر پرماقلرینك اوجنه باصه‌رق بریاز یوقسه قالقدی وپرماغنی ایچنه طالدیردی.

لکن پرماغنی بال قابنك ایچنه طالدیرر طالدیرماز پرماغنك شدتله ایصیرلدیغنی طویدی. آجی آجی باغیردی، آلینی بردن بره چکدی وآلینی قیصقاجلریله یاقه‌لایوب براقامقده اولان ایری براستاقوزك پرماقلرینه یاپشمش اولدیغنی کوردی.

مکر والده‌سی برقاچ کون اول بالی صاتمش و قاب ایسه

بوش قالمش اولدیغندن ایچنه اشترا ایتمش اولدیغی استاقوزلری قویمش ایمش .

قیزینك آجی آجی باغیرمه‌سنی ایشیتدیکی جهتله والده‌سی ایشی براقه‌رق قوشوب کلمش وچوجغك بره‌لمش پرماغنی استاقوزك قیصقاجلری آراسندن قورتاره‌رق دیمش که :

« بوخفیف مجازات سکا بر اخبار اولسون . لدیذ ونفیس شیلریمك مراقی سنك ایچون دهاالمناك نتیجه‌لری منتج اوله بیلیر. کنج ایکن بوقصوره آلشدقدن صکره بواوغورده وارینی یوغنی صرف ایله صحتلرینه خلل کتیرمش ونهایت مماتلرینه سبب اولمش پك چوق کیمسه‌لرده واردر . »

۱۲۸

اینجو چیچکی

بر رنجبر قیزی اولان رادفه خسته ایمش . کوی عاملك قیزی شادیه ایسه خسته اولان رادفه‌نك بشقه بیه‌جك بیه‌دیکنی بیلدیکی جهتله آکا هرکون برکاسه آت صویی کتیرر ایمش .

رادفه اعادهٔ صحت ایتدیکی زمان کندی کندینه دیدی که :

« بوعالیجناب کوچك خانم خسته‌لکم اثناسنده حقمده فوق‌العاده لطفده بولندی! بکا دائما آت صویی کتیرمك اوزره بالذات اختیار زحمت ایتدی. بن‌ده کندیسنه قدرتم یتدیکی قدر

برخدمتده بولنسم نه قدر ممنون ومسرور اوله‌جغم ! آه ! آنك خوشنه کیده‌بیله‌جك ، کندیسنی محظوظ ایده‌جك بر ایش کوره‌بیلسم یاخود کندیسنه ناچیز برهدیه ویره‌بیلسم ! »

نهایت رادفه شادیه‌نك اینجو چیچکنی چوق سودیکنی خبر آلمش ومایسك ایلك کونی صباح اولوز اولماز اورمانه کیدوب ولی نعمتنه اینجوچیچکی طوپلایه‌رق کوزل بردمت یاپمق سوداسنه دوشمش .

برچوق وقت اورمانده کزوب آرادقدن صکره اورمانك آك هجری برمحلنده وقوجه‌برمیشه آغاجنك سایه‌سنده بر چوق اینجو چیچکلری بولمش ؛ طوپلامش ؛ صکره آغاجك دینه اوطورمش وکوزل یشیل یپراقلربله بیاض بیاض اوفاجق چنغر اقلری حاوی صالفه‌لره بکزه‌ین لطیف چیچکلردن دلربا بردمت یاپمش . فقط او آنده آغاجلرك آراسنده کیزلنمش اولوب بری بریله قونوشمقده اولان ایکی حیودوك سسلرینی ایشیتمش. بونلردن بری دییورمش که :

« نهایت برادرمی پرانفه‌یه قویدیران عاملدن اوجمزی آلمق ایچون ألمزه کچن فرصتدن استفاده ایده‌جکز . ایشته اوینك قپوسك آنختاری؛ خدمتچی غافت‌ایله قپونك اوستنده براقمش. »

دیکری‌ده دیمش که :

« پك اعلی . بو کیجه کیدوب عامل ایله حرمنی وقیزینی اولدرر وأوده دخی نه بولورسه‌ق آلوب کتوررز . »

رادفه بوسوزلردن اورکدرك اندهیاپدیغی دمت بولندیغی حالده اورادن صاوشوب کیتمش ودمتی شادیه تقدیم ایله جانیلرك سویله‌دکلرینی برر برر آکا نقل ایتمش . اخشامه طوغری عامل کیزلیجه برچوق مسلح آدملر حاضرلایوب آنلرله برلکده أونده انتظارده بولنمش . کیجه یاریسی حیدودلر فی الحقیقه قپویی آچوب ایچری کیرمشلر ایسه‌ده یاقه‌یی أله ویرمشلر ومتهم اولدقلری جنایتدن طولایی شدیداً تأدیب ایدلمشلر .

بونك اوزرینه عامل قیزینه دیمش که :

« سوکیلی قیزم، جناب حقك لطف وکرمی اوله‌رق صدقه‌ك خانه‌مز خلقنی بیوك بربلیه‌دن قورتاردی . جزئی برأت صوبی کوندرمرك رادفه‌نك اعادهٔ صحت ایده بیلمه‌سنه معاونتده بولندیغکدن طولایی اوده حکمت الهی اوله‌رق جمله‌مزك حیاتنك قوتله‌سنه سبب اولمشدر . ایشته بونك ایچون قیزم ، آز صدقه چوق بلالری دفع ایدر ، دیرلرکه کوردیکك بوحال عینیله بزلره واقع اولمشدر . »

١٢٩

أبی آدمك مقابله‌سی (اوجی)

بالق آولایان اختیار بالقجی سلمان صیرتنده‌کی آغیر یوکدن طولایی ایکی قات اولمش بولندیغی حالده اورماندن عودت

ایدیور ایمش . هرنه‌قدر سنی ایلریده بولنمش ایسه‌ده ینه عائله‌سی ایچون بر مقدار اودون تدارك ایده‌بیلمك اوزره موسمك شدتنه جسورانه تحمل ومقاومت ایتمکدن کری طورمامش ایمش .

آوجی تیمورك خانه‌سنك اوکنده‌کی قارایله مستور طاریولده زحمتله یوریو ونهرك اوبر جهتنده بولنان اقاقتکاهنه کیده بیلمك ایچون اورادهکی کوپریی کچمك اوزره بولنیور ایمش . بوأثناده آوجی حدتندن قب قرمزی اولدیغی حالده خانه‌سندن طیشاری چیقه‌رق آکا :

« طورکز ؛ بو اودونی نره‌دن آلدکز ؟ او بمدر ؛ سز آنی بمکیلرك ایچندن چالمشسکز . » دیو باغیروب سویله‌نیجه فقیر سلمان تیترك برسسله دیمش که :

« بن خرسز دکلم تیمور . »

بوسوز اوزرینه آوجی ینه :

« یالان سویله‌یورسکز ؛ بو اودونی دون بن اورماندن کسدم ؛ چابق آنی بکا اعاده ایدکز ! » دیجه سلمان جواباً :

« خیر، آوجی ، سزکینه هیچ ألسورمکسزین بو اودونی بزر بزر یردن طوپلادم ، برکره باقکز ، آغاجلرك آلتنده طاغنیق بر صورتده بولنوب آغاجلردن کندیلکندن دوشمش آغاج پارچه‌لرندن بشقه برشی دکلدر . »

دیه‌سنه قارشی :

« بن سکا آنی بنم اودونلرمك ایچندن چالمشسین دیورم ؛ آرتق یالانی کس . »

دیبوب اوآنده تیمور اختیارك صیرتندن اودونلری الوب نهره آتمش وکوله‌رك ومظفرانه خانه‌سنه کیرمك « ایشته مجادله‌مز نهایت بولدی » دیمش ایمش .

بر قاچ کون صکره هوا ملایملاشمش اولدیغندن نهرك بوزلری چوزولمش و جسیم پارچه‌لر کورولتی ایله کویری‌یه چارپمش اولغله کویری‌یی چوق اورسه‌له‌دیکندن کویری بیقلمه تهلکه‌سنه کیرمش ایمش . او کون تیمورك اوغلی شاهین شهره عودت ایدیور واورسه‌لرنی کویریدن کچمه‌یه مجبور بولنیور ایمش . لکن بوز پارچه‌لرینك جریانه مانع اولان صولرك شدتی کورهرك قورقودن کویریدن کچمه‌یه جسارت ایده‌مه‌یور ایمش . برصندال ایله قییده بالق طوتمقله مشغول بولنان سلمان آغا براز بکلامسی وحیاتی مخاطره‌یه قویمامه‌سی ایچون نصیحتده بولنمش ایسه‌ده دیکر قییده بولنان تیموردہ بالعکس طورمایوب کچمه‌سی واختیار بالقجینك نصیحتلرینی دیکله‌مه‌مه‌سی ضمننده تکرار تکرار باغیرمقده ایمش .

شاهین پدرینك سوزینی دیکله‌مش ؛ فقط صویك جریانی ایله بوز پارچه‌لرینك شدتله کینمه‌سی فوق‌العاده زیاده‌لشدیکندن دهشتلی برصدمه کویریی وبرانکده اوله‌رق زوللی جوجنی طالغه‌لرك ایچنه اوچورمش .

دیکر قییده بوحالی سیر ایدن پدرك باغیروب چاغیرمه‌سی چوجغنی قورتارمق ایچون هیچ تأثیر ایتمه‌دی ؛ سیل آنی بربوز پارچه‌سی ایله قیرلمش کوپرینك بردیرکی آرمه‌سنده اولدیغی حالده آلوب کتوریور و آوجی ایسه مأیوس ومکدر اولدیغی حالده آجی آجی باغیرمرق ، آیاقلریله یره اوره‌رق بیهوده یره نهر بوینجه قوشیور ایمش .

لکن سلمان اختیارلغنه هیچ باقمادیغی کبی تیمور طرفندن کندیسنه ایدیلان حقارتی بیله اصلا خاطرینه کتیرمه‌یه‌رك همان صندالنه آتلایوب آنی بوز پارچه‌لرینك وکویری اقتضاسك آرالرندن کوچ حال سوروکله‌یوب چوجغك بولندیغی نقطه‌یه قدر کتورمش وچوجغی شدتلی طالغه‌لرك آراسندن جیقاروب صندالله آله‌رق پدرینك بولندیغی یره قدر کتیرمش وکولربوزله آکا دیمش که :

« ایشته سنکا اوغلکی اعاده ایدیورم ؛ باق ، صاغ وسالمدر ؛ یالکز براز قورقمشدر . »

سلمانك بوسوزینه قارشی تیمور باشنی قلدروب سلمانه باقمه‌یه وبناءً علیه تشکر ایتمه‌یه جسارت ایده‌مه‌مش وبرخیلی وقت محجوب وابکم قالدقدن صکره کوزلری یاش ایله طولو اولدیغی حالده دیمش که :

« بنی عفو ایت ؛ سزه قارشی ایتمش اولدیغم قصور وتربیه‌سزلکدن طولایی بنی عفو ایت ، عالیجناب اختیار ! »

جواباً سلمان ده :

« نه‌یی عفو ایده‌یم ، شودقیقه‌ده ایشته سندن اوجی آلمادمی ؟ »

دیدیجه تیورده فوق‌العاده درین برتأثر ایله دیمش که :
« نه‌دیورسکز ؛ سزك اوجکز أیلکلر ایله‌می اجرا اولنیور؟ آمان یارب ؛ ابی آدملر بویله‌می اوج آلیرلر ؟ »

۱۳۰

زوالللی یاورولر هیچ ایشیتمه‌یوور

برچیفتلکك حولنده اطرافنده جیوجیلری بولندیغی حالده برطاووق بولنیورایمش. صمانی اشله‌یوروب‌ر آرپه یاخود بغدای دانه‌سی بولدیغی وقت : قوقوقو ! قوقوقو ! دیو باغیره‌رق یاورولرینی چاغیریور، یاورولرده همان والدلرینه طوغری‌قوشوب کلیور ایمش .

یاورولر قارنلرینی ایچه طوریودیغی وقت طاووق آنلری کزدرمه‌یه کتوربور ایمش؛ بوقدر کوزل وبوقدر چوق یاورویه مالك اولدیغندن طولایی متعظم بولنیور ایمش . بعضلرینك باشلرنده کوچك کوچك کوزل برر قرمزی ایبیك وار ایمش که بوندن آنلرك خروس اولدیغی بللی اولیور ایمش ؛ دیشی پیلیچلرك‌ده کوزل رنکلی توبلری وار ایمش .

برکون آنلری آنلری یاقیندە بولنان بر ترلایه ، بر میشه آغاجی کولکه‌سنه کوتورمش ؛ آنلره اوراده قورتلر بولمش وپیلیچلرده آنلری آچ کوزلولکله یمش .

اوراده برمقدار استراحت ایتمشلر ، صکره والده‌لرینك کندی لسانیله شو : « بنم یانمدن آیرلمایکز ؛ صاقین اوزاق کیتمه‌یکز . » دیولدیکی تنبیهی دیکله‌مه‌یوب آدن اوزاقلاشمشلر . تدبیرسز یاورولر والده‌لرینك سوزینه رعایت ایتمه‌مشلر . اوّلا کوچك خروسلر ، صکره دخی کوچك طاووقلر اورادن صاوشمش . والده‌لری آنلری اوزاغه کیتمه‌یورلر ظن ایده‌رك نره بولندقلرینه هیچ دقت ایتمه‌مش ؛ باشنی قنادلرینك آراسنه صوقوب اویومش ، لکن صکره اویانوب شبه‌لنمش و! قوقوقو ! دیو آیلری چاغیره‌یه باشلامش .

هیهات ! صداسنه هیچ بر جواب آلمامش . ینه برآز دها یوکسکجه برسسله؛ قوقوقو ! قوقوقو ! قوقوقو! دیوسسلامش، لکن زوالللی یاورولر هیچ ایشیتمه‌مش .

نه اولدیغنی بیلمه‌یورمیسکز ؟ بیوك برفلاکت ! پیلیچلر قوشه قوشه کیتمشلر ، بر اورمانه کیرمشلر ! اوراده آنلره بر تلکی تصادف ایده‌رك همسنی یاقه‌لامش واو غدار هیچ برینی صاغ براقمه‌مزین تلف ایتمش .

ایشته اطاعتسزلکدن نه‌تیجه حاصل اولدیغنی کوریورسکزیا ، والدلرینی دیکله‌مه‌یون و آیدن اوزاقلاشان چوجقلر هیچ بروقت فلاکتدن قورتیله مازلر . یاورولرینی کزدرمه‌یه کیدر ایکن اوقدر بخنیار اولان زوالللی طاووق یالکز باشنه اولدیغی وغایت مکدر بولندیغی حالده کومسنه کلمش .

۱۳۱

حمیت متقابله

برفقیر کویلو برکون بروسه‌ده طوز پازارینه کله‌رك البسه‌سی رنکنده برده طوریه قولتوغنده بولندیغی حالده برطوزجی دکانه کیرمش . کویلونك کیم بیلیر نه‌قدر زحمتله بریکدیردیکی بش غروشی جیبندن چیقاروب اونسبتده طوز ایسته‌مش و ایسته‌دیکنی آلمش . نامو سلو کویلو بوش ایکن قولتوغنده کتیردیکی طوریه‌یی آرتق صیرتنه آلوب پایان اوله‌رق شهردن برقاچ ساعت اوزاقده بولنان کوینه عودت ایتمش . برمدت صکره کویلو ینه اوقیافنده ومعهود طوریه قولتوغنده بولندیغی حالده اتوجه طوز آلمش بولندیغی دکانه کلمش وکذلك جیبندن بودفعه دخی بش غروش چیقاره‌مش ایسه‌ده دها سائرشیلر آلمق مجبوریتنده اولدیغی جهتله یوزپاره‌لك طوز ویریلوب باقی یوزپاره‌نك ده کندیسنه اعاده اولنمسنی تکلیف ایتمش وایسته‌دیکی اجرا اولنمش . کریه آلدیغی یوز پاره‌نك اون پاره‌سیله اتمك آلمش وجیبنده بولندردیغی وایچنده بر مقدار دوکلمش طوز صاقلادیغی بر بز پارچه‌سنی چیقاروب چوزمش واتمکنه طوزی قاتیق ایتمش . اتمکنی طوزه باتیروب بیکله مشغول ایکن بز پارچه‌سنك دیکر بر اوجنك دوکومنی چوزه‌رك طوزجیه : « بوندن اوّل سزدن صاتون آلدیغم طوزی أوه کتوردیکم زمان بزم قوجه قاری طوزی طوریه‌دن

دوکدیکی صیره . ایچنده شونی بولمش ، بنم اومده وطوریه‌مده اصلا بویله برشی بولنه‌مایه‌جغی طبیعی اولدیغندن شهره ایلك کلیشم اولان شو آنده سزه آنی تسلیم ایدیورم » دیه‌رك النده طوتدیغی یاریم فرانسز لیراسنی طوزجیه ویرمك ایسته‌مش . فقط طوزجی وقتیله اویله بر یاریم لیرانك غائب اولدیغنی تخطر ایتمکله برابر حمیتلی کویلونك وپاکیزه‌زوجه‌سنك صداقتنه حیران اولدرق پاره‌یه اولان احتیاجلرینی ، ولو جزئی بر صورتده اولسون ، دفع ایده بیلمه‌ری ایچون مذکور یاریم لیرایی کویلویه اهدا ایتمش ایسه‌ده کویلو آلمامق اوزره اصرار وطوزجی دخی قبول ایتمه‌سی ایچون ابرام ایله‌مش اولدیغی و آرایه‌کیرن ایکی ذاتك هرحالده اوهدیه‌نك قبول اولنمه‌سی آرتق کندیسی ایچون ضروری بولندیغنی بیان ایتمه‌لری اوزرینه کویلو ایسته‌مه‌یه‌رك یاریم فرانسز لیراسنی آلمایه مجبور اولمش .

ایشته حمیت ، صداقت ، انسانیت بویله اولور .

۱۳۲

زیبا ایله کوچك یکنی صابر

۱ — صوك بهارك صوکنده بولندیغندن قرانلق دها اخشامدن چوکمه‌یه باشلایور ایدی . زیبا مکتبدن دونشنده کندی کندینه « نصل اولدقدنی آکلامق ایچو خاله‌مك اوینه

اوغرایم » دیه‌رك کیدیور واو خراب آوه یاقلاشیور ایدی .
قپویی چکوب باغچه‌یه کیردیکنده باغچه‌یه باقان پنجره‌نك اوکنده
بر ایشیق کوردی . پنجره‌نك طیشاریسندن یانمقده اولان باغ مومنك
یانده خاله‌سیله کتابی آلنده اولدیغی حالده درسنه چالشمقده
بولنان یکنلرندن صابری کوردی و « صابر شمیدی بنم ایله
اویون اویناییه‌ماز ، زیرا درسنه چالشیور ؛ بلکه دیکریکنلرم ده
اویله‌در ؛ کیدوب یالکز خاطرصورمیم وخاله‌مك آلینی اوپیم »
دیه‌رك اوه کیردی . کوزینك اوکنه بر قرانلقدر چوکدی :
آرتق طیشارینك آیدینلغی ایچری‌یه کیرمه‌یوروچوچقلرقوقو
ویرمکده اولان باغ مومنك ضعیف ایشیغیله درسلرینه چالشیور
ایدی . عین موم آخشام یمکنی حاضرلامق ایچون پتاسك
قپوقلرینی صویغله مشغول بولنان جوجقلرك والده‌سنه دخی
ایشیق ویربورایدی . زیبا خاله‌سنك آلنی اوپدکدن صکره آکا :
« نه ایچون پالاق یارلاق یانان اعلی اسپرمچت مومی برنده
آز ایشیق ویرن باغ مومنی قوللانیورسکز ؟ » دیه‌سنه قارشی
خاله‌سی‌ده :
« بونی‌سوال ایتمه‌یه حاجت واریمی‌قیزم؛ آنك‌سببی اسپرمچت
مومنك باغ مومندن دها بهالی اولمه‌سیدر . اسپرمچت تصفیه
اولنمش ایچ یاغندن یاپیلیر ؛ انسان فقیر اولنجه عادی ایچ یاغندن
یاپلمش اولان موم ایله اکتفا ایتمه‌سی لازم کلیور . »
خاله‌سنك بوسوزندن زیبا ایتدیکی سؤالك احمتجه برسؤال

اولدیغنی آکلادی ایسه‌ده نویره عائد بر درسدن دخی استفاده
ایتدیکندن ممنون اولدی .
برمدت پتاس صویه‌رق حاله‌سنه یاردیم ایتدی وکندیسنك‌ده
صابر کبی درسه چالشه‌جغنی سویله‌یه‌رك اوراون چیقدی .
۲ — زیبا زقاق قپوسندن طیشاری دها درت آدیم آتار
آتماز یکنی صابر آلنده بر تنکه قاب اولدیغی حالده قوشوب
آکا یتشدی‌و « درسمك برقسمنی اوکرندیکمدن جمله‌مزبردن
أوده بولندیغمز زمان یاقدیغمز لامبایه قونماق اوزره یاغ صاتون
آلمه‌یه سنکله برلکده کیتمه‌م ایچون آننم بنی سکا کوندردی »
دیکجه زیباده : « پك اعلا ، برلکده بقاله کیدهلم » دیدی .
معلمه‌سندن تنویره عائد اوکرندیکی درسلری اوآنده تخطار
ایتدیکندن معلوماتنه کوکنن قیز صابره : « بقالدن نصل یاغ
ایسته‌یه جکز ؟ قوزلزیاغیمی یوقسه زیتون یاغیمی ؟ یاقلمق
اوزره قوللانیلان ایشته بو ایکی نوع یاغدر . » دیدیکی آنده
صابر دخی : « آدم سنده ؛ بقاله‌هانکیسی وارسه آنی ویرمجك ،
فقط یانغین چیقارمه‌یه سبب اولدیغی کبی بر چوق قضالرك
وقوعه کلمه‌سنی انتاج ایتدیکی جهتله آننم بکا اصلا پترول دیملن
صولوغازی صاتون المامه‌می‌تنبیه ایتدی » دیو جواب ویردی .
اوانناده بو ایکی چوجق قارشیده کی أوده بیوك برلامبانك
یانمقده اولدیغنی ولامبانك اطرافنده دخی اوفاق برطاقم قیزلرك
دیکیش دیکمکله مشغول بولندیغنی کوردیلر . صابر دیدی که :

« باق ، بولامباصولو غاز لامباسی اولمليدر » .

آبا ژوری ضيايی ايش ايشله‌مكله مشغول بولنان قيزلرك اللرينه ويرمكده اولان كوزل لامبايی سير ايتمك ايچون ايكيسی ده برمدت اوراده طوردیلر .

بونك اوزرينه صابر : « مادام كه سن بيلكيجلك طاسلايورسين ، اويله ايسه پترول دينلن صولو غازك نرده چيقديغنی بكا سويله باقهيم؟ » ديو اورته يه برسؤال آتيوبردی . زيبابر آزشاشه لادیغندن صابر آندن اوّل سويله‌مك اوزره ديدیكه : « اويله ايسه بن سكا سويله‌يم ؛ پترول اوللری آمريقادن كلير بر صولو ياغ ايدی كه شيمدی باطوم ايله رومانيادن كليور . بويانمی طوپراغنك ايچندن چيقاريورلر . بو ياغه يانمش بر كبريت ياقلاشدره جق اولورلر ايسه اوآنده پارلار وپاتلار . بناءً عليه بوكوچك قيزلرك لامبالرينی قيرماملری اوزره زياده دقت ايتملری لازم كلير . » بو سوزلرك نهايتنده بقال دكانندك اوكنه كلدكلرندن همان ايچری يه كيردیلر .

٣ — زقاقلردن بسبتون قرانلقلاشدی . چوجقلر دها دكانده ايكن برآدمك قوشه‌رق گيتديكنی كوردیلر .

آلنده اوجی مشعله‌لی برصيريق وار ايدی : اوآدم هواغازی فنارجيسی ايدی . فنارجی مشعله‌سنی هواغازی ممه‌سنه ياقلاشدرر ياقلاشدرماز ، اورادن برآلاوديلی فيشقيريور ايدی : هواغازی ممه‌سی يانمجه قرانلق كيجه‌ده يوللر وعمومی محللر آيدينلانيور ايدی .

فنارجی يولنه دوام ايديور وبعضاً طوروب فنارلری ياقدقجه خانلرك يوزی نورلانيور وزقاق آيدينلق ايچنده قاليور ايدی .

بوحالی كورن صابرده : « فنارجی‌نه‌قدر عجله ايله گيديور ! بونكله برابر ينه قرانلغك بردن بره چوكديكی قدر چابق گيده‌مه‌يور » ديور ايدی .

بقال صابرك تنبكسنی طولدردينی زمان پك اوزاقده بولنان زقاللر بيله آيدينلانمش ايدی . چوجقلرك ايكيسی دخی آرتق بوللرينك آيدينلق ايچنده بولندیغنه ممنون اولەرق هربری كندی أوينه كيتمك اوزره بری برندن آيرلديلر .

زيبا كندی اوينه كلديكی وقت چالشمه‌يه باشلامق ايچون اسپرمچت مومنی ياقدی ، فرق العاده دقتله چالشدی وبرچاريك ساعت ظرفنده ازبرلنمه‌سی ايجاب ايدن درس ذهننده كوزلجه يرايتمش ايدی . مومنی سوندردی وطعام زمانی كلديكندن سفره‌يه قوشدی .

١٣٣

كچی

رشيده خانم صيفيه‌ده اوفاق برخانه‌ده اقامت ايديور ايمش . بر صباح ، خدمتچيسنه ديمش كه :

«كلتر ، بن چارشويه كيديورم . چشمه‌دن صو كتيرمك اوزره طبشارى چيقار ياخود اوزوم طوپلامق اوزره باغه كيدر ايسه‌ك قپويى ايچه قپامه‌يه دقت ايت . بونى سكا دائما تنبيه ايتديكم كبى شمديده امر ايديورم وسوزمى ديڭله‌يه‌جكسكده اميد ايله‌يورم . يوقسه ، برى ايچرى كيرمرك آوى صويارده هيچ خبرمز اولماز . »

بوسوزلرى سويله‌دكدن صكره رشيده خانم چارشويه كيتمك اوزره آودن چيقمش وكلتر دخى معتادى وجهله بتون قپولرى آچيق براقه‌رق ياقينده بولنان چشمه‌دن صو طولدروب كتيرمك اوزره طبشارى چيقمش .

كندى كندينه : «زقاقك برباشندن دكر باشنه قدر هيچ بركيمسه كوزوكه‌يور . » ديه‌رك وخانمك سوزلرينى تخطر ايله‌يه‌رك كوله‌يه باشلامش . فقط ، چشمه باشنده قومشولردن برينك خدمتجيسيله قونوشوب كولشمكده ايكن يولك كنارنده بولنان اوتلرى اوتلامقده اولان بركچى آوه كيرمش ، نردبانى چيقمش ورشيده خانمك يتاق اوطه‌سنده كندينى بولمش .

بو اوطه‌ده اطرافى يالديزلى چارچوبه‌لى يردن طوانه قدر بيوك براندام آينه‌سى وارمش .

كچى آينه‌ده كندينى كورمرك قارشيسنده ديكر بركچى وار ظن ايتمش . همان آنى طوس ايله قورقوتمق ايسته‌مش اولديغى كبى آينه‌ده كورديكى ده آكا مقابله‌ده بولنمق اوزره حاضرلانمش .

بوائناده حقيقى كچى آينه‌يه طوغرى شدتلى برطوس اورمش كه آينه او آنده پارچه پارچه اولمش .

بوحال وقوع بولمقده ايكن كلتر ألنده ايكى دستى اولديغى حالده آوه كيرمش . آينه‌نك قيرلديغنى طويمش . همان قوشوب رشيده خانمك اوطه‌سنه كيرديكى وقت واقع اولان ضرر وزيانى كورمش . بونك اوزرينه نه ياپه‌جغنى شاشيروب قالمش ، دوكه‌رك كچى‌يى اودن طبشارى آتمش .

خانه صاحبى أوينه عودتنده سوز ديكله‌مز اولان خدمتجى قيزه الطاعتسزلكندن طولايى اذن ويرلمش وسبب اولديغى ضرر وزيان ايچون دخى معاشندن مقدار مناسبى توقيف اولنمش .

آرتق كيرمجكى بشقه‌قپولرده كندينه قپولرى قپالى طوتمه‌سى ايچون تنبيهانه لزوم قالمايه‌جقدر .

١٣٤

كور

مفتون بربيچاره كورك صو ايله طولو برخندقه دوشديكنى كورر .

زواللى ادمى خندقدن چيقاره‌جغنى برده بو حاله باقه‌رق كوله‌يه باشلاركه بو بك فنا برخويدر .

اكر مفتون بو خويندن واز كچمز ايسه ايلريده طاش

یورکلی بر آدم اولور . ایجی اصلا تمیز اولماز . کور اولمقدن دها برباد بربلایه اوغرامش بولنور . لکن آرقداشی مجبور ، ایجی تمیز بر چوجق اولدیغندن بو حالی کورر کورمز همان قوشار ؛ خندقه اینر . کوری صودن چیقارر ، آنی آلوب أوینه کتورهرك وجودینی ایصلامسی ایچون منغالك یانینه اوطورتور ؛ قارنی طوبورر ، والدهسنهده بچاره اختیارك البسهسنی قوروتدرر . زوللی اختیار دخی قارنی طویوردقدن، البسهسنی کیدکدن صکره أیلك ایتمیی سون بو آنا ایله اوغله دعا ایدهرك أودن چیقوب کیدر .

(ایجی تمیز اولان کیمسهنك طبیعی دخی تمیز اولور، اکر ایجی تمیز اولمازسه طبیعی نه شیمدییه قدر تمیز اولمشدر ونهده بوندن بویله تمیز اوله‌جقدر .)

۱۳۵

أبی تربیه اولنمش بر بیك

۱ — عاقلهنك همان کندی بیوکلکندهبر بیکی واردر . یوزی تن رنکی اولدیغی ایچون آنی پنبه اسمیله چاغیرر .

عاقله عادتا پنبهنك برکوچك والدهسی کیدر ؛ آکا پك ابی باقار، بلکه والدهسنك کندیسهباقدیغندن دها أبی باقاروالدهسنك ویرمش اولدیغی نصیحتلری عینیله ببکنه ایدر. اکر بنله برلکده

کلیر ایسه کز عاقلهنك ببکنه سویله‌دکلرینی ایشیتیرسکز .

أبی دیکله یکز ؛ پنبه دها یتاقده، عاقله کیدوب آنی قلدیریور :

« صباح شریفکز خیر اولسون بنم سوکیلی یاوروم ، بو کیجه‌راحت اویودکزمی ؟

کوچوجك والدهکه صارل ، قوجاغنه کل .

آمان بوصباح نه قدر شیرین طوریورسین ؟

شیمدی سنك یوزکی کوزکی بیقایه‌جغم، صاچلرکی طرایه‌جغم. یوزینی کوزینی بیقار وصاچلرینی طرار ایکن آغلایان پیس چوجقلر کبی اولمایه‌جقسین دکلی یاوروم ؟

باقی شمدی نه‌قدر دلبر ، نه‌قدر کوزل اولدك ! شیمدی سکا سنك کوزل مامی روبا کی کیدره‌جکم .

آرتق سوتلی قهوه کی ایچه‌جکسین. سفره‌ده تربیه‌لی اوطور، دائما تمیز تمیز یمك یی. یوقسه سکا کدینك چناغیله یمك وبردم.

آفرین ، سوزمی دیکله‌دك ؛ بنده سندن پك ممنون اولدم. کوچوجك والدهکه اللهه اصمارلادقدی . »

غیری عاقله مکتبه کیدوب آخشام یه کله‌جکدر .

۲ — عاقله مکتبدن کلدی ؛ بوکون بر توقیف جزاسی آلمشدر ؛ ظن ایدرایسهم پنبه‌ده آله‌جقدر .

کوچك قیز ببکنك قولندن طوتهرق دیدیکه : « درسکی ابی اوکرنمیلسین . لکن یوسوزم سنك جانکی صیقیور دکلی ؟ سن بیلیرسین ! چابك الفبانك حرفلرینی سویله :

ا، ب، پ، ت، ث، ج ....

بانکی صاغه وصوله چویرمه ، دقتلی اوقو ...

صورتکی اکشیتیورسین ، عناد ایدیورسین ، دقتلی اوقومق ایسته‌میورسین اویله‌می ؟ بوحال سنك شاشقین ، هیچ برشی اوکرنمك ایسته‌مز پرچوجق اولدیغکه دلیل اولور . یوقسه جاهلمی قالمق ایسته‌یورسین ؟

سکا جزا اولمق اوزره آرقه‌کده‌کی کوزل روبابی چیقاره‌جغم ؛ بوندن ماعدا یمك یمکسزین کیدوب یاتهجقسین .

آغلایورسین !... ایتدیکك قباحته پشمان اولیورسین غالبا.

هایدی ، اویله ایسه سنی عفو ایتدم ، آرتق بر دها اویله قباحتده بولنمایه‌جقسین دکلی ؟ کل بنمله برلکده یمك یی، صکره کیدر سنی یاتیررم .

کوچوجك تمیز یتاغکده راحت راحت اویو . سسنی چیقارما . هایدی باقهیم کوزلرکی قپا، یتاغه اویومق ایچون یاتیلیر .

اللهه اصمارلادق ، پنه، بنم سوکیلی یاوروم ، الله راحتلك ویرسون ، یارین ان شاءالله کوروشورز ! »

۱۳٦

صنعتندن ممنون چوجق

طوران اسمنده‌کی کنج چوبان طاغده سوروسنی کودیورایمش.

صیق اورمانده قوزولرندن برینی آرامق اوزره بر طار کچیده کیردیکی وقت اوراده بر چالینك آلتنه یاتمش برآدم کورمش . بو آدم یورغونلقدن بیتاب قالمش وآنجق نفس الیر بر حالده بولنیور ایمش .

چوبانه دیمش که :

« کنج چوبان ! آجلقدن وصوسزلقدن اولیورم . دون، آو آولامق اوزره بوطاغه‌کلدم . غائب اولدم وکیجه‌یی اورمانده کچیردم . »

طوران ، طغارجغندن اتمك ایله تازه پنیر چیقاروب آکا ویرمش ودیمش که :

« بیکز ، بنی تعقیب ایدکز ؛ سزی جذعنده دائما آقار صو بولنان ایری برمیشه آغاجنك یانه کتوره‌جکم . »

آوجی بیه‌جکی یمش ؛ بعده طورانی تعقیب ایله صوبی ایچوب فوق‌العاده بولمش . بونی متعاقب طوران آکا یولنی‌ده کوسترمش .

بونك اوزرینه آوجی چوبانه :

« لطیف چوجق ! سین بنی اولومدن قورتاردك . بنی کوردیکك حالده برساعت دها قالمش اولیدم ، اولهجك ایدم . بو خصوصده سکا منتدارم و منتدارلغمی‌ده اظهار ایتمك ایسته‌یورم. کل بنم ایله برابر شهره کیده‌لم ؛ بن چوق زنکینم ، سکا اوراده کندی اولادم ایمشسین کبی معامله‌ده بولنورم . »

دينجه چوجق ده :

« خير افندم ، سزگله برلكده شهره گيدهجم ؛ بنم كنديلرينه فوق العاده محبتم اولان فقير برواله‌م ايله برپدرم واردر . نه قدر زنگين اولورسه‌گز اولگز ، سزك ايچون پدر و واله‌مى ترك ايده‌م . »

ديو جواب ويرمش وبوجوابه قارشى آوجى :

« لكن ، سن بوراده اوزرى صمان ايله اورتولو عادى برقولبه‌ده اقامت ايديورسين ؛ بن ايسه ، مرمرلر ايله مزين واطرافى صوك درجه كوزل ديركار ايله محاط بركوشكده اوطوريورم . سكا اوراده بلور باردافلر ايله صو ايچيروب كومش صحانلر ايچندن مكمل صورتده يمكار پيدره جكم . »

ديمش ايسه‌ده چوجغك تكرار :

« بزم اوفاجق اقامتكاهمز سزك ظن ايتديككز قدر عادى دكلدر . هر نه قدر ديركار ايله محاط دكل ايسه‌ده ميوه‌دار آغاجلر وايرى آصه‌لر ايله احاطه اولنمشدر . يقينمزده بوانان چشمه‌دن كتيرديكمز غايت برّاق وفوق العاده أبى برصويى اشتها ايله ايچرز . سعى وغيرتمزك نتيجه‌سى اولهرق أله ايتديكمز عادى وفقط بزلر ايچون كافى برطعام ايله اكتفا ايدرز ، وهر نه قدر خانه‌مزده كومش ، بلور ومرمر يوق ايسه‌ده چيچكلردن محروم دكلزيا . »

يولاو جوابنه قارشى آوجى :

« چوجغم ، بنم ايله برابر كل ديورم سكا ، شهرده بزم‌ده

آغاجلرمز وچيچكلرمز واردر . اطرافى آغاجلى يوللرى وأك قيمتدار چيچكلر ايله مملو شكوفه‌زارلرى حاوى غايت كوزل برباغچه‌م واردر ؛ بوباغچه‌نك اورته‌سنده كوزل برفسقيه واردركه آگا بكزر برفسقيه دها عمركده كورمه‌مشسيندر : صو بردن بره يوقارى طوغرى چيقوب بياض مرمردن معمول برحوضك ايچنه كوپوكله‌رك دوشر . »

ديمش وبوگا چوجق :

« بز ياقينمزده‌كى اورمانلرده كزوب طولاشمقدن چوق ممنونز . اورمانلرمزده‌كى آغاجلرك صالمقده اولدقلرى كولكلر سزك ايكى طرفى آغاجلى اولان يوللرگزده‌كى كولكلردن دها خوشدر ظن ايدرم . بزم پشيل چايرلقلرمز بيگلرجه چيچكلر ايله مزينسندر . كل ، بنفشه ، زنبق وامثالى كبى چيچكلر اوفاق خانه‌مزك اطرافى كوزل برصورتده ستر ايتمشدر . بزم چشمه وپيكارلرمزى سزك فسقيه‌لركزدن دها كوزل دكلدرمى ظن ايديورسگز ؟ آنلرك قيالرك اويولمرندن قاينايه‌رق چيقديغنى ياخود تپه‌چكلرك اوزرندن دوشه‌رك چيچكلنمش چايره طوغرى بيلايقاوى طولاشوب كيتديكنى كورمه‌يى نه‌قدر سورم ! »

ديوب جواب ويرمش . آوجى يه ديمشركه :

« اى چوجغم ! سن رد ايتديكك شيئى هيچ بيلمه‌يورسين . شهرده بيوك بيوك مكتبلر واردر ؛ آنلرده سكا هر نوع علوم وفنونى اوكرتدره‌جكم . برطاقم خواننده وسازنده‌لرده واردركه

خوش خوش فصللريله سنى محظوظ ايده‌جكلرى كبى احبابك فوق‌العاده صورتده دوشنمش اولان صالونلرنده دخى مسافرهٔ بولنه‌جقسين . »

كنج چوبان :

« خير ! خير افندم ! شهره كيتمك ايچون سنى تعقيب ايده‌مه‌يه‌جكم . كويمزك مكتبنده حقيقةً فائده‌لى و لازم اولان شيلرى بكا اوكرتيرلر ؛ على‌الخصوص بكا علوم دينيه‌يى ، جناب واجب الوجوددن خوف ايتمه‌يى ، ابويمه حرمت و رعايت ايلهمه‌يى ، اخلاق حسنه اصحابنك اخلاقى ايله تخلق ايلهمه‌يى بكا تعليم ايدرلركه بوندن زياده‌سنى ايسته‌م . سنك خوانده‌لركز بلبل وچالى بلبلندن صانكه دها أيى مى نغمه‌ساز اولورلر ؟ بزم‌ده احبابمز واردر . عائله‌جه احبابمزدن بريمك يانه مسافرهٔ كيتديكمز و چاغلايه‌رق آقشده اولان برايرماغمك كنارنده‌كى آغاجلرك كولكه‌لكلرنده اوطورديغمز وقت كيمزك تركى چاغيرديغى وكيمزك قوالى ايله آنلره رفاقت ايتديكى زمان نه قدر بختيار وشن بولنورز بيلسه‌كز ! شمديلرمز اوزاقلره عكس ايدر ؛ عكس صدا بزدن صكره ! نلرى تكرار ايلر وابويمز ايسه بزلره باقه‌رق ممنون ومسرور برحاله بولنوب قلبى بر تبسمله بزلرى آلقشلار . خير ، سزكله برلكده شهره كيده‌مه‌يه‌جكم . »

دينيجه آوجى چوجغى برلكده كتورمكدن فراغت ايتمك لازم كلديكنى آكلاردى وديركه :

« اوبله ايسه سكا اولان منتدارلغمك برعلامت مخصوصه‌سى اولمق اوزره سكا نه‌ويرميم ؟ باری آلنون وكومش آچغه ايله طولو اولان شوكيسه‌يى آل چوجغم . »

« بويارميه بنم نه احتياجم اوله‌جق ؟ بزفقير ايسه‌كده هيچ برشيئمز اكسيك دكلدر ؛ اكر ويرديكمز پاره‌يى قبول ايده‌جك اولور ايسه‌م سزه ايفا ايده‌بيلمش اولديغم اوفاجق خدمتى سزه صاتمش اولورم ! بوايسه پك قبادر : والده‌م بوحركتدن طولايى بنى تعييب ايده‌جكدر ؛ چونكه والده‌م دائما بكا زحمت ومشقتده بولنانلره ألدن كلديكى قدر اكرام و معاونت ايتمه‌يه وبوندن طولايى ده اصلا برقارشيلق بكلهمه‌مه‌به مجبورز ديه‌ر . »

« وحالده سكا نه اكرام ايده‌بيلير ، عاليجناب چوجغم ؟ مطلقا بندن برشى قبول ايتميه‌جكسز ، يوقسه بنى مكدر ومأيوس ايدرسين . »

« مادامكه بكا مطلقا برشى ويرمك ايسته‌يورسكز ! يانى باشكزده آصيلى اولوب اوزرنده برقراجه‌يى تعقيب ايتمكده بولنان كوپكلرك حركتلرى رسم اولنمش اولان شيشه‌يى بكا ويركز . »

كنج چوبانك بو سوزى اوزرينه همان آوجى بيوننده آصيلى اولان شيشه‌يى چيقاروب آكا ويرمش وكنج چوبان دخى برقوزى كبى سويجندن صيچرايه‌رق اورادن صاوشوب كيتمشدر .

١٣٧

تصوير

برقاچ يوز سنه اوّلى غايت زنكين برتاجر ممالك شرقيه‌يه سياحتنده بولنديغى برشهرده وفات ايتمش . كنديسنك يكانه براوغلى اولديغى هر كسجه معلوم ايسه‌ده برخيلى مدتدن برى سياحتده بولنديغندن هيچ بركيمسه آنى شخصاً طانيمايور ايمش.

برمدت مرورندن صكره شهره اوچ كنج كيمسه كلمش ، بونلردن هر برى متوفى تاجرك يكانه اوغلى و وارث مشروعى اولديغنى ادعا ايتمش . بونك اوزرينه حاكم تاجره صولك درجه مشابه برتصوير كتيرتمش واوچ مدعى‌يه ديمش كه :

« ايچكزدن شو تصويرك صدرى اوزرينه چيزديكم نشانه براوق ايله نشان آلوب اوره‌جق اولان هرهانككز اولورسه قالان ميراث تماميله آكا عائد اوله‌جقدر . »

اوچ كنجدن برنجيسى بر يايله اوق آله‌رق تصويره نشان آلمش وحاكمك چيزديكى نشاندن بك اوزاق اولمامق اوزره تصويرك صدرينه طوغرى آتوب اورمش .

ايكنجيسى دخى اوقى آلوب نشانه دها ياقين اوله‌رق تصويره اصابت ايتدرمش .

نهايت اوچنجيسى دخى نشان آلمه‌يه باشلامش ايسه‌ده پردن بره باجمله اعضاسى تنزه‌مه‌يه باشلامش . بكزى آتمش ،

شدتلى آغلامه‌يه باشلامش . يايله اوقى الندن فيرلاتوب آتمرق ديمش كه :

« خير ! خير ! نشان آلوب اوقى آتمايه‌جغم . پدرمك صدرنى اوق ايله دلمكدن ايسه براقديغى ميراثى غائب ايتمك بنجه دها أيدر . »

بو سوز اوزرينه حاكم آكا ديمش كه :

« اصيل كنج ، متوفانك اوغلى ووارث مشروعى يالكز سنسين . زيرا ، بر تصوير اوزرنده اولسه‌بيله ، برفرزند حقيقينك سبب حياتى اولان پدرينك قلبنى اوق ايله‌دلمه‌يه متجاسر اوله‌جغنى هيچ بر زمان تصوّر اولنه‌ماز . »

١٣٨

يام‌يام

ايكى كوچك شهرلى چوجق بيوك بر اورمانده غائب اولمشلر وتصادف ايتدكلرى تك ومنفره‌سى فنا بر لوقنطه‌ده كيجه‌يى كيرمه‌يه مجبور قالمشلر .

كيجه يارى‌سنه طوغرى بولندقلرى اوطه‌نك ياننده‌كى اوطه‌دن لاقردى سسلرى ايشيتمشلر وهر ايكيسى بردن سويله‌نيان سوزلك نه‌اولديغنى آكلامق اوزره قولاقلرينى ديواره ويرمشلر . واضح بر صورتده شوسوزلرى ايشيتمشلر :

« قارىجغم ، يارين ، صباح اولور اولماز كوچك قزغانى تميزجه يقايوب حاضرلا ؛ زيرا بزم ايكى كوچك شهرلينك بوغازلرينى كسمك ايسته‌يورم . »

زوالللى چوجقلر أوصاحبنك بوصورتله سويله‌ديكى سوزلرى ايشيتەرك قورقودن اولمك درجه‌سنه كلمشلر وياواش ياواش يكديكرينه ديمشلر كه :

« آمان ياربى ! بو آدم شهرسز يامبام اوللميدر . » بويله‌جه سويله‌يەرك پنجره‌نك اوكنه كلمشلر وقاچوب قورتلق اوزره حولى‌يه آتلامشلر ايسه‌ده قپوبى قپالى بولدقلرندن صوك درجه دهشت ايچنده قالمشلر .

دهشتلى آدمدن قورتلق اوزره برچارهٔ خلاص اولمق ايچون زقاق قپوسنك ياقينده بولنان كومسك قپوسنى آچوب ايچنه صاقلانمشلر . صباح اولور اولماز خانه‌صاحبى حولى‌يه ايچمش ، كومسك طاووقلرك كيروب چيقمه‌سنه مخصوص اولان اوفاق قپوسنى آچمش ، پچاغنى بيله‌مه‌يه باشلامش وبوانشاده ديمش كه :

« هايدى چوجقلرم ، چيقكز ، زيرا صوك ساعتكز ارتق كلدى . »

طيشارى‌يه هيچ بر شيئك چيقماديغنى كورن خانه صاحبى كومسك بيوك قپوسنى ده آچمش وقارشيسنده مرحمت طلب ايتمكده وكنديلرينى كسمه‌مه‌سى ايچون ياللوار مقدمه اولان مسافرى ايكى چوجغى كورەرك شاشه قالمش وكنديسنى يامبام عد ايتدكلرينه حيرت ايتمش .

چوجقلر آغلايەرق آكا ديمشلركه :

« بوكيجه ، بوصباح بوغازمزى كسه‌جكزى بالذات زوجه‌كزه سويله‌مه‌ديكزمى ؟ »

بوسوز اوزرينه لوقنطه‌جى ديمش كه :

« هاى ! سزى كيدى بدلاجقلر سزى ! اووقت سز بنم خاطرمه بيله كلەدكز . كچنده شهره كيتديكم وقت صاتون آلديغم جهتله كنديلرينى لطيفه اولەرق بنم كوچك شهرليلرم ديوچاغيرديغم بسبلى قازلرمى سويله‌مش ايدم ، ايشته كوربورسكزيا قپودن ياخود ديواردن ديكه‌يەنلرك باشنه‌نەر كليور ! سويله‌نيلن سوزى ياكلش آكلايەرق سويله‌ينلرى فنا اصملرايله ياد ايتدكلرى كبى كنديلرينى دخى ناحق يره اذيت وخوف ودهشت ايچنده براقەرق اوركك اولەيه آلشدرلر . »

١٣٩

درت آرقداش

بر كويك عين ياشده بولنان درت كوچك چوجغى هركون مكتبه كيدرلر ايمش .

بونلردن جميل ، وهبى ، فائق اسمنده اولان اوچى دائما وقتيله مكتبده بولنور وأللرندن كلديكى مرتبه درسلرينه چالشيرلر

ایمش ، زیرا بونلر ایلریده معلوماتلی ومتفنن ایشجیلر اولمق آرزوسنده بولنورلر ایمش . یالکز تنبل سالم اکثریت اوزره مکتبه کیج کلیر ، وقتنی یوللرده غائب ایدر ، درسلرینه پك آبی چالشماز ایمش .

آرتق درت کوچك چوجغك صنعت اوکرنمك اوزره چراقلغه کیرمه زمانی کلمش . هربرینك صنعتی عین صنعت اولهمایه جغنی جهتله بیوك برشهره کیدوب هربری بر صنعته سلوك ایتمش .

بری برلرینی کورمکسزین پك چوق سنه‌لر کچمش ؛ چوجقلر بیومشلر ، صنعتلرنده مهارت پیدا ایتمشلر .

بر صباح دولکارلق ایتمکده بولنان جمیل بکیدن یاپلقده بولنان راوده چالشمقده ایمش . چاتی‌یی تشکیل ایده‌جك اولان ابری دیرکلری وضع ایتمکله مشغول بولنمقده وایش ایلریله‌دیکی جهتله مسرورانه شرقی‌ده چاغیرمقده ایمش .

اوست طرفنده‌دخی بر آقطاربجنك چاتی‌یی اورتمکله مشغول اولدیغنی وچینقو لوحه‌لرینی بری برینك اوزرینه قویمیه‌باشلادیغنی کورمش ایمش .

آشاغیده دخی باغچه‌نك برماقلغنی بویامقده بولنان صاری صاچلی برنقاشك باشی کورلمکده ایمش .

جمیل ودیکر ایکی ایشجینك هپسی‌ده کنج وهمان بیقلری ترله‌مك اوزره بولنیورایمش . ایشلرینی‌فوق‌العاده دقتله اجرا ایدیور ، اصلا بورلمق‌ندر بیلمیور وهمان بری‌برلرینه باقه‌یه‌وقت بیله بولمایورلر ایمش .

آخشام اولوب ایشلری نهایت بولدیغندن یکدیکرینه اوکه‌قبوسنده تصادف ایتمشلر . بری‌برینی طانیمشلر وجمیل حیرتله باغیره‌رق وقوللرینی آچه‌رق اسکی آرقداشلری وهپی وفائقه طوغری قوشوب آنلره صارلمش . اوچی بردن یکدیکرینی بولدقلرندن طولایی فوق‌العاده مسروریت ایچنده قالمشلر .

جمیل دیدیکه :

« ایشته تکرار برلشدك ! چوجق ایکن هرکون مکتبده بزلری برلشدرن ایش ، شیمدی‌ده بزلری برلشدردی : آرتق بری برمزدن آیرلمایلم ، دائما یك وجود کبی قالهلم ، وبویله‌جه عمرمزك نهایتنه قدر دوام ایتمك ایچون ، اکر ایستر ایسه‌کز ، هایدی برلکده طعام ایده‌لم .

دیکر ایکیسی‌ده شویله جواب ویردی :

« های های ! دائما یك وجود کبی قالهلم ، وبویله‌جه عمرمزك نهایتنه قدر دوام ایده‌لم . بعده اوچی برلکده اولهرق غایت اهون برصورتده بیه‌جك تدارك ایدلکده اولان بردکانه کیرمك اوزره یوله چیقدیلر . دولکار اولان قولنده دسته‌سیله رنده‌سنی ، نقاش آلنده بویا قابنی طوتمقده واقطاربجی اولان ایسه شیمدیکی حالده بوش بولنان أل آرابه‌سنی کمال مسرتله چکمکده ایدی .

یولده کیدر ایکن مکتبده کچیردکلری وقتلری واووقتلرده‌کی آرقداشلری ایچون اوزون اوزاتی‌یه قونشیورلر ایدی .

کیجه اولمش، زقافلر قرانلقلانمش ایدی ، اوموزنده آغیر بریوك اولدیغی حالده بر آدمك کلمکده بولندیغنی کوردیلر . بو آدم نه صاغنه ونه ده صولنه باقمایه‌رق آدیم آدیم طوغریجه یولنه کیدیور ایدی . لکن اوچ آرقداشلرك یاسندن کچه‌جکی آنده جمیل آنی طانیدی و

— سالم باقك !

دیو باغیردی واوچی بردن :

— سالم : سن میسین !

دیه‌رك آنك اطرافنی آلدیلر .

سالم آرقه‌سنده‌کی یوکك آغیرلغندن اولدیغی یرده کوچ حال ایله طوره‌بیلدی وقارشیسنده‌کی کنجلره باقه‌رق جمله‌سنی طانیدی، فقط یوکنی برمحله براقماینجه آرقداشلرینه صاریله‌مادی .

— وای ! دیمك که سن حمال اولدك ، اویله‌می سالم ! نهایت مشکل برصنعتدر .

سالم دیدی‌که :

— صنعتمدن شکایت ایتم ، هر نه قدر آز قازانیور ایسه‌ده قوتلی اولدیغم جهتله اشتکایه حقم اولمادیغنی کبی معلوماتجه دخی اوچکزدن چوق آشاغی‌یم.

جمیل دیدی‌که :

— نه ایچون دیکر برصنعته سلوك ایتمدك ؟

سالم مکدرانه برصورتده کولومسه‌یه‌رك دیدی‌که :

— آه ! آرقداشلرم، اینجه مرانغوزلق صنعتنه سلوك ایتمك ایسته‌مش ایدیسه‌مده کوچ حال ایله اوقویه بیلیر وهیچ رسم یاپمه‌یی بیلمز برحالده بولندیغمدن اوستمه اوله‌جق مرانغوز بکا مرحمت ایتمه‌یه‌رك بکابول ویردی؛ بن‌ده آرتق نه‌ایش کوره‌جکمی بیلمه‌یه‌رك یوللرده بکا تکلیف اولنان اوفاق تفك شیلری اوتمه‌یه بری‌یه کتورمه خصوصنده ایلری واردم وبوندن آنجق اتمك پاره‌سی چیقاره‌رق مستفید ونهایت کوردیکمز وجهله حمالق ایتمه‌یه مجبور اولدم .

بو سوزی سویله‌دکدن صکره سالم آغیر یوکنی صیرتنه آلمق اوزره یوکه طوغری کیتدی ایسه‌ده اوچ آرقداشی آللریله آنی کری‌یه چکوب :

— طور ، سکا یاردیم ایده‌لم .

دیه‌رك هر بری یوکك بر اوجندن طوتوب سالمك صیرتنه قویه‌جقلری برده وجهینك بوش آرایه‌سنك ایچنه یووارلایوبردیلر .

جمیل سالمه دیدی‌که :

— بو اختشاملق استراحت ایده‌جکسین ؛ بزمله برلکده طعام ایدوب سنك ایشلرك حقنده قونوشه‌جغز .

سالم اسکی اوچ آرقداشنك تکلیفنه راضی وآنلره ملاقی اولدیغندن طولایی صوك درجه مسرور اولدی. فقط وقتیله مکتبده صوکنجی اولدیغی کبی شیمدی‌ده تعیش خصوصنده آنلردن آشاغی بولندیغنی تفکر ایده‌رك وعزیز وقتلرینی مکتبده چالشمایه‌رق بیهوده کچیردیکندن طولایی‌ده فوق‌العاده مأیوس اولدی .

درت اسکی آرقداش یمکه اوطوردقلری وقت جمیل سوزه باشلایوب دیدیکه :

— سالم ، بنی دیکله ، چالشقان کیمسه‌لر بری برینی‌سورلر ؟ بوندن فضله ، بز چوجقلقدن بری آرقداشز ؟ سن شیمدیکی حالده فنا بر موقعده بولنیورسین ، بزم سنی بولندیغك شو فنا حالدن تخلیص ایتمه‌مز لازم کلیور . فقط بوخصوص ایچون ، آلکدن کلنی اجرا ایده‌جکمیسین ؟ چالیشمه‌یه وبیلمه‌دیکنی اوکرنمه‌یه جداً آرزوك وارمی ؟

بو سوز اوزرینه سالم :

— اُوت ، فلا کته اوغرایانلر ، وخصوصیله بونبردن قلبی پاك اولانلر ، چالشمه‌یی تقدیر ایله کندیلرینه بررهبر آرامقدن کری طورمازلر ؛ سویله‌یك آرقداشلر هر نه امر ایدر ایسه‌کز امرکزك اجراسنه حاضرم .

دیه‌رك کوزلری یاشـارر وایش اوکرنمه هوسی کندیکه کندیسنده زیاده بر آرزو حاصل ایدر .

بونك اوزرینه جمیل دیرکه :

— اویله ایسه ؛ بن برطولاب وصندالیه یاچیمی طلبزم ؛ کندیسنه بزچراق لازم اولدیغنی‌ده بیلیورم . سنی آنك یاننه ویرمیم ، نه‌دیرسین ؟ بونکله برابر سنی چراق مکتبنه‌ده قید ایتدرتمیم . اورادہ یازمه‌یی وحساب یاپمه‌یی اوکرنیرسین . بوندن ماعدا رسم یاپمه‌یی تحصیل ایدرسین که بو ، ایلریده صنعتکار اولدیغك وقت زیاده‌سیله ایشکه یارار . قرار ویردکمی ؟

سالم جمیلك سوزلرینی قبول ایله نهایت درجده چالشه‌جغنه آرقداشلرینه‌سوز وبردی . ایکی کون صکره سالم یکی براوسته‌نك یانده چالشمه‌یه باشلادی . آرا صره ینه کندی اسکی تنبللکنی آله آلمق ایسته‌مکده اولدیغی حالدن آکلاشـلمقده ایسه‌ده آرقداشلرینك کندیسنی کوزله‌مکده بولندیغنی بیلدیکندن آکا موفق اوله‌ماز اولدی . برقاچ‌سنه صکره تأهل ایتدی ، چوجقلری دنیایه کلدی . آرتق چوجقلری مکتبه کتمه‌یه باشـلادقلری وقت آنلره :

— چالشکز چوجقلرم ، کوچك یاشده ایکن اوکرنمه‌مه‌دیککز شیئی ، بیوديککز وقت غایت کوچکلك ایله اوکرنمه‌یه مجبور اولورسکز .

دیر ایدی .

سموکلو بوجك ایله قورت

١٤٠

بر ایلك بهار آخشامی قوشه قوشه بر قورت بکلر شهرینه کیدن یولدن آشاغی اینیور ایمش .

سموکلو بوجك آنی کوره‌رك دیمش‌که :

« صباح شریفلر خیر اولسون ، قورت قرداش !

— صباح شريفلر خير اولسون ، دها طوغريسی کوك يوزنده بيلديزلرپارلدامه‌يه باشلادينی جهتله کيجه‌لر خير اولسون سموکلو بوجك .

— قوشه قوشه بويله نره‌يه کيديورسين ؟

— بکلر شهرينه کيديورم . يا سن نه يا‌پيورسين ؟

— سنك کبی بن‌ده بکلر شهرينه کيديورم . »

قورت طوروب کوله‌يه باشلامش ودينمش که :

« محجم سموکلو بوجك ، سنك بکلر شهرينه کيده بيلمه‌ك ايچون آيلرجه يول يورومه‌ك ايجاب‌ايدر ؟

— سن اويله‌می ظن ايديورسين آرقداش ؟ امين اول‌که بن سندن دها اوّل اوراده بولنورم . » سموکلو بوجك حقيقت ياخود استهزا قيلقلی اوله‌رق سوز سويله‌يوب سويله‌مه‌ديکنی آکلامق اوزره قورت برمدت آکا باقمش و :

« اويله ايسه يکديکرمزه کوزل بر طعام ويرمك اوزره بحثه کيريشه‌لم . »

دينمش اولدينندن سموکلو بوجك‌ده جواباً :

« پك اعلی . بن اويله شيلردن قاچام وسنی تامين ايچون ده يوله چيقار ايکن بندن اوچ آديم قدر ايلريده بولنمه‌کی ايسترم . » دينمش .

قورت سموکلونك بو سوزينه کولمکله برابر اوچ آديم ايلريده کيدوب طورمش . بو اثناده ايسه سموکلو بوجك

قوردك پرده سورينن اوزون قويرغنه يابشوب صيقی صيقی به اوراده قالمش .

قورت ارقه‌سنه بيله دونمکسزين صورمش که :

« حاضرميسين ؟

— اوت ، حاضرم .

— اويله ايسه کيده‌لم ! »

قورت سموکلو بوجك قويروغنك اوجنه يابشوب قالديغنی بيلمکسزين آنی‌ده برلکده اوله‌رق کتوره‌رك وارقه‌ق بازويه ويرمش! دره‌لری وتپه‌لری آشمش ، قيرلره وچايرلقلره کيرمش ، چاليلقلری واورمانلری طولاشمش .

نهايت بکلر شهرينه کلش ايسه‌ده کجکمش اولديغندن قلعه قپوسنی قپالی بولمش .

« طاق ، طـاق ، طاق ! » ديو قپويه اوروب « قپوی آچکز : » ديوده باغيرمش . فقط قپوجی اويومش اولديغندن هيچ کيمسه کلوب قپوی آچمامش .

بو اثناده ايسه سموکلو بوجك قوردك قويروغندن قور - تيلوپروب قپونك آلتندن ايچری کيرمش وطيرمانه‌رق ديوارك اوزرينه چيقوب قورده :

« وای ! سـن دها ايچری کيرمه‌دکمی ،قورت قرداش ! غالبا سن بولده چوق وقت کچيرمش اولمليسين ، بن ايسه سنی بر چوق وقتدنبری طعام ايچون بکله‌يورم ! » ديو باغيرمش.

۱۴۱

قرنفل

بانجوانك بری بانجه سنده غایت کوزل رنکلی وصوك درجه رایحه‌لی قرنفللریتشدرمش اولدیغندن بتون چیچك‌لرك اقلیلری کلوب بانجوانی آلقشلامقده‌در ایمش.

برکون زوجه‌سی رفاقتنده اولدیغی حالده بانجه‌یی کزمك اوزره بر ذات کلمش وموجود چیچکلری نظر معاینه‌دن کچرمه‌یه باشلامش. قرنفللرك بولندیغی محله کلدیکی زمان زوجه‌سنه دیمش که:

— بو قرنفللرك رنکلری نه قدر فنا! باق هپسی صولوق صولوق دکلی؟ فقط قوقولرینه دیه‌جك بوق فوق العاده کوزل قوقیور.

زوجه‌سی جواباً دیمش که:

— سزتمامیله عکسنی سویله‌یورسکز، رنکلری صوك درجه‌ده کوزل ایسه‌ده هیچ برقوقوبه مالك اولمادقلرینه تعجب ایدیورم.

اوّل امرده بری برینك ضدی اولان بوحکملره هیچ بر معنی ویره‌مه‌مش اولان بانجوان زوجك کوزلرینك اوزاقدن کورمز برحالده اولدیغنی زوجه‌سنك ده بین نزله‌سنه مبتلی بولندیغنی آکلایه‌رق آنلری معذور کورمکده ترد ایتمه‌مش.

۱۴۲

اورمانده یانغین — محبت خالصانه

۱ — پرتو ونریمه براودونجینك چوجقلری ایدیلر. آنا وبابالریله برلکده براورمانك اورته‌سنده بولنان تخته‌دن قولبه‌لرنده اقامت ایدرلر ایدی. برکون آنالریله برلکده بابالری اودون صاتمق ایچون شهره کیتمشلر وچوجقلر قولبه‌ده یالکز قالمشلر ایدی. نریمه بردن بره کوك یوزینك واسع بر شعلهٔ ارجوانی ایله منوّر اولدیغنی کوردی. باقدی ایچون پرتوی چاغیردی؛ آغابکی بویله برشیئی اصلا کورمه‌مش ایدی. حیرتله باقوب «کوك یوزی آتش ایچنده قالمش کبی کورنیور» دیدی.

براز وقت صکره حرارت پك شدتلشدی. بنده اوزاقدن آغاجلرك آراسندن آلاولر کوزکمیه باشلادی. کوك یوزینی سیاه برطومان قاپلادی، شدتلی برجانیرتی ایشیتیلیور ایدی. آرتق چوجقلر اورمانك هر طرفنك آلاولر ایچنده قالدیغنی آکلادیلر.

نریمه «قورقیورم! قورقیورم!» دیو باغیریور وقورتلق ایچون هربر طرفه قوشیور ایدی. فقط هربر طرفده آلاولردن برسد کورونیور ایدی، یاآکز صاغ طرفده طیرمانه‌رق چیقلمه‌سی غیرقابل قیالردن مرکب قوجه بردیوار بولنیور ایدی. چوجقلر آتش ایله احاطه اولنمشلر ایدی.

وار قوتلری ایله امداده چاغیردیلر ایسه‌ده‌سسلری یانغینك کورلتیسندن ایشیتیلمه‌مش ایدی و ایشیتیلمش اولسه دخی آنلرك امدادینه کیم جسارت ایدوب کله‌جك ایدی؟ چوجقلری احاطه ایدن آلاولر دائره‌سی ایسه کیتدکجه طارالیور ایدی .

٢ — قورقودن شاشیرمش اولان نریمه‌ابوینك قولبه‌سنده کندی کوچك قاریوله‌سنك آلتنده کیدوب صاقلانمقدن بشقه برچاره بوله‌مادی ؛ شعله‌سی اوطه‌یی آیدینلاتمقده‌اولان آلاولری هیچ کورمه‌مك ایچون کوزلرینی قپاپورایدی. برکت‌ویرسون‌که پرتو براز بیوجك اولدیغندن آحق کبی کندینی شاشیرمادی ؛ کندی کندینه تحدّدن قولبه‌ده قالسه‌لر قولبه درحال طوتشه‌رق هر ایکیسی‌ده ایچنده یانوب قاله‌جقلرینی دوشوندی و «آه! کندیمزی محافظه ایتمك ایچون پر آلتنده بیوك برقووق کبی برمحل بوله‌بیلسم!» دیدی .

آتشك صیجاقلغی تحمل اولنماز درجه‌یه کلش اولدیغندن زوالّلی چوجقلر قیاره واصل اولنجه‌یه قدر چوق زحمت چکدیلر ؛ تر آلنلرندن نخود دانه‌سی کبی آقیور ودومان آثاره نفس آلدرمایور ایدی ؛ لکن مخزنه کیرنجه براز سرینلك حس ایتدیلر وکیدوب بر کوشه‌ده بوزولدیلر .

آرتق امنیتده ایدیلر ؛ بولندقلری قرانلق یردن یانغینك ایلریله‌مه‌سنی سیرایدیورلرایدی . اورمانك بتون آغاجلری بری برینه‌ك آردی صیره آلاو آلور ایدی ؛ آن واحده آتش

یارلتیلری آغاجلك دیبندن تپه‌سنه قدر چیقیور یاخود بالعکس تپه‌دن آیاغه قدر اینیوروطاللرقرمزی آلاولر ایچنده چاتیرداپه‌رق بوکلیور ایدی .

آتش براز اوّل ایکی چوجغك ایچنده بولندقلری اودونجینك قولبه‌سنی‌ده درعقب صاردی . پدرلرینك سوکیلی أوجکزینك منغال ایچنده بولنان بر جوز قپونی کبی یانوب غائب اولدیغنی کوردیلر .

بوندن بویله یالکز، یانمقده اولان بیوك اورمانك اورته‌سنده غائب اولمش ایدیلر ، قیالرك ایچنده اویولمش مخزنمسی دلیکدن بشقه هیچ بر التجا کاهلری یوق ایدی .

٣ — نریمه دها قورقودن تیتره‌یور ایدی ، هیچ بر شی سویله‌مه‌یور ایدی ؛ فقط ، ایلك قورقوسی کچمش اولدیغندن هونکور هونکور آغلامه‌یه باشلادی ؛ « آننه! آننه! » دیو باغیریور ایدی . پرتو آنی قوجاقلایه‌رق :

— آغلامه ، قرداشم . پدرمزله والده‌مز شهرده‌درلر ؛ آنلر یانغیندن قورتلشلردر ؛ اورمانك یانمه‌سی بیتر بیتمز. بزی آرامق اوزره یورایه تکرار کله‌جکلردر .

نریمه صوصدی و آغلامقدن شیشمش اولان کوزلرینی سیلدی . اخشام اولدیغی حالده دها یانغین دوام ایدیور ایدی . صباحدن بری آغزلرینه هیچ برشی قویمامش اولان چوجقلر غیری آچلقلرینی حس ایتمیه باشلادیلر .

پرتو یاواش سسله « یانغین دها بر قاچ کون دوام ایدرسه حالمز نه اولهجق ؟ » دیمکده واوفاق نریمده بر آهنکده اولهرق متمادیاً « آننهجکم ! آننهجکم ! » دیو یینه آغلامقده ایدی .

بو اثناده مخزنك بر کوشهسنده کی جووالدرك آرقهسندن قناد چیرپنتیسی کبی اوفاق بر کورلتی ایشیتلدی . صکره هنوز یمورطلامش اولان بر طاووغك سوینج صدالریدر چیقدی .

چوجقلرك ایکیسی ده قوشوب مخزنك اوکوشهسنه کیتدیلر ووالدهلرینك بسلهمکده اولدینی تپهلی طاووغی و آنك چووالدرك آرقهسنه یاپمش بولندینی یووایی کوردیلر .

بر قاچ کوندن بری کیمسه کورمکسزین اورایه کلوب یمورطلایور ایمش ، یانغینده دخی برکزلی محلده صاقلانمش ایمش .

پرتو ایله نریمه اوراده اوچ ایری یمورطه بولدیلر . قپوغنی دلهرق هر بریسی بزر عددینی ایچدیلر ؛ اوچنجینك ده یاریسنی پرتو ویاریسنی نریمه ایچدی .

بو ایشلر اولوب بیتر ایکن تپهلی طاووق بر بالطهنك صابنه قونمش وغداقلامهسنه دوام ایتمکده بولنمش ایدی .

چوجقلر چوق ممنون اولدیلر ؛ کندیلرینی آرتق یالکز عد ایتمدیلر . کیجه اولدی ، بر آیاغی اوزره تونهمکده اولدینی حالده ایلك اویویان طاووق بولندی . پرتو برطاقم آغاج یونغهلرندن بره بر یتاق یاپدی ؛ کوچك همشیرهسی اورایه یاتوب اویودی . کندیسی برمدت سوکیلی آناسیله باباسنك نه اولدقلرینی دوشونهرك

کولکهده یاتمقده بولنان آغاج کوتوکلرینه باققله وقت کچیردی ؛ صکره یورغونلقدن کوزلری قپانمهیه باشلادی وهمشیرهسنك یانینه یاتوب اویودی .

٤ — ایرتهسی کونی صباحی چوجقلر اویاندقلری وقت چوق آچیقمشلر ایدی . کوزلریله تپهلی طاووغنی آرادیلر ایسهده اوراده هیچ یوق ایدی . مخزنه جوار بولنان یوکسك قیالرده کی یاری یانمش یوصونلرك ایچنده اوفاق قورتلری یمهیه کیتمش ایدی .

پرتو ایله نریمه دخی اورتهلنی کورمك ایچون طیشاریه چیقمشلر ایدی . هیهات ! ابوبنلرینك أوجکزلرندن بر دوکنتی بیله قالمامش ایدی . اطرافنده کی آك ایری آغاجلرك کوبوکی آلاوسز اولهرق دها یاتمقده ایدی ؛ بر قرمزی کمورله اورتلمش ایدی واورمانك ایلریلرنده یانغین حالا دوام ایتمکده اولدیغندن پك اوزاغه کیدیلهمهیور ایدی .

ایکی چوجق پك مأیوس اولدقلری حالده تکرار ایچریه کیردیلر . ساعتلر کندیلرینه نه قدر اوزون کلیور ایدی ! اخشامه طوغری نریمه او قدر ضعیف دوشمش ایدیکه آیاقده طورهمیه هیچ حالی قالمامش ایدی ؛ یره اوطوردی ، کوزلری یاشله طولدی ؛ باغیرهرق آغلامهیه قوتی بیله قالمامش ایدی .

پرتو طیشاریدن قوت ! قوت ! قوت ! دیو خفیف بر سس ، بر غدافلامه ایشیتدی وه نه اعلی ! طاووق یمورطلامق اوزره کلیور » دیدی .

آنی اورکوتمك ایچون نفسنی بیله طوتهرق قیملدامقسزین بولدیغی یرده طوردی . طاووق یاواش یاواش ایچری یه کیردی ، چوجقلرك اوکندن کچدی ، چووالدرك آرقهسنه آتلادی وبر دقیقه صکره یمورطلامش ایدی .

چوجقلر قوللغه قوشوب اوراده ایری بریمورطه بولدیلر . نریه آنی کوزلریله یمك ایسته یور ایدی ایسه ده کوچکلکیله برابر پرتوك دخی کندیسی کبی آج بولدیغنی دوشونمش ایدی : ضغفدن تیترهمکده اولان کوچوجك الیله یمورطه یی آکا اوزاتدی .

پرتو یمورطه دن آیجق بر پوتوم ایچوب قصورینی همشیرهسنه براقدی . آنلره شیمدی یه قدر هیچ بر طعام بو ایکی یه تقسیم اولنان یمورطه دن دها خوش کلمهمش ایدی .

اوکون ده اخشام اولمجه پك مکدر برصورتده اویودیلر : آنا ریله بابالری کندیلرینه معاونتده بولنمق ایچون دها هیچ کوزکمه یورلرایدی وایلریده ایسه دها حالا شدتلی شدتلی آلاولر ایله یانغین دوام ایدیور ایدی .

٥ — ارتهسی کون اورتهلق ایشیمه یه باشلادیغی زمان پرتو برینك کندی آدینی چاغیرمقده اولدیغنی ایشیتدی . مخزندن طیشاری یه طوغری قوشدی وآلاو ایچنده بولنان اورمانده برکچه بولنمق کندیسنی آرامه یه کلش اولان پدریله والدهسنك قوللری آراسنه آتلدی .

هپسی بردن او قدر متأثر اولدیلرکه لافردی یی بیله کوچ حال ایله سویله یه بیلیورلر ایدی . بونکله برابر والدهسی تیترك برسسله « همشیرهك نرهده ؟ » دیو صورنجه پرتو « اوراده » دیو یرلرینی کوسترددی .

زواللی بابا ایله آنا ایکیلهرك مخزنه ودها طوغروسی قووغه کیردیلر . نریه بر ادیمك بیوك شالی اوزرنده اورتیلی اولدیغی وباشی یاصدق اولمق اوزره کتیردکاری کمور چووالدرندن برینه قونلش بولندیغی حالده قرداشنك کندیسی ایچون یاپمش اولدیغی یونغه دن یتاقده هنوز اویویور ایدی .

براوغلنه وبرده قیزینه یاقوب آنلره قاوشدیغندن طولایی مسرور برحالده بولنان اختیار پدر آغلایه رق اوغلنه :

— سوکیلی اوغلم ، پرتوم ، سن سنجه بیوك اولانلرك کوچکلر حقنده ایفا ایده جکلری وظیفهنك هپسنی یاپمشسین . دیدی ، والده سی ده پرپوسه ایله اوبومقده اولان قیزینی اوبانديرردی . بنی نوعنه معاونتده بولنانلره جناب الله هرخصوصده معاونت ایدر .

١٤٣

آلتون آغاجی

الماس اسمنده برکنج انسانلری ماهتابه آلمقدن پك حظ ایدرایمش . برکون اوطهسنده مکتوب یازمقله مشغول ویازو

ماصه‌سنك اوزرنده بولنان ويكيلكدن پارل پارل پارلامقده اولان آلتى عدد ليرايى‌ده او مكتوبه لف ايتمه‌يه مجبور بولنيورايمش . كوچك همشيره‌سى الفت اوطه‌يه كيرمش . او كوزل آلتونلرك پارل پارل پارلامقده اولديغنى كورمك برادرينه ديمش كه :

« بو آلتونلر نره‌ده يتشيور ؟ »

الماس‌ده جواباً همشيره‌سنه :

« بو آلتونلر اسمنه آلتون آغاجى دنيلير بر آغاجك حاصل ايتديكى ميوه‌لردر . آلتونلرى فصوليه كبى طوپراغه اكرلرك برمدت صكره آلتونلردن هربرى برايرى جالى ميدانه كتيره‌رك اوزرلرى بيتراق كبى آلتونلرايله مستور بولنور . »

ديدكدن صكره ينه تكرار مكتوبنى يازمقله مشغول اولمش . بواثناده ايسه الفت ، برادرى كورمكسزين آلتونلرى آلمش وقوشوب باغچه‌يه كيدمك يره اكمش .

الماس مكتوبنى اكمال ايدرايتمز الفت اوطه‌يه تكرار كيروب ديمش كه :

« سوكيلى آغا بكجكم . ياقينده بر چوق آلتونلره مالك اولمه‌جقسين ، زيرا ماصه‌نك اوزرنده‌كى آلتونلرى كيدوب باغچه‌يه اكدم . »

بوسوز اوزرينه كوزلرى فال‌طاشى كبى آچلمش اولان كنج همان يرندن فيرلايوب الفتك ألندن طوتمش وهمان برلكده الهرق باغچه‌يه كتورمش .

آكا ديمش كه :

« آلتونلرى اكديكك يرى چاپك بكا كوستر . »

فقط ، يا چوجغك آلتونلرى كومديكى يرى طوغرىدن طوغرىيه تخمار ايده‌مه‌ديكى ويا باغچه‌ده ايشله‌مكده بولنان ايشجيلردن برينك آنلرى بولوب آلديغى جهتله ، آلتونلرك برنده يللر اسمكده ايمش .

پدرلرى وقعه‌دن خبردار اولديغى وقت الماسه ديمش كه :

« ايشته آلتى عدد آلتونى غائب ايتمكله سويله‌ديكك يالانك مجازاتى اولمق اوزره حقيقه‌جزاكى چكدك . فى الحقيقه آلتونلرى اكوب آنلردن برطاقم آغاجلر حاصل اولدقدن صكره يكيدن برچوق آلتونلر ويره‌جكنه اينانمق كارعاقل دكل ايسه‌ده همشيره‌كك بوكا اينانه‌رق آلتونلرى اكمه‌سى سنك دائما يالانلر اكمرك محظوظ اولمه‌كدن چوق آشاغى قالير . »

١٤٤
قوشلر

هر برطرفى ميوه‌دار آغاجلر ايله محدود لطيف بركويجكز وار ايدى . ايلك بهاره بوكويك اطرافنده‌كى آغاجلرك هوايى تعطير ايديجى خوش رايحه‌لى چيچكلرايله مستور وصوك بهاره باالجمله طالليرينك انواع الما ، ارمود ، اريك كبى ميوه‌لر

ايله محمول اولديغنى كورمكدن محظوظيت آور بر شى تصور اولنه‌ماز ايدى . بر چوق‌ده قوشلر آغاجلرك جذرى ايچنه ياخود طاللرى اوزرينه وياخود ياقينده بولنان چيلره يووا يابارلر واورالرى سويخلى صدالريله چينلاتيرلر ايدى .

ابوين اكثريت‌اوزره‌چوجقلرينه‌تنبيهانده بولنوب آنلره : « بوكوچوجك مخلوقانه ، ولو جزئى اولسون ، اصلا فنالق ايتمه‌يه وهيچ بر وقت يووالرينه آل سورمه‌مه‌يه صوك درجه دقت ايدكز . » ديرلر ايدى .

بو تنبيهاته رعايتده بولنمايان بعض‌پراماز كوچك چوجقلر قوش ياورولرينى يووادن آلمشلر وكرزلم يووالرى خراب ايتمشلر ايدى . بوحالدن آرتق توحش ايدن قوشلر ايسه كيت كيده كوبى حالى‌پر اقدقلرندن نه باغچه‌لرده ، نه‌ده چايرلقلرده هيچ برقوشلك اوتديكى ايشيتلمز اولمش ايدى . نهايت او لطيف كوى مكدر وسكوتى برحالده قالمش ايدى .

فقط هپسى‌بوقدرله‌ده قالمامش ايدى . بوكوچك چوجقلرك فنالقلرى دها موجب تأسف فاجعه‌لره دخى‌سبب اولمش ايدى . نباتاتك نشو ونماسنه فوق‌العاده مضر اولوب قوشلرك آنلرى وقت وزمانيله محو وتلف ايتدكارى طيرطيللر حدسز وحسابسز درجه‌ده چوغالمشلر وآغاجلرك ياپرانلريله چيچكلرينى يمشلر ايدى . آغاجلرك قيشك اورتمه‌سنده اولديغى كبى نه يپرانغى ونه‌ده چيچكى قالمايه‌رق يالكز كوكلرى ايله طاللرى چيرچيپلاق كوزوكمكده ايدى واوجله لذيذ ميوه‌لر ايله لذتياب اولمقده بولنان يراماز چوجقلر ايسه آرتق يالكز برالمادن بيله محروم قالمشلر ايدى .

١٤٥
كل فدائى

ماهر اسمنده برچوجق كوزل برصاقسى‌يه كوچك بر كل فدائى ديكمش ايدى . ايلك بهارده بوفداندن آچيق پنبه‌رنكنده خوش قوقولو كوزل كوللر آچلمه‌يه باشلامش ايدى . ماهر ، هوا آبى اولديغى كونلر صاقسيسنى پنجره‌نك اوكنه قويار وكيجه‌لرى كللرك رطوبت ويارووزكاردن بوزولمامه‌سى ايچون صاقسى‌يى ايچرى آلبرايدى . ماهر هوانك كوزللكنه آلدانه‌رق بركيجه صاقسيسنى ايچرى‌يه آلمامش وبردن‌بره ظهورايدن فورطنه‌دن كنديسى ايچون غايت قيمتدار اولان فدانك كللرى بوزولمش ايدى . ايرتەسى كون بو حالى كورن ماهر صوك درجه بر سعى فراوان ايله يتشدرديكى كللره باقه‌رق : « اوفاجق برتدبيرسزلك بوكوزل كللرك ميدانه كلمه‌سى ايچون ايتديكم بونجه‌سعى وغيرتك محو اولمه‌سنه سبب اولدى ؛ بوزولمامه‌سنه صوك درجه دقت ايتديكم وبيك مشقتله ميدانه كتيردىكم شو

کلمرك بر کیجه‌ده محو وتلف اولهجنی کیمك خاطرینه کایردی!» دیمش ایدی.

اوغلنك مکدرانه سویلنمکه اولدیغنی ایشیتن والده‌سی‌ده آکا خطاباً: «اوغلم! سنی بو درجه‌ده مکدر ایدن بو کوچك وقعه‌سنك ایجون موجب سعادت بر درس عبرت اولهبیلیر. شونی أیی بیلملیسین‌که چوجغم، چوجقلر دخی کل فدانینه مشابهدرلر؛ سنك کل فدانی حقنده اولان اوفاجق بر تدبرسزلکك کلمرك بوزولوب محو اولهسنه سبب اولدینی کبی بر والده‌نك تعلیم وتربیه خصوصنده چوجنی حقنده ایده‌جکی جزئی برقصور آنك عارسزوتربیه‌سزاولهسنه سبب اولور.»

دیمش ایدی.

۱۴۶

برغریب سرگذشت

ایکی یولداشدن سن کالده بولناتك باشلرینه کلن وقعه‌یی شوصورتله نقل ایتدیکی بر کتابده کورلمشدر:

بر کون ایکی یولداش قلابره [*] یه طوغری سیاحته جیقمش ایدك. اکثریت اوزره حیدودلق ایله وقت کچیرن

[*] ایتالیانك جنوبنده واقع بر شهردر.

بورانك اهالیسی هیچ بر کیمسه‌یه راحت ویرمه‌دکلری کبی علی الخصوص اورالرده سیاحت ایدن فرانسزلری صولك درجه ازعاج ایدر طاقدندرلر.

آرقداشم شن وشاطر برکنج ایدی. طاغلق اولان بو مملکتده یوللر هپ اوچوروم اولدیغندن آتلرمز کوچلکله یوریورلر ایدی. آرقداشم اوکده کیتدیکی جهتله کچلمه‌سی قولای وقیصه ظن ایتدیکی یول بزه بسبتون یولزی غائب ایتدردی. فقط قباحت ینه بنده، یکرمی یاشنده بر آدمه اویوبده یوله‌چیقاملی‌ایدم؛ نصلسه اولدی؛ باشه کلن چکیلیر. بوطاغلق واورمانلق محلده صباحه قدر یولزی آرادق.

فقط‌بز آرادقجه دهازیاده غائب‌ایتدك ونهایت‌قاپ‌تره براولك اوکنه کلدیکمزده ینه کیجه‌یی بولمش ایدك. متردد بر صورتده چاره‌سز أوه کیرمه‌یه مجبور اولدق. کیرکیرمن سفره باشنده برکمورجی عائله‌سی کوردك‌که ایلك‌سوزلری بزی سفره‌یه دعوت اولدی. کنج آرقداشم دعوتی تکرار ایتدرمه‌دی، آنلرله برلکده بیوب ایچمه‌یه باشلادی. بن ایسه خانه صاحبلری ایله بولندیغمز یری معاینه‌یه باشلادم وآنلرك کمورجی اولدقلرینه قانع اولدم؛ فقط خانه‌نك دیوارلرنده تفنك، طبانجه، قلنج، بچاق، بتاغان کبی اسلحهٔ ناریه وجارحه‌یی آصیلی کوردیکم جهتله خانه‌یی‌سلاح مخزنندن بشقه برشیئه بکزه‌تمه‌دم وقورقدم وعادتا آنلردن اورکمه‌یه باشلادم. آرقداشم بالعکس، هیچ

خانه صاحبلرندن امین اولهیه باشلامش ایدم ؛ فقط کون طوغمسنك
پك اوزاق اولمادیغنی حس ایتدیکم برزمانده خانه صاحبی ایله
زوجه‌سنك آلت قاتده قونوشمقده اولدقلرینی ایشیتدم ؛ و ،
آلت قاتده‌کی ایله ارتباطده بولنان اوجاقدن قولاق ویره‌رك
خانه صاحبنك « هر ایکیسینی ده کسه‌یمی ؟ » دیو وقوع بولان
سؤالنه زوجه‌سنك « أوت » دیو جواب ویردیکنی طویدم وآرتق
آندن صکره هیچ برشی ایشیتمز اولدم .

بوسوزلری ایشیتیر ایشیتمز بتون وجودم مرمر کبی بوز
کسیله‌رك نفس بیله زور ایله آلیور ایدم ؛ اوآنده بنی کورمش
اولیدکز اولومی یاخود دیریمی اولدیغمی بیله‌مز ایدکز .
آمان یارب ! نه یاپه‌یم ! سلاحسز ، اون ایکی ویا اون بش کشی یه
قارشی ایکی کشی . آرقداشم ایسه اویقو ویورغونلقدن اولو
کبی برحالده هیچ برشیدن خبرسز . آنی اویاندیرمق ، کورلتی
ایتمك بوکاده جسارت ایده‌مه‌یوردم . نیجره پك یوکسك اولمادیغندن
یالکز باشمه قاچوب قورتله‌بی ده دوشوندم ایسه‌ده أوك خارجنده
بکجیلك ایتمك اوزره بولنان ایکی ایری چوبان کوپکنی کوره‌رك
آکاده مقتدر اولهمادم . نه قدر مشکل برموقع وحالده بولنیوردم ،
دوشونکز برکره ...

برچاریك ساعت کچر کچمز نردباندن برینك چیقمقده
اولدیغنی طویدم وقونك آرالغندن برألنده لامبا اولدیغنی ودیکر
ألنده اوایری بچاقلردن بری بولندیغی حالده خانه صاحبنی کوردم ؛

برتدبیرسزلکده بولنمامق لازم ایکن ، صانکه فامیلیا افرادندن
ایمش کبی کولیور ، آنلر ایله صحبت ایدیور ، نره‌دن کلدیکمزی
نره‌یه کیده‌جکمزی سویله‌یورو فرانسز اولدیغمزی ده آکلاتیور
ایدی . باقکز برکره ! بزم ایچون معاذالله تهلکه‌لی کیمسه‌لرك
یانینده ، یالکز ، یولنی غائب ایتمش ، معاونتندن پك اوزاق
بولنمش اولدیغمز حالده هیچ بویله سوزلر سویله‌نیرمی ! دهاسی
وار ، صکره زنکین اولدیغمزی سویله‌یرك ایرتهسی کون بزه
قلاغوزلق ایده‌جك اولانه ایسته‌دیکنی ویره‌جکنی ده وعدایتدیکی
کبی باشنك آلتنه آلتون ایله طولی اولان هکه‌سنك قونلمسنی
وآندن بشقه یاصدق ایسته‌مه‌دیکنی ده سویله‌مسونمی ! آه کیدی
کنجلك ! کنجلك ! آه ! انسان او یاشده نه یاپدیغنی بیله‌مه‌یور !

طعام نهایت بولدی ؛ خانه صاحبلری آلت قاتده قالدیلر ،
بزی ده اوست قاته چیقاردیلر . بو اوست قات یدی آیاق نردبان
ایله چیقیلیر بر طاوان آراسندن عبارت ویووا توعندن بر بر
اولوب ایچنه بتون سنه‌نك مالزمه‌سنی حاوی دیرکلرك آلتندن
آنجق سورینه‌رك کیریله‌بیلیوردی کهیتاغمز بزلره حرمةً اوراده
حاضرلانمش ایدی . آرقداشم باشی تیمتلی هکه‌سنك اوزرنده
اولدیغی حالده همان یتاغه کیروب اویویویوردی ؛ بن ایسه ،
قورقودن اویقو کوزمه کیرمه‌دیکی جهتله ، اوجاغك باشنه
اوطوروب حالمزی دوشونمکله قالمیه مجبور اولدم .

کیجه همان آسوده حال ایله کچمش اولدیغندن بن ده آرتق

نردباندن یوقاری چقیور، زوجه‌سی آنی تعقیب ایدیورایدی؛ بن‌ده قپونك آرقه‌سنده بولنیور ایدم: قپویی آچدی؛ فقط ایچری کیرمزدن اوّل لامبایی یره براقدی، زوجه‌سی لامبایی براقدیغی یردن آلدقدن صکره کندیسی چیلاق آیاق اولدیغی حالده ایچری کیردی؛ بوائناده زوجه‌سی لامبانك ضیاسنی آلیه سپر ایده‌رك یاواش یاواش سسله آکا «یاواش کیت یاواش» دیوسسلندی.

نردباندن چیقوب ایچری کیردیکی زمان بچاغی آغزنده ایدی. قوللرینی برطرفه آتمش، باشنی برطرفه دویروب بوغازی آپ آچیق قالمش اولان زوالللی کنج آدمك یتاغی باشی اوجنه کلدیکی زمان بر آلینه بچاغنی آلوب دیکر آلی ایله ایسه ... اه ... بوله‌ده آصیلی بولنان پاصدرمه‌دن بردیلیم کسدی وکلدیکی کبی چکیلوب کیتدی. قپو قپاندی، لامبا غائب اولدی وبن‌ده بو حاله باقه قالدم.

صباح اولور اولماز، کندیلرینه اولان تنبیهمز وجهله، بتون عائله خلقی کلوب بزی اویاندردیلر. بزه بیه‌جك، همده امین اولمکزکه ایسته‌دیکمزدن دهافضله‌واعلی صورتده استحضار اولنمش بربیه‌جك کتیردیلرکه ایکی‌ده بسلی پیلیچ بونك تماتندن ایدی. بوائناده خانه صاحبنك زوجه‌سی «بو پیلیچلرك بزنی شیمدی یمه‌کز ودیکرینی یولده بیمك اوزره آلوب کتورمه‌کز ایچون حاضرلادم» دیدی.

بناءً علیه بوایکی پیلیچی کوره‌رك بنی دهشت ایچنده براقان

«هرایکیسنی‌ده کسه‌یمی؟» سؤالنك مفهومنی درحال آکلادیغم کبی سزلرکده فراست صاحبی اولدیغنی پیلدیکمدن سزك دخی او مدهش سؤالك مذکور ایکی پیلیجك کسلمه‌سی ایچون ایراد اولدیغنی آکلادیغکزه شبهه‌م قالمامشدر.

١٤٧

قپولردن دیکله‌ییجی

مثلی بیوك برقصوره مالك ایدی؛ فوق‌العاده مراقلی ایدی. عائله‌سی بو خصوص ایچون کندیسنی تکدیر وتأدیب ایدرلر ایدیسه‌ده بوتکدیر وتادیبلر آکا هیچ برتأثیری موجب اولماز ایدی. براخشام، پدری باغچه‌ده ایکن کندیسیله مهم بر ایش اوزرینه قونوشمق اوزره مسافرةً برذات کلش وآنی باغچه‌ده‌کی اوفاق کوشکه کتوروب قپوسنی‌ده قپامش ایدی. درحال غیر قابل اصلاح بر حاله بولنان اوغلی آیاقلرینك اوجنه باصه‌رق قپونك یانه قدر کلدیرك ایچریده سویلنیله‌جك اولان سوزلری ایشیتمك اوزره قولاقلرندن برینی کلیدك دلیکنه یاپشدرمش ایدی. فقط او آنده قولاغنك ایچنده برشی بولندیغنی طویمش واوّل امرده بربوجك کزدیکنی آکلامش ایدی ایسه‌ده براز صکره شدتلی وجع حس ایده‌رك باغیرمش وهمان بیقلوب دوشمك راده‌سنه کلمش ایدی.

مثلينك باغيرمه‌سى اوزرينه پدريله مسافر اولان ذات شاشيره‌رق كنديلرينى كوشكدن طيشارى آتمشلر ايدى .

درحال برطبيب جلب ايتدرمشلر ، مثلينك قولاغنه شربتنه يا بدرمشلر وكليدك دليكنه كيزلنمش اولوب اورادن چوجغك قولاغنه قاچمش بولنان واسمنه قولاغه قاچان دينلن بربوجكك چيقديغنى كورمشلر ايدى .

بونك اوزرينه پدرى اوغلنه ديمش ايدى كه :

« ايشته مراقليغنك مجازاتنى كوردك . استقبال ايچون بوحال سكا بردرس عبرت اولسون . بعض دفعه قپودن ديكله‌ينلرك ذهنلريله قابلرينه قولاغه قاچانلردن دها پك چوق فنا برطاقم بوجكلر كيررلركه آنلرده : عدم امتزاج ، خصومت ، منافرت كبى شيلردر .

بناءً عليه اوغلم ، ايلريده اديب برآدم اولمق ايستر ايسه‌ك معتادك اولان قصوردن برآن اوّل واز كچمه‌ك لازمدر . »

١٤٨

فندق قبوغنى

احوال واقوالنده هيچ روقت حقيقت وحمانيتدن آيرلمامش اولان برذات نصلسه كنديسنى تلف ايتمه‌يه مهيا برطاقم دشمنلر

پيدا ايتمش وحتى بونلر ايرتەسى كيجه او ذاتى تلف ايتمك اوزره پاره قوتيله برقاتل بيله حاضرلامشلر ايمش .

او ذات محترم كنديسنى تعقيب ايدن تهلكدن هيچ خبردار دكل ايمش . كنديسنى تلف ايده جكلرى كيجه‌نك اخشامى سوكيلى دائيلرينى زيارت ايچون بكنلرينك جمله‌سى نزدينه كلمشلر . بوكوزل وسويملى چوجقلرك آراسنده بولنمقدن غايت مسرور وخندان اولان اختيار اولان ذات چوجقلره الما ، آرمود ، اوزوم وفندق كبى برطاقم يمشلر چيقارەرق بكنلرينك ممنونيتنى جلب ايتمش . بكنلرى خانه‌لرينه عودت ايتدكدن صكره جناب قادر مطلقك حمايه‌سنه صيغنه‌رق ومعتادى وجهله دعاسنى ايده‌رك كمال امنيت ايله ياتوب اويقويه وارمش .

كيجه يارىسنه طوغرى جانى محترم ذاتك خانه‌سنه كيرليجه كيروب ياواش ياواش يتاق اوطه‌سنه داخل اولمش . اختيار ذاتك ايسه اواشاده درين براويقويه طالمش ويانى باشنده‌كى اوفاق طولابك اوزرنده بركيجه قنديلى ياتوب اطرافه خفيف برضيا صالمقده ايمش . بو خفيف ضيانك دلالتيله جانى آلده غايت كسكين بر خنجر بولندينى حالده يتاغه طوغرى توجه ايتمش .

فقط اوطه‌ده بردن بره شدتلى جاتيرتى ايشيتلديكندن اختيار ذات درحال اويانمش ويتاغنك ايچنه ارطورمش . جانى بى يتاغنه ياقين بر محلده كوره‌ك يتاغنك باشى اوزرنده آصيلى بولنان طبانجه‌يى آلوب جانى‌يه نشان آلمش . جانى ايسه قورقودن

خنچری آلندن یره آتهرق عفو طلب ایتمش . بو اثنـاده محترم ذات آلکتریق چینغراغنی چالمش اولدیغندن اوشاقلرك جملهسی قوشوب کلمش وجانی بی یاقه لامشلر .

اختیار ذات کندیسنی اوباندران شدتلی چانیرتینك نه اولدیغنی مراق ایله اوطهیه کوز کزدردیکندن اخشامدن مسـافرهٔ بولنمش اولان چوجقلردن بری عـدم دقت اثری اولهرق یره بر فندق قبوغنی دوشـوروب جانینك ده یورر ایکن اوزرینه باصهرق قرلهسندن عبارت اولدیغنی آکلامش وجناب حقك عظمتنه حیرات قالهرق دیمش که :

« ای اولو اللهم ! قدرت وعظمتك سـایهسنده عادی بر فندق قبوغنی بنم حیاتمی قورتارمهیه سبب اولدیغنی کبی جانی بی همان حکومته تسلیمهده وسیله اولهرق عدالت آلهیه کی ده میدانه قویمشدر ! »

۱۴۹
کستانه

جواد غایت اوبور بر چوجق ایدی . الینه پاره کچر کچمز شکرلی شیلر صاتون المق اوزره همان کندیسنی زقاقه آتارایدی. بر کون زقاقده کیدر ایکن دکانك برنده غایت ایری بروسه کستانهسی کورمش. بو کستانهنك نه اولدیغنی هنوز بیلمهدیکندن

مناوه بواسمر رنکده بولنان میوهلرك بینلوب بیلمهدیکنی ولدتنك خوش اولوب اولمادیغنی صورمش ایدی .

مناوده آکا شویله جواب ویرمش ایدی :

« بو میوهلره بروسه کستانهسی دیرلر ؛ بر مقدار صاتون الکزده باقکز ، نه قدر خوشـدر ؛ علی الخصوص کوله کباب ایدیلیر ایسه لذتنه طویوم اولماز ! »

مناولك بوسوزی اوزرینه جوادك کستانهلره اغزینك صویی آقمش ایسهده نه چاره که پارهسنی دیکر برطاقم شیلره صرف ایتمش ایدی . نهایت مناو کورمکسزین بر ایکی کسـتانه چالوب جیبنه صوقمش ایدی .

أوه عودت ایدر ایتمز همان مطبخه قوشـمش ومطبخده کیمسـهنك بولنمادیغنی کورهرك چالدیغی کستانهلری قفاجهلی کولك اورتهسـنه آتمش ایدی . کولك صـیجاقلغی درحال کسـتانهلره ایصلق چالدرمهیه باشـلامش وجوادده بو حالدن خوشلانهرق وکستانهلرك بر آن اول کباب اولهسنی تسهیل ایچون کولك اوزرینه برطاقم یانمش آتشلر دخی قویهرق وار قوتیله اوفلهمهیه دخی باشلامش ایدی .

بواثناده ایسه کستانهلردن بری شدتله پاتلامش وکوللر ایله اتشـلر قوتلی برصورتده کوچك تدبیرسزلك یوزینه چارپمش اولدیغندن کوزلرینی یانمش ظنیله کور اولدم دیهرك و آغلایوب باغیرهرق اوتهیه بریه قوشمش ایدی .

کستانه‌نك پاتلامه‌سندن حاصل اولان سعی وجوجغك باغیرمه‌سنی ایشیتن خانه خالقی مطبخه قوشمشلر واولوب بیتنی کشفدن کری قالمامشلر ایدی . کوچك خرسز ایسه کوزلری تمامیله آچی اولنجه‌یه قدر پك چوق زحمت چکمش وبر دها بیلمه‌دیکی شیلری آلمه‌یه وخصوصیله خرسزلق ایتمه‌یه توبه ایتمش ایدی ؛ چونکه بونك مع زیادهٔ جزاسنی کورمش ایدی .

۱۵۰

قیمتدار طاشلر

زنگین برخانم کندیسنه کوزل بر بروش یابدرتمق ایچون بر قیوجی‌یه مراجعت ایتمش وبونك ایچون آ ك غایت قیمتدار بر طاقم مجوهرات تسلیم ایلهمش .

قیوجینك یانندہ چراقلق ایتمکده اولان رائف ختانف رنکارده اولوب صوك درجه پارلامقده بولنان بوقیمتدار طاشلره باقمقدن غایت محظوظ اولیورکن بردنبره آیرلدیغنی کورمایور ایمش .

برکون قیوجی مذکور طاشلرك اك کوزللرندن ایکیسنك غائب اولدیغنی کورمش . اوّل امرده چراغندن شبهه‌لنمش وآنلری بوله بیلمك امیدیله کیزلیجه کیدوب رائفك اوطه‌سنك

باجمله کوشه‌بوجاغنی آرامش وفی‌الحقیقه اسکی برطولابك اوست طرفنده دیوارده آچلمش اولان بر دلیك ایچنده صاقلانیلان ایکی طاشی بولمش .

رائف طاشلری چالدیغنی سویله‌مکده اصرار ایتمش ، اوستهسی آنی شدتله تکدیر وتوبیخ ایتدکدن صکره ضابطه‌یه تسلیمده مستحق اولدیغنی سویلهمش وآرتق یانندن‌ده آنی قوغمش . فقط ایرتهسی کون دیکر بر طاش دها غائب اولمش وقیوجی ایسه آنی ینه او دلیك ایچنده بولمش .

بونك اوزرینه قیوجی بو خرسزلقلرك فاعلنی آکلامق ایچون کوزتله‌مه‌یه قرار ویرمش ورائفك بسله‌مکده اولدیغی بر صقصغانك دسکاهك اوزرینه اینوب غاغه‌سیله برطاش آلهرق دیواردهکی دلیکه کوتوردیکنی کورمکله سارقی اوکرنمش .

آرتق قیوجی نا حق یره زوالللی رائفی تکدیر وتوبیخ ایتدیکنه ویاپندن دفع ایله‌دیکنه‌نادم ویشمان اولمش . رائفی ینه یانه آلمش وآکا صوك درجه لطف ایله معامله ایتمش وبوندن بویله تحقیقات اجرا ایتمکسزین هیچ برکیمسه‌دن شبهه ایتمه‌یه قسم ایتمش .

۱۵۱

نادر بالقلر

بر تاجر کوشکنده احباسنی یمکه دعوت ایتمش وآنلره غایت مقبول اولوب نادر بولنان بوفا بالمیله اکرام ایده‌جکنی سویله‌مش ایدی . سفره‌یه بر چوق یمکلر قونوب قه‌لقدقدن صکره قپاغی قاپالی بر صحن قونلنجه دعوتلیلر ایچنده‌کینك هر حالده بوفا بالغی اولدیغنه حکم ایتمشلر ایدی؛ فقط قپاق قالدرلنجه بالغی یرینه صحنده برقاچ آلتون کورمشلر ایدی .

بونی متعاقب تاجر آنلره دیمش ایدی‌که :

« افندیلر ، سزلره تقدیمی وعد ایتمش اولدیغم بالق بوسنه مأمولك خلافنه اوله‌رق اوچ قات بها ایله صاتیلیور یعنی بوفا بالغلرینك دانه‌سنه بش مجیدیه ایسته‌نیلیور . بناءً علیه ، کویلومز اولوب وبر خیلی وقتدن برو خسته یاتوب چوجقلرینه آلمك پاره‌سی تدارکندن عاجز قالمش فقیر برایشجیی تخطر ایتدم . بر صحن بوفا بالغنك ذکری اولان پاره آلتی آی قدر بو عائله‌یی بسلمه‌یه کفایت ایده‌جکدر . اکر افندیلر مطلقا او بالغلردن بیمك ایچون اصرار ایدرایسه‌کز شیمدی آلدرتیر ودرحال سفره‌یه کتیرتیرم . فقط بالعکس قیمتنی او بدبخت عائله‌یه کوندرمه‌یه راضی اولور ایسه‌کز سزلره اهرن فیئاتله صاتون آلنان طاتلی صو بالفاریله اکرام ایتمه‌یه حاضرم . »

بالجمله دعوتلیلر تاجرك بو تکلیف عالیجنابانه‌سنی تحسین ایله هربری محنده بولنانه برر آلتون علاوه ایتمشلروزو اللی ایشجی دخی بر سنه‌دن زیاده برمدت ایچون سفالت چکمکدن قورتلمش ایدی .

۱۵۲

مغرور قیز

بر جمعه صباحی، ندیمه ، الی کوزل روباسنی آرقه‌سنه کیرك قپونك اوکنه چیقمش ایدی . بو اثناده بیلمه‌دیکی بر آدم قومشوایله کورشمکده ایدی .

اوفاق قیز کوزوکور کوزکمز دیمش ایدی‌که :

« آه ! نه قدر لطیف ! نه قدر پارلاق ونه قدر آچیق پنبه رنکده ! »

کندیسی ایچون سویله‌نیور ظنیله‌ندیمه ادالانمش ومغرورانه بر صورتده کولومسه‌مه‌سیله آکا تشکراتی بیان ایتمش ایدی .

فقط قومشوسی آکا دیمش ایدی‌که :

« بو سوزلر سنك حقکده سویلنمه‌دی مغرور کوچك خانم ؛ آنلر باشکه طاقمش اولدیغك کل ایچون سویلندی . آکاده کای بو سنه ایلك اوله‌رق کوردیکمز سبب اولدی . »

١٥٣

تنبل بسله‌مه‌لر

بر چالشقان خانه صاحبه‌سی فجرك طلوعیله خروسك ایلك اوتشده ایشلرینه باشلامه‌لری ایچون بسله‌مه‌لرینی اویاندرمه‌یی عادت ایتمش اولدیغندن بسله‌مه‌لرخروسه‌خویله‌رق وایسته‌دکاری قدر اویومه‌لرینه مانع اولامیه کندیلرنجه برچاره اوله‌رق برکون خروسی کسمشلر . لکن خانه صاحبه‌سنك اویقوسی غایت خفیف‌اولدیغندن وخروسك تلفندنبری ساعتك ده قاچه کلدیکنی بیله‌مه‌دیکندن بسله‌مه‌لرنی آرتق غایت ارکن وحتی کیجه یاریسی بیله اویاندرمه‌یه مجبور اولمشدی .

زوالی بسله‌مه‌لر خروسی ناحق یره کسدکلرینه پشیمان اولمشلر ایسه‌ده ایش ایشدن کچمش .

١٥٤

صارماشیق

علمی تشبث ایتدیکی هر برایشه‌صوك درجه آرزو وغیرت ایله باشلار وتصادف ایله‌دیکی ایلك مشکلانده غیرتی کسر ایلر بر چوجق ایدی .

بر کون علمی ، قرداشی روحی‌یی بانجه‌ده اسکی دیوارك

دیبنه بر صارماشیق چلیکی دیکمکله مشغول اولمقده ومشغولیتی آراسنده دخی « بو دیواری صارماشیق قاپلایه‌جق اولورسه چوق کوزل اوله‌جقدر » دیمکده اولدیغنی حالده بولدی .

علمینك کوله‌رك : — اکر بوصارماشیق چلیکینك دیواری صارمه‌سنی بکله‌یه‌جك اولور ایسه‌ك ، چوق صبر ایتمك لازمدر قرداشم . بن سنك یرکده اولسه‌م ، بیکلرجه چیچکلر ایله ستر اولندیغنی کوره‌رك محظوظ اولوردم .

دیمسنه جواباً روحی‌ده : — پك طوغری سویله‌یورسین قرداشم ؛ مع التأسف هرنه قدر قهقهه چابوچاق نشو ونما بولوب چیچك آچارایسه‌ده ینه‌او صورتله کوزدن نهان اولور . دیه‌رك ألنده‌کی صارماشیق فدانی ثبات ایله ینه ایسته‌دیکی کبی دیکمش ایدی .

بوندن صکره ایکی چوجق صارماشیق چلیکنی واسکی دیواری اونوتمشلر ؛ علمی بیومش ، شهره کیتمش ، بر چوق صنعتلره تشبث ایتمش فقط صبروثباتی ، آرزو وهوس کندیسنده اصلا تقرر ایتمه‌دیکی جهتله هیچ برنده موفق اوله‌مامش .

اون یل سنه مرورندن صکره قرداشنك بواندینی خانهٔ پدره مأیوس ومکدر اوله‌رق عودت ایتمش . قرداشنك جفنجیلکه سلوك ایله بر عائله دخی تشکیل ایتدیکنی وعائله‌سنی صرف کندی سعی وغیرتی ثمره‌سیله بسله‌مکده اولدیغنی کورمش .

علمی خانهٔ پدری کمال اشتیاق ایله کزمش وبانجه‌نك

نهايتنده صارماشيقدن بر ديوار كورمش : روحى طرفندن ديكلمش اولان اوفاجق دال بيومش وشيمدى بونك قويو يشيل رنكده اولان صيق صيق پيراقلرى اسكى ديوارى آشاغيدن يوقارى يه طوغرى ستر ايتمش ايمش .

كندى كنديته ديمش كه :

— « برادرم عين شوصارماشيق كبى سعى وغيرته ايجاب ايدن صبر وثباتى ترفيق ايتمش وآنك كبى سعى وثباتنده دوام ايله آدم اولمش .

« بناءً عليه ، بن ده بودرسدن عبرت آلوب هر نه قدر كج ظهور ايدرسه ايتسون صارماشيق چليكمى غرس ايتملى واصلا اوصانج كتيرمه يه رك سعى وغيرتده قصور ايتمه ملى يم . »

صبر وثبات هر نه قدر كوكى آجى بر آغاج ايسه ده ميوه سى طاتليدر .

١٥٥

كور ايله طوپال

بركون هر نصل ايسه بر كور ايله بر طوپال درينجه بر چايك كنارنده برى برينه تصادف ايتمشلر . هر ايكيسى دخى چايك اوبر طرفنه كچمك نيتنده ايسه لرده چايك درينلكى طوپالك قولايلقله كچه بيلمسنه مانع اولمقده وكوردخى كيديله جك يرينى

كوره مه يه رك هر نصل اولورايسه اولسون كچه جك اولورسه بلكه بر مخاطره يه اوغرامق قورقوسيله دونمكده ايمش . نهايت مقصده سالماً واصل اوله بيلمك اوزره برچاره بولمش اولان كور طوپالدن استمداد ايده رك ديمش كه :

— آه آرقداش ! اوسنك كوزلرك بنده اولمش اولديى كچمك بنم ايچون هيچ بر شى دكل ايدى ؛ فقط اونعمتدن محروم اولديغم جهتله ، شايد چايدن كچمك تشبثنده بولنه جق اولورسه م ، آقنتى يه قاپيلرم ديو قورقيورم . فقط سنى آرقه مه آلديغم تقديرده سنك كوزلركلك قلاغوزلغى وبنم آياقلرمك قوّت وقدرتى سايه منده قولايلقله قارشيكى ساحله كچه بيله جكمز محققدر ؛ اكر بوكا راضى اولورايسه كز هان آرقه مه چيقمه ڤز هر ايكيمز ڤده آرزوسنى حاصل ايده جكدر .

طوپالك هر حالده استفاده سنى موجب اولان بوسوزفوق العاده محظوظيتنى موجب اوله رق هان كورك صيرتنه چيقدى . طوپالك دلالتى وكورك طوپالك رأيله حركتى هر ايكيسنك سالماً چايك اوبر طرفنه كچه بيلمه سنه وسيله اولدى .

١٥٩

آرى قوش يوواسى

محرره لردن برى مشاهداتى شو وجهله تصوير ايتمشدر :

برصباح كولك كنارنده كزنمكده ايكن بنى تعجب وحيرتده

براقمش وبونکله برابر صوك درجه محظوظ قیلمش اولان بر منظره‌یی سزه نقل ایده‌جکم .

براز دیکلنمك اوزره بر سوکوت آغاجنه طیانمش طوریور ایدم. او آنده کوزل برقوشجغزك آغاجك قبوغی ایچندن چیقوب اوچدیغنی کورمرك بوغربه‌نك ندن عبارت اولدیغنی آکلامق مراقنه دوشدم وقوشجغزك چیقدیغی محله یاقیندن باقه‌رق زیرده نقل ایده‌جکم فوق‌العاده خالی کوردم :

یردن تقریباً درت قدم ارتفاعنده سوکوت آغاجنك قبوغنه قاعده‌سی کنیش برکوچك شیشه‌یه دها طوغریسی برچام فسنق میوه‌سنه مشابه برنوع ایری قوزه‌نك یاپشمش اولدیغنی کوردم. بو قوزه‌نك طیشی کومشی رنکده بر یوصون ایله مستور اولوب آغاجه غایت صنعتکارانه برصورتده یاپشرق اوله‌رق انشا اولنمش ایدی که آغاجك اوکندن بر چوق دفعه‌لر کیلوب دقتله باقلمادیغی حالده آغاج قبوغنك برقباریسی اولقدن بشقه برشی اولدیغنه حکم اولنمق قابل دکل ایدی .

صوك درجه احتیاط ایله آغاجه یاقلاشدم وآکا یاپشرق اولان وآنجق برآوج ایچندن بیرك اولمایان بناجغك تپه‌سنده تقریباً برباش پرماق کیره‌بیله‌جك بیوکلکده آچلمش اولان بردلیکدن ایچنده غایت تناسب وتناظر ایله صیره‌لانمش یکرمی اوفاجق وجودك بولندیغنی کوردم .

بو ، چالی قوشندن بیوك اولمایان غایت

کوزل وغایت ظریف بر اری قوشی یوواسی ایدی . بوکوچك قوشك اوفاجق غاغه‌سیله اوفاجق ایکی پنجه‌سندن بشقه بر آلته مالك اولمقسزین بویله بر یووامیدانه کتیره‌بیلمك ایچون صرف ایتدیکی زحمت ومشقت وبو قدر متعدد بر عائله‌یی بسلمك خصوصنده ابراز ایله‌دیکی متمادی فعالیت وغیرت دوشونیله‌جك اولورسه انسان حیرت ایله رقت آراسنده جناب قادر مطلقك حکمتنه عقل ایردیره‌مه‌یور وبوکبی زواللیلرك مسکنلرینی خراب ایتمه‌یی کندیلرینه اکلنجه اتخاذ ایتمش اولان مرحمتسزلره لعنت خوان اولمقدن کندینی آلهمایور .

یووانك یانندن براز ایلریه کیدوب طوردقدن جزئی بر مدت صکره عائله والده‌سنك کمال غیرتله یووا سنه کاوب غاغه‌سیله یاورولرینه ایکی عدد یشیل طرطیل کتیره‌رك توزیع ایتدیکنی کوردیکم زمان صوك درجه محظوظیت وقدرت وعظمت الهیه‌یه حیرت ایله اورادن عودت ایتدم .

۱۵۷

کوزل میوه

کوچك نبیل ، باغچه‌ده ، ظریف صاقسیلرده بولنان نباتات نادره‌یی معاینه ایدیور ایمش .

قوبو یشیل پیرافلی بر فدانجغك اوزرنده غایت پارلاق

قرمزی رنگده مستطیل الشکل بر میوه کورمش وتعجبله :
« نه کوزل میوه ! باغچه‌ده بوندن دها کوزلی بولنه‌ماز . البت بونك کوزللکی کبی لذتی‌ده خوش اولمليدر . » دیمش .

کندینی کورن اولوب اولمادیغی آکلامق ایچون اطرافنه باقینمش وکیمسه بولنمادیغنه امنیت حاصل ایتدکدن صکره میوه‌یی قوپاروب آغزینه کوتورمش وایصیرمش . لکن بردنبره آغزینی شدتلی آجی‌یله برابر بر آتش قاپلامش اولدیغندن درحال میوه‌یی یره آتمغله برابر باغیروب چاغیره‌رق وکوزلرندن سیل کبی یاشلر دوکه‌رك باغچه‌نك ایچریسنده بر اشاغی وبر یوقاری قوشمه‌یه باشلامش ایسه‌ده بونلر حس ایتدیکی شدتلی آجینك کسب سکونت ایتمسنه هیچ فائده ویرمه‌مش . والده‌سی اوغلنك آجی آجی باغیروب چاغیرمه‌سنی ایشیتنه‌رك همان قوشوب یانینه کلمش وآکا دیمش که :

« سنی کیدی اطاعتسز سنی ، طانیمادیغك شیئی آغزکه کوتورمه‌مه‌کی سکا بر چوق دفعلر تنبیه ایتمه‌دیمی ایدم ناواح ! ایشته اطاعتسزلکنك جزاسنی کوردك . بونکله برابر کوزللکنه قاپیلوب ایصیردیغك میوه‌یی یوتمه‌به وقت بولمادیغندن طولایی کندکی بختیار بیله عد ایتمیسین ؛ اکر یوته ایدك بلکه‌ده سنك باعث موتك دخی اوله بیلیر ایدی .

هند بوبری تسمیه اولنان بو میوه آلدایجی منظره‌سیله بزلری باشدن چیقاردقدن صکره نتیجه‌سی بزلر ایچون موجب

اضطراب وباعث موت اولان بر طاقم احوال سیئه‌نك روحلی بر عکس صورتیدر ، اوغلم . »

۱۵۸

خروس

برکیجه یاریسنه طوغری ایکی خروس بزرکین دکرمنجی‌یی صویمق اوزره برنردبان واسطه‌سیله دکرمنك پنجره‌سندن ایچری کیرمشلر . دکرمنجینك یاتدیغی اوطه‌یه کیدن قرانلق برطمار بولدن برماقلرینك اوجه باصه‌رق یاواش یاواش کیتمکده‌لر ایکن آنلره یاقین برمحلده دکرمنك خروسی اوتمه‌یه باشلامش .

خرسزلردن کنجی اولدیغی برده طورمش ، بوحالدن پك اورکمش ویاواش سسله دیمش که :

« بوخروس بنی پك قورقوتیور . کلدیکمز کبی دونه‌لم ؛ ظنمه کورمه‌یاقه‌یی آله‌ویره‌جکز .

دیکری جواباً دیمش که :

ــ هایدی قورقاق سن‌ده ؛ تصادف ایده‌جکمزایلك آدمی یچاقلرمزله تلف ایدیویرز . آرتق خروس بزی هیچ آله ویره‌من . »

نهایت ایکی حیدود کندیلرینه قارشی فوق‌العاده جسارتله نفسنی محافظه‌یه چالشمش اولان دکرمنجی‌یی متعدد یرندن

جریحه‌دار ایتدکدن صکره تلف ایتمشلر وبعده پاره‌سنی آلوب اورادن صاوشمشلر .

ایشله‌دکلری جنایتی اوچ سنه‌مرورایتدکدن صکره بر اخشام، مذکور ایکی جانی کیجه‌یی براورمانك ایچنده کائن برکویك لوقنطه‌سنده کچیرمه‌یه مجبور اولمشلر . کیجه یاریسی لوقنطه‌نك خروسی غایت شدتلی برصدا ایله کومسده اوتمه‌یه باشلامش وبویله شدتلی صداسیله‌درین اویقوده بولنمقده اولان خرسزلرك هر ایکیسنی‌ده درحال اویاندرمش .

خرسزدن یاشلیسی دیمش که :

« های کوراوله‌سی خروس‌های! دهاسسك قیصلمایه‌جقمی ؟ کوکلم همان قالقوب بیونی بوکرك آنی تلف ایتمك ایسته‌یور ، دکرمن وقعه‌سندن بری ، خروس اوتشی تابنم جکرکاهمه قدر تأثیر ایدیور .

کنجی‌ده دیمش که :

— سن‌ده طبقی‌نم کیبسین دیمك اویله‌می ؟ زوللی دکرمنجی‌بی تلف ایتمه‌ملی ایدك . جنایتی ایشلهدیکمز کیجه‌دن بری‌هرنه‌وقت خروس سسنی ایشیتمه‌جك اولورسه‌م وجودمی فوق‌العاده برعشه‌استلا ایدوب صانکه‌بکابیونمه برپچاق صاپلانیورمش کبی‌کلیور . »

بوصورتله قونشدقدن صکره هرایکیسی‌ده‌تکرار اویومشلر . فقط صباح اولور اولماز آنلر دهاینا قده‌ایکن برچوق ژاندارمه‌لر

کلوب ایکیسنی دخی توقیف ایتمشلر ، زیرا لوقنطه‌جی آراسی اینجه بربوله ایله خرسزلرك یاتدیغی اوطه‌دن تفریق اولنمش بولنان دیکر بر اوطه‌ده یاتمقده اولدیغندن آنلرك سوزلرینی بتون ایشیتمش وماجرایی همان کیدوب ضابطه‌یه خبر ویرمش ایمش .

ایکی جانینك ایشله‌دکلری جنایت ایچون اعداملرینه حکم اولندیغی زمان کوی خلقی عدالت آلهیه‌یه حیران اوله‌رق : « بو ایکی جانی دکرمنده‌کی خروسك اوتشی ایله‌ایتدیکی ایللك اخباره رعایت ایله ایشله‌یه‌جکلری جنایتدن وازکچوب اورادن چکلمش اولیدیلر لوقنطه‌ده‌کی خروسك اوتشی آنلری‌متهم اولدقلری جنایتی‌میدانه چیقاره‌رق بویله‌قصاص ایله حکم اولنه‌لرینه سبب اولماز ایدی . » دیمشلر .

۱۵۹

دکرمنجی ایله اوغلی

برکون بردکرمنجی ایله اوغلی مرکبلرینی پازارده صاتمق اوزره شهره کوتوریورلر ایمش .

یولده کیدرلر ایکن تصادف ایتدکلری برآتلی کوله‌رك آنلره دیمش که :

« سز نه عقلسز آدملر ایمشسکز ؛ ایکیکزدن بری مرکبه بینمه یوبده آنی بویله یالکز باشنه چکوب کوتوربورسکز . »

بوسوز اوزرینه بابای ارغلنه مرکبه بینمه سنی امر ایتمش .

بر آزدها کیتدکدن صکره یوکلو بر آرابه یه راست کلمشلر .

آرابه جی دکرمنجینك اوغلنه دیمش که :

« سن بوقدر دینج وقوتلی برچوجق اوندیغك حالده کندك مرکبه بینه رك اختیار پدرکی بایان اولهرق یانی باشنده یورومه یه اوطانمیورمیسین . »

آرابه جینك بوسوزی اوزرینه چوجق همان مرکبدن اینوب یرینه اختیار پدرینی بیندرمش وکندیسی ده یانی باشنده یورومه یه باشلامش .

تعقیب ایتدکاری قوملو بولده بر آزدها قطع طریق ایتدکدن صکره باشی اوزرنده ایکی میوه ایله طولو بر چوالیه طاشیمقده اولان بر کویلو قادینه تصادف ایتمشلر . قادین دکرنجی یه دیمش که :

« زواللی چوجغك قوم اوزرنده زحمتله یورودیکنی کوردیکك حالده کندك مرکبه ایسته دیکك کبی بینه رك راحت - راحت یوله دوام ایتدیکندن طولایی حقیقةً شفقتسز ومرحمتسز بر پدر اولدیغکی اثبات ایدیورسین . »

زواللی اختیار آرتق چوجغی ده آرقه سنده اولمق اوزره مرکبك اوستنه آلوب اویله یوللرینه دوام ایتمکده لر ایکن سوروسنی

اوتلاتمقده بولنان بر چوبانه راست کلمشلر . مرکبه ایکی آدمك بردن بینمش اولدیغنی کورن چوبان ایسه دیمش که :

« واه ! بیچاره حیوان واه ! بوایکی قات یوکك آلتنده بالضروره تلف اولوب کیده جك . سز فی الحال بوحیوانجغك قاتنی اوله جقسکز . »

ایکیسی ده حیواندن اینمش واوغلی پدرینه دیمش که :

« آنلرك ممنونیتنی موجب اولمق ایچون شیمدی بوحیوانی نه یاپه لم ؟ باری هر ایکی بجاغنی بری برینه باغلایوب آراسنه صریق کچیره رك صیرغك بر اوجی سزلك دیکر اوجی بنم اوموزمده اولدیغی حالده اویله پازاره کوتوره لم . »

جوجغك بوسوزینه جواباً پدری ده دیمش که :

« شیمدی کوردك ، آ کلادك یا اوغلم ؛ انسان هیچ بروقت ایسته دیکی کبی هرکسی ممنون ایتمه یه موفق اوله ماز . عالم انسانلرك ایشله دیکی خیرلی ایشلره بیله برقصور بولمقدن ، یاپیلان کوزل شیلره ومنفعتلی مصلحتلره دخی برقولب طاقمقدن بر درلو کندینی آله ماز . بناءً علیه بونلره اصلا حوالهٔ سمع واعتبار ایتمه یوب بینه خیرلی ایشده بولنمه یی ومنفعتلی شیلری یاپمه یی کندیمزه وظیفه بیلملی یز . »

۱۶۰
کویلونك حیله‌سی

برکیجه برچیفتجینك آخورندن ایی بربیکرینی چالمشلر . بیکره احتیاجی زیاده اولدیغندن بردیکرینی صاتون آلمق اوزره کویندن ایکی کون اوتده‌کی شهرده آچیلان پنابره کیتمش. پازارده بولنان صاتیلق بیکرلر ایچنده کندی بیکرینی کوروب طانیینجه فوق‌العاده تعجبی موجب اولمش .

همان یولارندن یاقه‌لایوب دیمش که :

« بو بیکر بنم مالمدر ! آنی اوچ کون اول آخورمدن چالمشلر . »

بیکری صاتمق اوزره پازاره کتیرن آدم کویلویه ادیبانه بر صورتده شویله جواب ویرمش :

« آلدانیورسکز برادر . برسنه‌دن زیاده زماندرکه بوبیکر تصرفمده‌در . هر حالده، بیکر بیکره بکزه‌یه بیله چکندن نه‌دن بوبیکر سزك چالنان بیکرکز اولمش اولسون ! یوقسه اویله دیه‌رك مالمی ألمدنمی آلمق ایسته‌یورسکز ؟ »

کویلو درحال ایکی ألریله حیوانك کوزلرینی قپایه‌رق دیمش که :

« مادامکه بوحیوانك برسنه‌دن زیاده زماندن بری سزك تحت تصرفکزده اولدیغنی ادعا ایدیورسکز ، اویله ایسه لطفاً هانکی کوزینك کور اولدیغنی بکا سویله‌یکز ؟ »

حقیقةً حیوانی چالمش ودقتایجه آنی هنوز معاینه ایتمه‌مش اولان آت جانبازی بوسؤاله قارشی نه‌یاپه‌جغنی شاشیرمش ایسه‌ده هرحالده برشی سویله‌مك لازم کلدیکنی بیلدیکندن:

— صول کوزی کوردر .

دیمش وکویلو دخی :

— یانیلیورسکز . بوحیوانك صول کوزی کوردکلدر .

دینجه خرسز جواباً :

— أوت ! صحیح ، یانیلیورم . صاغ کوزی کوردر دیه‌جك ایدم .

دیمش .

بونك اوزرینه کویلو اللرینی حیوانك کوزلرندن چکوب باغیره‌رق :

« شیمدی سنك خرسز ویالانجی اولدیغك تحقق ایتدی . زیرا ای حاضرون هپکز باقکزکه بو حیوانك نه صاغ نه‌ده صول کوزی کور دکلدر . بن خرسزلغی میدانه چیقارمق وبو آده‌مك حقیقی برخرسز اولدیغنی کوسترمك اوزره بو حیله‌یه مراجعت ایتدم . »

دینجه اوراده حاضر بولنانلرك جمله‌سی کولشمشلر وأل چیرپمشلر وخرسزی‌ده تعییب وتکدیر ایده‌رك « یاقه‌لاندی ! » دیو باغیرشمشلر .

آت جانبازینه کلنجه چالمش اولدینی بیکری صاحب اصلیسنه

اعاده یه مجبور طوتمقدن فضله ارتکاب ایتدیکی جرمدن طولایی ده شدتلی مجازات ایله محکوم ایدلمش .

۱۶۱
شارلاتان

برجمعه اخشامی ، غایت کوزل کینمش برسیاح کویك بربیوك لوقنطه سنه کیروب بربیلیچ قیزارتمه سیله برمقدارده قومبوستو کتیرتمش . فقط ایلك لقمه یی آغزینه کتورر کتورمز هرکسی کندینه آجیندیرمجق برصورتده ایکلهمه یه باشلامش وچکه سنه بربیاض مندیل باغلایه رق اون بش کوندنبری چکمکده اولدیغی شدتلی بر دیش آغریسنك ینه باشلامش اولدیغنی سویله مش . لوقنطه ده بولنان بتون کوی خلقی سیاحك حالنی کوره رك آکا فوق العاده آجیمش .

بر آز مدت صکره ایچری بر بیانجی کیروب برکوشه یه اوطورمش ولوقنطه جیدن برمقدار بیه جك ایسته مش . سیاحك بو درجه ایکلهمه سنك سببنه واقف اولدیغی زمان آکا دیمش که :

«طوربرادر! طور ! سزی بو آغریدن قورتارمق بردقیقه لق ایشدن عبارتدر . »

همان چانطه سنی آچوب ایچندن کمال دقتله بوکیلوب صارلمش بر یالدیزلی اوفاق کاغد پاکتی چیقارمش . پاکتی آچدقدن صکره دیمش که :

« آل شونی افندم ، پرماغکك اوجنی ایصلاتوب بوبیاض توزه باتیردقدن صکره آغریبان دیشکه سوریویر . »

سیاح اوآدمك سویله دیکنی یاپمش وهمان اوآنده دیمش که :

« نه اولیورم ؟ صانکه بر روزکار کاوب آلمش کتورمش کبی آغری کچیوبردی . »

بونك اوزرینه سیاح دیش استاذلغی ایدن آدمه برمجیدیه ویرمکله برابر سفره سنه بیله آنی دعوت ایتمش .

بوحالی کورن لوقنطه ده کی وایشیتن کویده کی خلقك اکثری بر رچاریك ویره رك اوقیمتلی توزدن برر پاکت توز آلمشلر . کویده برینك دیشنك آغریدیغی ایشیتلدیکی خارقه تما توزه مراجعت ایدیلیرایدی . فقط جزئی برتأثیری بیله کوریله مه دیکی جهتله هرکسك تعجبنی موجب اولدی .

نهایت حیله کشف اولندی . سیاح ایله بیانجی برشارلاتان اولوب کوی خلقنك یالاندن علاج ایله پاره لرینی آلدقلری یعنی آنلرك اغفال ایله طولاندوردقلری آکلاشیلدی . بیاض توزك دوکلش تباشیردن بشقه برشی اولمادیغی میدانه چیقدی . بونك اوزرینه شارلاتانلرك ایکیسی بردن توقیف اولنوب آغیر برجزای نقدی ویرمه یه اجبار ایدلدی .

A. HAYDAR TANER
Kitapları
No.

۱۶۲

بیت الاب

بردلیقانلی اوزون برسیاحت ایتمش ایدی . دنیانك اك کوزل وأك اوزاق مملکتلرینی زیارت ایتمش ایدی .

عودتنده برچوجق آکا : « نه اعلی ! سز ، کرهٔ ارضك هرطرفنی کزوب طولاشدکز ؛ سزه هیسندن دها کوزل کورونن محلك نرهسی اولدیغنی لطفاً بکا سویلرمیسکز ؟ » دیمش .

دلیقانلی ده شوصورتله جواب ویرمش :

— « عودتمده ، کرهٔ ارض اوزرنده تعجبله تماشا ایتدیکم باالجمله شایان حیرت شیلردن هیچ بری کویمزك آغاجلری آراسندن بیت الابك یعنی بابا أوینك بیاض دیوارینی کورمرك کمال حظ ایله حس ایتدیکم تأثیر قدر بنی اصلا مؤثر قیله مادینی کبی کزمش اولدیغم دیارلرده کوردیکم أك نادیده چیچکلرك هیچ بری ده پدرمك دیکمش ، والده‌مك صولامش ، همشیره‌مك دیکی عودتمده قوباروب پالتومك ایلیکنه طاقمش اولدینی قوله‌مزك قبوسی اوکنده حاصل اولان عادی تنفل قدر کوزمه یروقت کوزل کورونمه‌مشدر . »

ایشته شوراسی شایان تعجبدر که ، هر نه‌قدر فقیرانه اولسه بیله ، بیت الاب قدر هیچ بریرك هیچ بر کیمسه‌یه خوش ومساعده کله‌مه‌یه‌جکی برچوق ادله ایله ثابتدر . بواجلدن

چوجقلر آنا وبابالرینك واقربا وتعلقاتنك قدرینی بیلوب خیر دعالرینی آلمرق هیچ بر وقتده آنلردن اوزاق بولنمامه‌یه غیرت ایتملیدرلر .

۱۶۳

ایکی چوجغك صداقتی

۱

کوتوروم واختیار برطول قادینجغز طانیرم که مدت مدیده چکیلن برآغری وسیزی نتیجه‌سی اولمرق کوتوروم اولمش وبو سیدن نه‌یورومه‌یه ونه‌ده قیملدانمه‌یه اقتداری قالمامشدر .

بوقادین ایکی اوغله مالك اولوب ایکیسی‌ده کنج ودینج اولدقلرندن والده‌لرینی جوق سودکاری وآکا پك کوزل باقدقلری جهتله قادینجغز هیچ برشیدن محروم قالمامقده ایدی .

دهابیوکی ، دهاقوتلیسی اولوب مکتوم تسمیه اولنان بیوك اوغلی برجام فابریقه‌سنده ایشجیلك ایتمکده ایدی : أیچه برهفته‌لك آلمقده ایدی ایسه‌ده جامیجیلق صنعتی غایت کوچ وتحملفرسا بر صنعت اولدیغندن صوك درجه زحمت ومشقت ایچنده بولنیور ایدی .

تأدیه کونی اولان پنجشنبه اخشامی سوینج ایله أوه عودت ایدر ، اختیار والده‌سنك اوطورمقده اولدینی صندالیه‌نك یانه

یاقلاشیر و والده‌سنك آلنی اوپمدن صکره هفته‌لك اوله‌رق قازانمش اولدیغی مجیدیه‌لری پر نشئه اولدیغی حالده والده‌سنه تسلیم ایدر ایدی و آکا هردفعه‌سنده : «ایشته سوکیلی والده‌جکم بونلر بتون سکا کوزلجه باقلمق ایچون قازانمشدر . » دیرایدی.

اجود اسمنده اولان کوچك اوغلی ایسه کندینه آز تمتعلی برصنعت اتخاذ ایتمش ایدی: اودون اوزاق اولماق و یچاره کوتوروسی کوز اوکنده بولندرمق اوزره ایچیلکی ترجیح ایتمش ایدی .

اجودك ایچی دستکاهی قولبه‌لرینك قارشیسنده‌کی یولك کنارنده قورولو ایدی . هوا کوزل اولدیغی وقتلر اختیار قادین پنجره‌سندن یاخود قپونك اوکندن ارغلنی کوره بیلیر ایدی . ایشته بوصورتله اجود آکا یاقین اولدیغی حالده هرکون ایشیله مشغول اولور وآنی اکلندرمك ایچون کال خواهشله شرقی‌ده سویلر ایدی .

ایشلرینك تعطیل کونلرنده ایکی غیور چوجق والده‌لرینك اوطوردیغی صندالیه‌یی برر طرفندن طرتمرق آنی قیرده کزدرمه‌یه کوتورورلر ایدی .

عودتده والده‌لرینی بعض قومشولره دخی اوغراتمرق آنك خوشجه وقت کچرمه‌سی ایچون آللرندن کلدی اجرا ایدرلرایدی.

هرکس مکتوم ایله اجودك بوحرکتنه حیران اولور ویك چوق والده‌لر کوتوروم والده‌یه :

« آه ! چوجقلرکز کبی ایکی ملك حصلت اولاده مالك اولدیغکزدن طولایی نه قدر بختیارسکز ! » دیرلر ایدی .

۲

اجود آرتق یکرمی یاشنه یاقلاشیور وقرعه‌سی چکیلوب عسکر اولمه‌سی زمانی کلیور ایدی . والده‌سی ایسه بوخصوصی چوق دوشونیور ایدی : اجود کندینك صوك وجوده کتوردیکی چوجق اولدیغندن یانندن اصلا آیرلمامش وهرکون ایچی چیقریغنك منتظم کورلتیسنی واجودك شرقیلریله کلن لطیف وسویملی صداسنی ایشیتمکده بولنمش ایدی. عجبا زوالللی قادین اجود کیدنجه أو بوشالوب صاحدن اخشامه قدر یالکز قالدیغی وقت نه‌یاپاجقدی ؟ ایشته بو حالی دوشونه‌رك پچاره کیزلی کیزلی آغلامقدن کندینی آلهمایور ایدی .

مکتوم والده‌سنك بو بیوك کدرینی آکلامقده مشکلات چکمه‌یوب کندی کندینه دیدیکه : — « آه ! اکر اجود کیده‌جك اولورسه سوکیلی والده‌جکم مطلقا کدرندن اوله‌جکدر. اجود عادتا پرقیز کیبدر، اصلا یانندن آیرلمادیغی جهتله والده‌مه بندن چوق أیی باقه‌بیلیر . بن ایشده‌ایکن آنی ممنون ایده‌جك شیلری‌ده بیلیر ؛ او ، بندن زیاده آکا فائده بخش اوله‌بیلیر : بناءً علیه اجود کیتمه‌یه‌جکدر ، کیده‌جك بن ایم . »

مکتوم بوتصوری تفکر ایتمکده ایکن کندیسنی‌ده فوق .

العاده برکدر استیلا ایتمش ایدی ؛ زیرا مکتوم اپی وقتدن بری طانیمقده وسومکده اولدیغی ادیب وناموسلو بر قیز ایله ازدواج ایتمك آرزوسنده ایدی .

بوکا رغماً ینه هیچ تردد ایتمه‌دی ؛ براخشام یاواشجه اختیار والده‌سنك یانه اوطوردی وفاجعه اوغرامش اولان آللرینی کندی اللری ایچنه آلدی وفوق العاده بر غیرتله کندینی شن کوستره‌رك دیدی‌که :

— « سوکیلی والده‌جکم ، بنی دیکله‌یکز ، سزدن بر شی سؤال ایده‌جکم : برطول قادینك بیوك اوغلی اولدیغم جهتله قانون بنی عسکرلکدن عفو ایتمشدر ؛ ایشته بو سبیله بش سنه‌دنبری اردوده بولنه‌جغم یرده سزك یانکزده بولنمقده‌یم ؛ مع مافیه عزیز والده‌جکم ، عسکر اولمه‌یی‌ده دائما آرزو ایتمکده‌یم ، وسز اولمایه‌ایدکزبن خیلی وقتدن بری سلك عسکریده بولنمش اوله‌جقدم . شیمدی اجودك یرینه بنم عسکر اولمه‌م مساعده ایدرمیسکز ؟ »

زواللی کوتوروم مکتومك کندیسی ایچون بوفداکارانه اجرایه تشبث ایتدیکنی پك آبی کشف ایتمش ایدی ؛ فقط اوغلنك تأهل تشبثاتندن بی خبر اولدیغی جهتله بوآبی اوغله فداکارلغندن طولایی نه‌درجه تشکرده بولنه‌جغنی بیله‌مه‌یور ایدی . مکتومك عزیمتنه راضی اولدی .

مکتوم عالی برغیرتله عزیمتنی غایت بشوشانه کوستروب هرکسی آلداتمش ایدی . برادری کبی هرکس دخی آنك

سلك عسکریده بولنمه‌یه فوق العاده هوسکار اولدیغنی تصدیق ایتمش اولدیغندن بو جهلی خصوص مکتومی قرداشی اجودك یرینه قولایلقله قبول ایتدرمه‌یه وسیله اولمش ایدی . مکتوم سلك عسکریه کیرمش ؛ مدت معینه‌یی کمال خلوص ایله ایفا ایدوب اکمالدن صکره تذکره‌سنی آلمش .

عودتنده اختیار والده‌سی سونجندن آغلایه‌رق واوغلنی باغرینه باصه‌رق وکندیسنه قارشی ایتدیکی فداکارلقدن طولایی دعا ایده‌رك دیمش‌که : — مکتوم ، اوغلم ، ایشته شو یاشادیغم آنجق سنك سایه‌کده‌در . »

مکتوم ایسه صاغ وسالم والده‌جکنه وقرداشنه قاوشدیغندن طولایی فوق العاده ممنون ومسرور اولوب ایشله‌دیکی ایشدن طولایی اصلا متأسف اولمامش ووالده‌سنه یاواشجه‌جق شو صورتله جواب ویرمش ایدی :

— « سوکیلی والده‌جکم ! شو ساعتده حس ایتدیکم بختیارلق قدر بنی هیچ برشی بختیار ایده‌مه‌مش ایدی ! »

١٦٤

بر یالانك نتیجه‌سی

١ — ساحله یاقین کویلرك اکثرنده بالق طوتمق اوزره بالقجیلر دکزه آچیلدقلری وقتده بونلرك کوچك اوغلان

چوجقلری، دگنرك بر خیلی مسافه‌سی ایله دگنرده آوه چیقان بالقجی قایقلرینك کوریله بیله‌جکی مرتبه‌ده بولنان یوکسکجه بر تپه‌نك اوزرینه چیقارلر .

بالقجیلر چوقجه بالق طوتدقلرینه نشانه اولمق اوزره قایقلرینك بیاض یلکنلری اوزرینه بربیراق چکرلر . تپه‌دن بو اشارتی کورن چوجقلر همان سوینج ایله آشاغی اینوب قوشه‌رق کویه کیدرلر و « چوق بالق وار ! چوق بالق وار ! هایدی ساحله ! » دیو باغیره‌رق زقاقلری طولاشیرلر .

درحال قایغنك عودتنده لیمانده بولنمق وطوتدقلری بالقلری بالقجیلردن صاتون آلمق اوزره اوزاقدن و یاقیندن برچوق بالق تاجرلری سپتلرینی آله آله‌رق ساحله طوغری قوشوشورلر . بر کون رستم نامی اسمنده بر چوجق قایقده بیراق کورمه‌دیکی حالده بالق تاجرلرینی آلداتوب اکلنمك اوزره وار قوتیله « چوق بالق وار ؛ هایدی ساحله ! هایدی ساحله ! » دیو باغیره‌رق کویك زقاقلرنده قوشار طولاشیر .

چوجغك سسنی ایشیتنلر صحیح ظنیله همان قالقوب ساحله کلیرلر ایسه‌ده بالقجیلرك هیچ بالق کتیرمه‌دکلرینی کورمکله ناحق یره یورولورلر .

بوحاله بالقجیلر صوك درجه حدتلنیر ؛ رستم نامی ایسه اوزاقدن آنلری سیرایده‌رك قهقهه‌لرله کولر و آنلری آلداتدیغندن طولایی کیفلنه‌رك چوق اکلنیر .

والده‌سی آنی شدیداً تکدیر ایدوب دیرکه :

— رستم، یالانجیلرك هیچ برکیمسه‌نك امنیتی قازانه‌مایه‌جغنی بیلمه‌یورمیسین؟ آرتق طوغری بیله سویله‌سه‌ك فیما بعد هیچ بر کیمسه سکا اینانماز . هم سنی بوندن بویله هرکس یالانجی بللهدی ؛ آرتق نه قدر طوغری سویله‌دیکنی بیلدرسه‌ك بیله نفله . بایدینغك حیله‌دن ، یالانجیلقدن طولایی بویله کوله‌جکك یرده آغلاملیسین اوغلم آغلاملی . »

۲ — برقاچ کون صکره رستم تپه‌ده یالکز ایمش . طالغه لانمقده وکیتدکجه بیاض بیاض کوپوکلرایله ستراولنمقده اولوب بر فورطینه‌نك قریب الظهور اولدیغنی اعلان ایتمکده بولنان دگنزه باقیور ایمش .

چوجق تلاش ایدیور ایمش ؛ زیرا او صباح پدری بالق طوتمه‌یه کیتمش ایمش ورستم اوزاقدن طالغه‌لرك ایچنده صالانمقده اولان قایغی کوریور ایمش .

ناکهان رستم قایغك دیرکنده بر بیراق کورمش ؛ فقط بواشارت چوق بالق طوتدیغنی معلن اشارت اولمایوب قایغك تهلکده بولندیغنی وبالقجیلرك معاونت طلب ایتمکده اولدیغنی مشعر استمداد علامتی ایمش .

چوجق مذکور اشارتی کورر کورمز خوف وحشیتله تپه‌دن اینوب « یتشین ! معاونته قوشك ! » دیه‌رك کویك ایچنده قوشوب طولاشمش ایسه‌ده کوی خلقی بر قاچ کون

اوّل اغفال اولندقلرینی تخطر ایله ینه رستمك یالاندن باغیردیغنه ذاهب اولمشلر ورستمك بوباغیرشنه بیق آلتندن کولوب یرلرندن بیله قیملدانمامشلر .

زواللی رستم نومید برحاله اجی آجی باغیره‌رق وهیچقره هیچقره آغلایه‌رق طولاشمقده اولدیغنی کورن کندی یاشنده دیکر برچوچق آنك بو حالنه آجه‌رق همان تپه‌یه قوشمش وبو دفعه رستمك حقیقت حالی اعلان ایتمکده اولدیغنی کوره‌رك تپه‌دن اینوب بربالقجی قایغنك تهلکده اولدیغنی باغیره‌رق هر کسه بیلدرمش .

چوچنك بوسوزی اوزرینه موجود قایقجیلر کمال غیرت وجسارت ایله قایقلرینه قوششمشلر . دکزك شدتنه باقمایه‌رق تهلکده بولنان آرقداشلرینه معاونت ایچون همان دکزه آچلمشلر. فقط بالقجیلرك امداده یتشمه‌سی برخیلی وقتی ایجاب ایدیورایمش؛ زیرا استمداد ایدن قایغی طالغه‌لر آلوب غایت اوزاغه کتوردیکندن افقده آنجق برلوفاجق نقطه کبی کوزیکیور ایمش .

رستم تپه‌نك اوزرنده بریرده طوره‌مایوب متصل طولاشیور وجانلنك صیقنتیسندن اولوکبی برحاله اولدیغی حالده بومدهش منظره‌نك نتیجه‌سنه انتظارده بولنیور ایمش .

برقاچ کوندن اوّل ارتکاب ایتدیکی یالان پدرینك اولومنه سبب اولدیغنی دوشونیور ووالده‌سیله کندیسنه مرحمت ایدوب برآن اوّل پدرینك قورتارمه‌سنی جناب حقدن نیاز ایدیورایمش.

برچوق ساعتلر بویله جه اضطراب قلب ایله کچمش . نهایت بالقجیلرك جمله‌سی لیمانه واصل اولمشلر وتهلکده بولنمش اولان آرقداشلرینی ده برلکده کتیرمه‌یه موفق اولمشلر .

اوکوندن اعتباراً رستم اصلایالان سویله‌مه‌یه عهد ایتمش وعهدنده ثبات ایتدیکی کوریله‌رك فیما بعد کوی خلقنك اعتمادو امنیتنی قازانمش .

١٦٥

خافینك کزنتیسی

خافی صنفده برنجی چیقمش ایمش .

جمعه کونی پدری آکا مکافاة اولمق اوزره اخوردن اوفاق مرکبی آلوب قیرده کزمه‌سی ایچون مساعده ایتمش ایمش .

خافی مرکبه بیندیکی زمان کندیسنی حقیقةً بر سواری عد ایده‌رك فوق العاده سویمش ایمش .

مرکبك اوزرنده « حوب! حوب! » دیوباغیریورومرکب ده جاده‌ده کوجی یتدیکی قدرقوشوب کیدیور ایمش .

هنوز صباح اولوب کونشك یارلدامقده اولدیغندن خافی بك چوق کزه‌جکی خاطرینه کلدکجه سویجدن نه یاپه‌جغنی بیلمه‌یور ایمش .

او آنده دکنکنه طیانه‌رق ایکی قات اولدیغی حالده آدیم

آديم يورومكده ياشلى برقادينجغز كورمش؛ حالندن خسته وغايت يورغون اولديغى آكلاشيليور ايمش . آرا صيره يورومه‌يه قدرتى يوقمش كبى بولك اوزرنده‌كى آغاجلره لميانوب طوريورايمش.

خانى او قادينجغزى كوره‌رك اختيارلق ويورغونلقدن بلى بوكلمه‌يه باشلامش اولان والده‌سنى تخطئ ايتمش .

كندى كنديه ديمش كه :

« آه ! اكر بو قادينجغز كبى والده‌ده يورغون وخسته اولديغى حالده شو بولك اوزرنده بولندى آكا معاونت وحالنه ترحم ايتمه‌لرينى نه‌قدر آرزو ايدرايدم . »

غايت متأثر اولديغى حالده خانى مركبى طوردرمش وبعده آشاغى اينه‌رك اختياره قادينه ديمش كه:

« سزك بك يورغون وخسته اولديغكز حالكزدن آكلاشيليور . بنم يرمه مركبه بينرميسكز ؟ »

واختيار قادينجغزى مركبه بندرمك اوزره معاونت ايتمش وصكره ده مركبك يولارينى أليله آلهرق مركبى يورتمه‌يه باشلامش .

زوالى قادينجغزك اوينه‌واصل اولهبيلمه‌سى ايچون برخيلى يول يورومه‌سى لازم كليور ايمش . خانى انى أوينك قپوسنه قدر كتيرديكى وقت بك كج اولمش ، آرتق كزنتى زمانى كچمش ايمش .

فقط خانى بوصورتله كزنتيلرك أك ايسنى اجرا ايتديكندن

طولايى بك مسرور اولمش ؛ زيرا برزوالى قادينجغزك امدادينه يتشمك حقيله بروظيفه اجرا ايتمش وفوق العاده برحركنده بولنمش اولديغنه قلباً ده قانع اولمشدر .

١٦٦
احتياط

لطيف ايله خليل بردمير جى يانينده چراق ايكى كنج ايمشلر . اوسته‌لرى طبشارى چيقديغندن دكانده يالكز قالمشلر .

— « اوستمز چكمجه‌يى كليدله‌مه‌يى اونوتمش . كل ايچنده نه وارنه يوق باقهلم . بن بر آچيق مكتوب كوردم ، آنى برلكده اوقويهلم . »

ديو لطيف آرقداشى خليله سويله‌يجه بوده جواباً :

— « خير لطيف ؛ چكمجه ايسترکليدلى ايسترکليدسز اولسون ، ناموس صاحبى اولانلر ايچون هپسى بردر . »

ديمش و آرالرنده شويله برمختصر مكالمه جريان ايتمش .

— « امابن برشيئه أل سورمم ديه‌يورم ، يالكز ايچنده كينه باقهلم ديه‌يورم . »

— « فقط لطيف ، بركيمسه‌نك كنديسى ايچون حفظ ايتديكى شيئى اوكرنمه‌يى آرزو ايتمك احتياطسزلق اولمقدر . »

احتياطسزليه افكار واسرارى سرقت ايدندركه بوده

طبقی پاره چالان خرسز گیدر . هر ایکیسی ده کندی عادتلری وجهله آشیرر . هر ایکیسی ده صاحبنی بدنام ایدر . بن احتیاطسز اولهیی ایسته یه یم . »

لطیف سویله دیکی سوزدن طولایی نادم اولمش . آرقداشنك حقلی اولدیغنی تصدیق ایتمش .

ناموس صاحبی اولان کیمسه دیکره عائد اولان شیئ ال سورمه دیکی کبی دیکرك اسرارینه واقف اولهیی ده اصلا خاطرینه کتیرمز .

١٦٧
طاووق

برکون پسند اوطه سنده اوطوروب دانتاله اورمکله مشغول ایمش . زقاق قپوسی آچیق اولدیغندن قومشونك برطاووغی فوق العاده براحتیاطکارانه حرکتله ایچری کیرمش . پسند همان قپویی قپایوب طاووغی یاقه لامش وچاتی آراسنده بولنان اوفاجق برآرالغه قپامش .

« بورادہ هیچ برکیمسه نك خبری اولمقسزین طاووغی بسله رم وبویله جه دوزینه لرله یمورطه سنی آله رق استفاده ایدرم . » دیمش فی الحقیقه طاووق ایرته سی کون بریمورطه یمورطلامش . فقط کندینی فوق العاده تلاشه دوشوره جك برخصوصی اصلا

خاطرینه کتیرمه مش . طاووق یمورطه یی یمورطلار یمورطلاماز وار قوتیله غداقلامه یه باشلامش . پسند طاووغی صوصه درمق اوزره همان چاتی یه چیقمش ایسه ده قومشو . طاووغنك غیداقلامه سنی ایشیدیکندن قوشه رق کلوب پسندك بولندینی چاتی یه چیقمش وقیزی فوق العاده صورتده تکدیر ایده رك طاووغنی آلوب أوینه عودت ایمش .

او وقته قدر فقیرلکی سببیله قومشوسی آکا تصدقا یاغ ، پنیر ، یمورطه کبی شیلر ویرر ایمش ایسه ده طاووغنك سرقتندن صکره آرتق هیچ برشی ویرمز اولمش ؛ وبوندن بدتر اوله رق پسند هرکس عندنده خرسزلقله شهرت قازانمشدر .

١٦٨
اریکار

برکون کل نهال خانم درت چوجغنی برلکده آلوب بیوك پدرلرینی زیارته کیدرلر . او اثناده بیوك پدرلری باغچه ده بولندیغندن اختیار پدربر آصمه بیراغی اوزونده اولدینی حالده آلتون کبی صاری ویمورطه قدر ایری درت اریك کتیرر .

آنلره دیرکه :

« آغاجك اوزرنده آنجق کاله ایره بیلمش بودرت اریکی بوله بیلدیکمدن آنلری قوپاروب سزه کتیردم . فقط هیچ کسر

براقمسزين بشه تقسيم ايده بيلمك خصوصنى سزه ترك ايتدم. باقه لم آتلرى هاپكنز طوغرى بجه تقسيم ايده جكدر . »

چوجقلردن ايكيسى قيز اولانك بيوكى جاذبه جواباً :

« بوخصوصى بن درعهده ايده جكم . يالكز تك عددلر ايله چيفت عددلرى بيلديكم جهتله جمع وتاليف ايمه مه مساعده ايتمه كزى رجا ايدرم . »

ديوب درت اريكى آلينه آلمش وسوزينه شو صورتله دوام ايتمش :

« همشيره م ، بن وبراريك اوچ ايدر ؛ ايكى برادرم وبراريك بنه اوچ ايدر ؛ ايكى اريك و والده م كذلك اوچ ايدر . ايشته بو صورتله تقسيم تام اولمش وهيچ كسر قالمامش اولور . »

جاذبه نك برادرلريله همشيره سى بوتقسيمدن صوك درجه ممنون اولدقلرى كبى كل نهال خانم دخى قيزينك اريكلرى تدبيرلى برصورتده تقسيم ايتديكنه حيران اولمش واريكلردن هربرينى چوجقلرينه توزيع ايتمشدر . بوندن بشقه بيوك پدرى جاذبه يه كوزل بر بوكت دخى هديه ايتمشدر .

١٦٩

فشنه لر

غايت زنكين برعائله يه منسوب صفيه اسمنده بر كنج قيزك فوق العاده ظريف وقيمتدار قماشلر ايله دوشنمش بر اوطه سى

بولنمقده ايمش ايسه ده كوزه ، اوطه ده كى عدم انتظامدن طولايى زياده سيله ناخوش كورونمكده ايمش ؛ زيرا صفيه اوطه سنى هيچ بروقت درزلتمه يوب آلنه كچنى اورايه بورايه آتاروبو خصوص ايچون والده سندن پك چوق نصيحتلر ديكلر وتكديرلر ايشيتير ايمش ايسه ده هپسى ثمره سز قالير ايمش .

برجمعه كونى صفيه توالتنى اكمال ايدوب مكتب رفيقه لرندن رفيقه نك خانه سنه كيتمك اوزره ايمش . اوانناده قومشولرندن بريك قيزى آكهديه اولهرق برسيت فشنه كتيرمش . اوطه ده كى ماصه نك ، صندالينك ، قونصولك اوزرى وحتى نجره اوكلرى بيله البسه وسائر شيلر ايله مستور اولديغندن صفيه سيتى موقتاً مائى رنكده ايپكلى آغير بر قماش ايله قابلى بولنان بر قولتوق صالدالينه سنك اوزرينه بر قميه مجبور اولمش . بعده والده سيله برلكده چيقوب رفيقه نك خانه سنه كيتمشلر .

اخشام اذاندن صكره عودت ايده بيلدكلرندن صفيه طوغرى اوطه سنه چيقمش . كيتدكلرى يرده نى براز اوزاقدن اولوب زياده سيله يورلديغندن چارشافنى چيقارر چيقارمز كنديسنى قولتوق صندالينك اوزرينه آتيويرمش . فقط صندالينه اوطورر اوطورماز بردن برهمان قالقوب نه اولديغنى بيلمه يه رك باغيرمه يه باشلامش : مكر لباب فشنه ايله طولو - پنك اورينه اوطورمش ايمش .

قيزينك آجى آجى سسنى ايشيتن والده سى ألنده برشمعدان

اولديغى حالده قوشوب قيزينك اوطه‌سنه كلمش . نه كورسه بكنيرسكز ! فشنه‌لرك هپسى ازلمش : سياهه مائل قويو قرمزى برصو قولتوقلو صندالیه‌نك هر برطرفندن يره طوغرى آقمقده اولديغى كبى صفيه‌نك آرقه‌سنده‌كى بياض جانفسدن معمول يكى روباسى‌ده فشنه‌لرك صويندن برباد بر حالده بولنوب بعد ازين آرقه‌يه كيلمه‌يه‌جك برحاله كلمش . بوحالى كورن والده‌سى قيزينى شديداً تكدير ايتمكدن صكره ديمش كه :

« شيمدى هر كسك اوطه‌سنى انتظاملى برحالده طوتمه‌سنك وهرشيئى يرلى يرنده بولندرمه‌سنك نه قدر لزم اولديغنى شو بولديغك حاله باقه‌رق تصديق ايدبورسين دكلى ؟ ايشته بودرجه‌ده‌كى اهمالكدن وانتظامسز صورتده‌كى عادتلر كدن طولايى حقيله مجازاتنى كوردك . بعدما اوكبى عادتلرى ترك ايله هر خصوصده قيوراق اولمه‌كى سكا صوك دفعه نصيحت ايديورم . »

١٧٠

كوزل ميشه

بر چوبان ياننده كوچك اوغلى بولنديغى حالده برميشه آغاجنك كولكه‌سنده اوطورمش ايدى . اواثناده اوچ يباغجى بولندقلرى يره طوغرى كلمكده ايدى : بونلر تذكره‌لرينى آلوب ممالكتلرينه كيتمكده بولنمش اولان ازچ عسكر نفرى ايدى ؛

آرقه‌لرنده دخى هنوز منسوب اولدقلرى آلايك اونيفورمه‌سى بولنمقده ايدى .

كوزل ميشه‌نك اوكنده اوطورمشلر وآكا نظر حيرتله باقمقده بولنمشلر ايدى .

ايچلرندن برى ديدى كه :

« ايشته فوق‌العاده كوزل بر آغاج . اكر آنى كموره تحويل ايده‌بيله‌جك اولسم برخيلى پاره قازانير ايدم . »

بوكا جواباً چوبان :

« ديديككز بك طوغرى اوله بيليردى ، كمورجى‌باشى . »

ديو جواب ويردى ، ايكنجيسى دخى :

« اكر بو آغاجك قبوغنى صويوب آلمه‌يه بكا مساعده ايتسه‌لر بكا تام برسنه كفايت ايده‌جك قدر توزالده ايتمش اولوردم . »

ديمنجه چوبان بوكا دخى جواباً :

« بك طوغرى سويله‌يورسين دباغ اوسته‌سى اما بوقدر كوزل برميشه آغاجنك قبوغنى صويمق يازيق اولور . »

ديمش واوچنجيسى ده سوزه قاريشوب :

« آى ! آى ! باقك شو آغاجده نه‌قدر چوق پلاموط وار ! آنلرى طوپلايوب كويه كوتوره‌بيلسم درلو درلو بويالر ميدانه كتيرمك ايچون بنم نه‌قدر ايشمه‌يارار ايدى ! »

ديو سويله‌مش وچوبان بوكا ده جواباً :

« كنديكه يتشدكدن صكره بلاموطلرك برچوغنى بالمزايده صاته بيليردك دكلى بويله جى باشى ؟ »

ديمش .

اوچ عسكر نفرى يولدرينه دوامه باشلادقلرى وقت چوبانك چوجغنى ايله پدرى آراسنده شويولده برمحاوره جريان ايتمش :

« — باباجغم چوق وقتدن برى بو آدملرى طانيورميدكز ؟

— خير اوغلم . آنلرى بوكون ايلك دفعه اوله رق كوريورم .

— فقط نصل اولورده برنجينك كوركجى ، ايكنجينك دباغ ، اوچنجينك بويله جى اولديغنى بيليورسكز ؟ صنعتلرينك نه روبار تدن نه ده صورتلرندن كشف اولنمسى قابل دكلدر ، زيرا اوچيده عسكر البسه سنى لابسدرلر .

— حقك وار اوغلم . بن آنلرك صنعتلرينى روبالرندن كشف ايتمدم ، فقط سويله دكارى سوزلردن آكلادم . هربرى صنعته متعلق وبالخاصه قابلرنده مركوز اولان شيلردن بحث ايتديلر وبناءً عليه صنعتلرينى كنديلرى بيلدرمش اولديلر . فضيلتلى آملرك سوزلرى ادبيانه و تماطلى اولديغى كبى كوتولرك سوزلرى ده بالعكس ترهاتدن عبارت بولنور . بوصورتله هر ايكيسى دخى سوزلرندن قولايلقله تفريق اولنوب هانكيلريله صحبت ايدملك لازم كلديكى وهانكيلرينك يانه يافلاشملرمسى ايجاب ايده جكى همان كوزه چاربار . »

١٧١
كتن

چالشقان برچيفتلك صاحبه سى هرسنه الك ابى جنسدن كتن يتشدرمك ايچون صوك درجه مشغول اولور ايمش .

بركون تاجرك برى كنديسنه مراجعتله ديمش كه :

« بكا سزك يرلى كتنكزك تخمندن ويركز ؛ بن ده سزه آكا مقابل قياس قبول ايتمز درجه ابى جنسدن اولان اجنبى مملكتى كتن تخمندن كتيريم . فقط سزده فضله اوله رق هربر چووال باشنه ايكى مجيديه اوسته ويرمليسكز . »

چيفتلك صاحبه سى بوتكليفى قبول ايتديكندن تاجر ده سويله ديكى جهتله كتن تخمنى كتيرمش وحقيقتى كوسترمك اوزره چووالك برينى بوشالتديغى زمان تخملرك ايچندن پارلاق برشيئك بووارلاندىغى كورلمش . چيفتلك صاحبه سى فوق العاده بر حيرتله :

« امان ! بكن صوك بهاره غائب ايتمش اولديغم يوزوك ! آبى كتن تخمنى قالبورلار ايكن پرماغمدن دوشورمش ايدم . »

كنددى كنديسنه سويلندكدن صكره تاجره توجيه كلام ايده رك ديمش كه :

« سز برحيله كار آدمسكز وحيله كز ايسه ايشته كون كبى آشكار در ؛ چونكه اجنبى مملكتدن كلن الك ابى كتن تخميدر ديو بكا بالذات كنديكك يتشدردىكى مالى صاتمق ايسته يورسكز .

سزه اوسته ایکی مجیدیه ویره جکم پرده شیمدی سزه خدمتکارلرم واسطه‌سیله برتمیز کوتك آندره جغم .»

تاجرك حیله‌سی هرطرفه یایلمش وکندیسی محکمه‌یه جلب اولنوب ایتدیکی حیله‌دن طولایی برخیلی جزای نقدی ویرمه‌یه مجبور طوتلمش وبوندن فضله شهرتنی دخی غائب ایدوب آرتق تجارتدن چکلمه‌یی ده جانه منت بیلمش .

۱۷۲
خسروك چکیسی

مکتبه کیتمه کونی اولمادینی وقت خسرو طاغده پدرینك کچیلرینی کودر ایمش .

پدری آکا دائما (حیوانلره ملایمتله معامله ایتملی واصلا آنلری دوکوب اورکوتمه‌ملیدر که آنلرده باقانه قولایلقله آلیشسونلر) دیو سویلر ایدی .

خسرو کوچوجك اللریله جیلانك بیونینی اوخشادیغی وقت بیاض تویلرینك پارل پارل یاندیغنی وچکه‌سنك آلتنده‌کی صقالنك صاللانمه‌یه باشلادیغنی کورمیلور ایدی .

اکثریا خسرو کچیلرینی کودرایکن طاغده‌کی قیالرك اوزرنده اوتمه‌یه بریه قوشمق وصیچرامق ایله اکلنیر ایدی . دیکرلرینك

یرلره ترجیح ایتدیکی برمحل وارایدی : اسکی ومتروك مرمر اوجاغی ایدی .

کچیلری طاغك قوقولو نباتاتی اوتلامقده ایکن خسروك آك زیاده آرزو ایتدیکی شی طیرمانه‌رق آك بیوك قیالرك تپه‌سنه قدر چیقمق ایدی .

برکون طیرمانه‌رق قیانك تپه‌سنه چیقه‌جغی اثناده آیاغی قایمش وبر مدت قیانك بوینجه یووارلانمش وبر چالی یه‌غننه تصادف ایله البسه‌سندن طاقلمامش اولیدی آز قالسون اوجاغك آك درین چوقورینه قدر دوشه‌جك ایمش . بوصورتله یووارلانیر ایکن نه یوقاری‌نه‌ده آشاغی ایغمه‌یه قادر اولمقسزین اوچورومك اوستنده آصیلی قالمش .

بونك اوزرینه زوالليچوجق وارقوتیله باغیرمه‌یه باشلامش فقط آشاغیدن شدتله آقان سلمك کورلتیسی صداسنی ایشیتمدیکندن میور وهیچ برشی ایشیتمز طاغده کندینه جواب ویرمیور ایمش . آرتق خسرو کندینك تلف اولدیغنه حکم ایتمش ایدی .

آنسزین اوزاقدن اوفاق برچنغراق سسی ایشیتوب بونك کیتدکجه کندینه یاقلاشمقده اولدیغنی آکلامش . بوچنغراق جیلانك زیونتده‌کی چنغراغك سسی اولوب کنج صاحبنك سسنی ایشیتیر ایشیتمز قوشوب کلش ایمش وکمال خفتله قیالرك آراسندن کچه‌رك خسروه یاقلاشمش .

خسرو کچیی کوره‌رك قورتیله بیله جکندن امید وار

اولمش ؛ یانه تقرب ایتمه‌سی ایچون کچی‌یی اسمیله چاغیرمش. جیلان درحال صانمه آ کا معاونت ایده‌جکمش کبی یانه‌تقرب ایتمش وقیانك بر کنارنده صیم‌صیق طوروب کغدیسنی معتاد وجهله سودره‌جکمش کبی باشنی خسروه طوغری اوزاتمش.

خسرو جیلانی اورکوتمك ایچون ملتفتانه سوزلر سویله‌یه‌رك بوینوزلرینه یاپشمش.

کچی یاواش‌یاواش باشنی قالدره‌رق خسروی بولندیغی یردن یوقاری چکمش وبو صورتله معاونتده بولنه‌رق چوجق اوچورومك اوست طرفنه چیقمش.

خسروتهلکه‌یی آتلاتمجه أبی‌حیوانی اوخشامش وسوروسنه قارشی اولان ملایمتك کندیسنه فوق‌العاده معاونت ومکافاتده بولندیغندن طولایی جناب حقه شکر ایتمش : چونکه کچیلرندن بری حیاتی قورتامش ایدی.

١٧٣

سوکوت ایله میشه

کیجه‌لین سرزدهٔ ظهور اولان شدتلی برفورطنه‌دن صکره برصباح بابا رجب اوغلی بایرام ایله برلکده برقاصیرغه‌نك ایراث ایتدیکی خساری آکلامق اوزرینه ترلالرینه کیدرلر.

بایرام دیرکه :

« باقکز باباجغم ! غایت قوتلی کورونن شو میشه آغاجی یره دویرلمش ، حالبوکه شو اینجه سوکوت آغاجی بلا نقصان طوب طوغری طوریور . بن ایسه قاصیرغه‌نك شدتی برچوق زمانلر خیلی روزکارلره قارشی مقاومت ایتمش اولان بو قوتلی میشه آغاجندن‌ده قولایلقله بوسوکوت آغاجنی دویره‌جك ظن ایدر ایدم . »

پدری‌ده شویله جواب ویرر :

« چوجغم، هرنه قدر بومیشه آغاجی قوتلی ایسه‌ده قاصیرغه‌یه قارشی اکیلوب طوغریله‌ماز برحالده بولندیغی جهتله بالضرور قیریلوب دویرلمشدر. بالعکس قولای برصورتده اکیلوب طوغریله بیلن بو سوکوت آغاجی ایسه فورطنه‌نك شدتنه مقاومت ایتمش وبو صورتله فورطنه‌نك آ کا هیچ تأثیری بیله اولمامشدر . »

ایشته کبر وغرور صاحبلری دخی مذکور میشه آغاجی کبی برکون اولوب کبر وغرورلرندن طولایی ابتدکارینی بولورلر.

١٧٤

کرتنکله

برکون برفقیر قادین ایکی چوجغیله برلکده کویك یاقینده اولوب تپه‌سنده خراب برقلبه بولنان طاغه چیقار . قادینجغز اورادن برطاقم اوتلر طوپلایوب اجزاجی‌یه صاتمق برازده پاره

تدارك ايده‌بيلمك اوزره اكثريت‌اوزره بوزحمته قاتلانيرايمش.
طاغك تپه‌سنه واصل اولدينى زمان چوجقلره ديمش‌كه :

« باقكز شو قيالرك اوزرنده نه قدر چيلك وار . كيدك ايسته‌ديككز قدر طوپلايوب بيككز . بن‌ده بو اثناده خراب ديوارك بوينجه اوت طوپلامه‌يه كيده‌جكم . »

بو سوز اوزرينه چوجقلر چيلك طوپلايوب بيمه‌يه قويولدقلرى كبى والده‌لرى ده اوت آرامه‌يه كيتمش وفقط بر مقدار اوت طوپلار طوپلاماز كوچك قيزى ليلانك وارقوتيله باغيروب آغلادينى ايشيتمش وهمان قوشوب يانه كلمش . كوزلرى ياش ايله مملو اولان قيزى والده‌سنى يانى باشنده كورر كورمز قورقودن تيتره‌مكده اولدينى حالده آكا ديمش‌كه :

« آمان اننه‌جكم ! بوراده شيمدى برحيوان وار ايدى ، ضرر ويرىجى بر حيوان اولديغنه شبهه‌م يوقدر ، آز قالسون بنى ايصيره‌جق ايدى . »

لكن قرداشى عاصر همشيره‌سنك بوسوزينه كولەرك « عادى بركرتنكله ايدى » ديمش ووالده‌لرى‌ده ليلايه :

« قورقه‌جق هيچ برشى يوق قيزم ، زيرا صارى ايله‌يشيل آراسنده بررنكده بولنان بوكوچوجك كوزل حيوان هيچ بر كيمسه‌يه فنالق ايتمز . » ديه‌رك قيزينى تسليه‌ده بولنمش .

قادينجغز بو سوزى سويله‌يوب بيتيرديكى آنده ييلديرم صداسندن دها دهشتلى بركورلتى ايشيتيلمش وطاغ صانكه بر

حركت وقوع بولمش كبى صارصلمش . والده ايله چوجقلرى دهشت ايچنده قاله‌رق كورلتينك ايشيتيلديكى طرفه طوغرى دونمشلر وبراز اوّل قادينجغزك آلتنده اوت طوپلامقده‌اولديغى جسيم خراب ديوارك ييقلمش اولديغنى كورمشلر .

بوحالى كورن والده چوجقلرينه ديمش‌كه :

« كلك چوجقلرم ، جناب حقه حمد وشكر ايده‌لم . عادى بركرتنكله واسطه‌سيله‌الله تعالى حضرتلرينك بنم حياتمى محافظه ايده‌جكى كيمك خاطرينه كليرايدى؟ اكر بواوفاق حيوان ، خراب ديوارك آلتنده بولنديغم زمان ، ليلانى قورقوتەرق آنك باغيره‌سنه سبب اولمامش اولسيدى وبن دخى آنك صداسنى ايشيتوب بورايه كلمش بولنيدم شو دقيقه‌ده ديوارده‌كى ايرى طاشلرك آلتنده محو اولمش بولنه‌جقدم . »

١٧٥
زنجى

كيجه ساعت آلتى راده‌لرنده اختيار بر زنجى بر تاجرك خانه‌سى قپوسنى چاله‌رق آچيندريجى برسله ديمش :

« يكرمى سنه‌دن برى كنديسنه صداقتله خدمت ايتديكم افندى چوق اختيار اولديغمدن وآرتق ايش كوره‌مز برحالده بولنديغمدن طولايى بنى قپوسندن قوغدى . بوسببدن طولايى

يرسز يورتسز قالدم ومرحمتلى كيمسه‌لرك قپولرينى چاله‌رق بر پارچه اتمك ديلنمه‌يه مجبور اولدم .»

تاجر، حرمى وچوجقلرى زوالللى زنجيه چوق آجيمشلر بونكله برابر كوچك شمسا ديمش كه :

« يالكز بوقدرسياه اولماملى ايدى ! بن آندن قورقه‌جغم كبى كندمده بر حال آكلايورم . بوندن بشقه آكا يتاق‌ده ويرمه‌ملىدر ، زيرا يتاغى قورورم كبى قاپ قاره ايده‌جكدر . »

شمسانك صاف درونلى قرداشلرينى وهمشيره‌لرينى كولدرمش ايسه‌ده پدرى چوجغنك بو صاف درونلغندن مستفيد اوله‌رق زنجيى ايچرى آلدرمش وآكا يه‌جك ويرمه‌لرينى وصكره بر يتاق ويرمه‌لرينى امر ايتمش .

كيجه ياريسندن صكره زنجى خفيف بر كورلتى ايشيته‌رك اويقوسندن اويانمش وپنجره‌دن آتلايه‌رق ايچرى كيرمك اوزره اولان ايكى خرسزى كورر كورمز بتاقدن طيشارى فيرلايوب دهشتلى برصدا ايله « نه ايسته‌يورسكز » ديو باغيرمش .

خرسزلر قره صورتلك قورقنج منظره‌سى قارشيسنده نه يايه‌جقلرينى شاشيره‌رق صوك درجه اوركشلر وپنجره‌دن آشاغى آتلامشلر . فقط قالديرملرك اوزرينه‌دوشدكلرى زمان بولندقلرى يردن قالقمق قابل اولمايه‌جق درجه‌ده مجروح اولدقلرندن ياقه‌يى آله‌ويرمشلر وارتكاب ايتدكلرى جنايتلرك حقيله مجازاتى كورمشلر .

بونك اوزره تاجر زنجيه ديمش كه :

« بو دقيقه‌دن اعتباراً اصلا أومى ترك اتمه‌يوب بقيهٔ حياتكى بوراده كچيره‌جكسين ؛ زيرا بزدن كورديكك جزئى بر أيلكه قارشى سن بزه فوق‌العاده بيوكنى اجرا ايتدك . أوت ، سكا ايتديكمز جزئى اكرامدن طولايى جناب قادر مطلق بزه بلغاً مابلغ مكافاتده بولنمشدر وبناءً عليه أبى خيرخواه زنجى ، بزم جانمزك ومالمزك محافظه‌سى ايچون سنى بزه معاونت ايچون كوندرمشدر . »

١٧٦

آغاچ پارچه‌سى

قيشك شدتلى بركيجه‌سنده ناموسلو برساعى كليتلى برمبلغى حامل اولدينى حالده عودت ايدبور ايمش . بربولك دونيله‌جك مجانده بر خرسز طرفندن قتل وحامل اولدينى آچقه غصب اولنمش . جسدى دخى كندى قانى ايله قيپ قرمزى اولمش بولنان قارك اوزرنده اولدينى حالده كورلمش .

عين كيجه كويك مديرى مشعله‌لر ياقدره‌رق جنايت‌مبداتى معاينه‌يه كيتمش . اوراده بر آغاچ پارچه‌سى بوله‌رق بونك بر بوداقلى باستوندن قوپمه برشى اولدينى كوره‌رك وهيچ كيمسه‌يه برشى سويلهمه‌يه‌رك آغاچ پارچه‌سنى يردن آلوب جيبنه صوقمش .

ایرتهسی کون ناحیه مجلسی صالوننه کیرهجکی زمان قپونك یانندهترلا بکجیسنك باستونی معاینه ایدهرك برکیجه اوّل ساعینك جسدی یانندهبولنش اولدیغی آغاج پارچهسنه تمامیله مشابه بر پارچهنك باستوندن قوپمش اولدیغنی مشاهده ایتمش . ترلا بکجیسنك جنایتك فاعلی اولدیغنه قانع اولهرق درحال آنی توقیف ایتدرهرك حبس ایتدرمش .

قاتل اوّل امرده وقعهیی مصرانه انکار ایتمش ایسهده اوفاجق آغاج پارچهسنك آنك حقنده اولان علنی شهادتنه قارشی جانی آرتق سوز بیله سویلیهمهدی. صراردی، بکزی اولو بکزینه دوندی نهایت جرمنی اعتراف ایتدی . ساعینك یاقین برناحیه وبرکولرندن حاصل اوله کلیتلی بر مبلغی ، ناحیه وزنهسنه تسلیم ایتمك اوزره حاملاً کله جکنی استخبار ایتدیکنی وآلتونه اولان اشتهانك ایسه کندیسنه اصلا فائدهسی بولنمامش اولان بر آدمی قتله تشویق ایلهدیکنی وپارهیی حاوی اولان چانطهیی آچهسزین وکندیسنی جنایتله متهم قیلان خزینهیی کورمکسزین بر آغاجك آلتنه کومهرك کیزلهدیکنی علاوه ایدهرك سویلهمش.

ترلا بکجیسی اعدامه محکوم اولدیغندن بیوك بر غلبهلك ایچنده حکم قرار اجرا اولنمش وهرکس اوفاجق بر تصادفك بیوك بر جنایتی میدانه چیقاردیغنه تعجب ایدوب جناب حقك عدالتنه حیران قالمش .

۱۷۷
حدث وجنایت

کویلك میداننده طورمش اولان بر آرابه اوراده حاضر بولنانلرك جملهسنك نظر دقتنی جلب ایتمش ایدی: آرابهیی یاواش سسله بری برلرینه کوسترووب هرکس یکدیکریله فیصلدامقده ایدی .

بو آرابه اوزونجه بر شکلده اولوب غایت محکم اولهرق دمیردن اعمال اولنمش وفضله اولهرقدهبر طرفی دمیرجبوقلرله ستر ایدلمش وهربر جهتی عسکرلر وژاندرمهلرله احاطه اولنمش ایدی . بو آرابه محکوملری ، جانیلری محبسلرندن ایجاب ایدن محله کوتورمك ایچون طاشیمهیه مخصوص بر آرابه اولدیغندن آکسیار برجسخانهده دنیلهبیلیر ایدی .

ایچنده کی جانیلردن بری بلاشبهه استحصال ایدهبیلدیکی برمساعده اوزرینه آرابهنك طوردیغی میدانه برمدت نظر ایتمش وغایت مکدر برحالده اولدیغی طورندن آکلاشلمقده بولنمش ایدی .

میداندهکی اشخاصی کورهرك حجابندن برلره تجدیکی آکلاشلمقده وکوزلرندن سیل کبی یاشلر آقمقده اولدیغی حالده آرابهسنه کیریورمش ایدی .

اوانشاده کوی اهالیسندن بری اوغلنه دیمش ایدی که :

« بوموقوف آدمی بن طانیرم ! بزم کویلیدر ؛ آنك ایچون کندیسنه صوك دفعه اولهرق برکره دهاملکنی کورمك اوزره

مساعده ایتمشلردرده اوسبیبه مبنی آرابه‌دن اینوب اطرافنه باقینمشدر . بو بد بخت آدم غایت ناموسلی کیمسه‌لرك اوغلیدر ، همده بنم مکتب آرقداشمدر . »

چوجق :

« اویله ایسه نصل اولیوردہ بوآدم جانیلر ایله برلکده موقوف بولنیور ؟ »

دیو صورنجه پدری سوزینه دوام ایله :

« آرابه‌نك طاشیمقده اولدیغی بوآدم سن یاشده ایکن سرت وحدیدالمزاج برچوجق ایدی . آنی برکون هرنه‌دن طولایی ایسه حدتلنمش و آرقداشیله نزاع ایتمکده ایکن پچاغنی چکوب آنی تهدید ایتمکده بولنمش اولدیغی حالده کوردم . مکتبده آنی خواجه‌سز ایتدیکی پرامازلقلردن طولایی محجوب ایدر وبزم همسزك یانمده آنی شدتله تکدیر ایدر ایدی . نطوق (آنك اسمی ایدی) هیچ قولاق بیله آصماز ایدی ؛ حدیدالمزاج وفقط قلبی صاف برچوجق اولدیغنی سویله‌یه‌رك معذور طوتمه‌سنی سویلر ایدی .

« بوندن آلتی آی اوّل ، حدتلنوب مجادله‌ده بولدیغی برهنکامده ، نطوق دها چوجق ایکن یاپدیغی شیئی تکرار ایتمش ایدی ؛ پچاغنی چکوب آرقداشلرندن برینی اورمش ایدی . بو ایسه جاهل اولدیغی واوقومق ویازمقدن مکتبده بهره‌دار

اوله‌مادیغی جهتله حدت وشدتی سنه‌لر کچدکدن صکره تعدیل ایده‌جك یرده تزییدایتمه‌سندن ایلری کلش ایدی .

« ایشله‌دیکی جرمدن طولایی محکوم اولدیغندن اون سنه محبسده یاتمه‌یه مجبور طوتلمشدر . »

— « اون سنه‌می ! بنم شو بولدیغم یاشدن دها زیاده برمدت‌ها ! »

دیو چوجق شاشوب قالنجه پدری ینه سوزینه‌مداومتله :

— « أوت اوغلم مدت محکومیتی ختامه رسیده اولنجه‌یه‌قدر نه‌قدر کونلر کچه‌جك وبوکوندن او وقته قدر صاچلری بیله آغاره‌جقدر . یأس وکدرندن خسته دوشمش اولان یا زوالللی والده‌سی اوغلی محبسدن چیقنجه‌یه قدر صوك درجه اولان اضطرابندن بلکده فوت اوله‌جقدر . تمام اون سنه مدت یالکز سو ایچوب قاتیقسز اعمك یه‌رك واصلا کونش کورمه‌یه‌رك کیدیلر آلتنده اولدیغی حالده عائله‌سندن اوزاق برمحلده عمر سوره‌جکدر .

« اون سنه بلافاصله یالکز عذاب وجدانی ایله چالشه‌جق . اون سنه متمادیاً شو : [ترك ایده‌مه‌دیکم یالکز برقصورینی نصل بر جنایته تشویق ، نصل بر مصیبته کرفتار ایتدی !] یولده سوزلری سویله‌یوب طوره‌رجق ! » دیمش واوغلی ده پدرینه :

« عزیز باباجغم ! هنوز کنج یاشده ایکن مالك اولدیغم باالجمله قصورلردن خلاص اولمق اوزره آنلره قارشی فوق العاده سرت

طاوراغمق ايسته‌يورم . بو آدمه اصلا بكزه‌مه‌مك ايچون سزك‌ده بنم حقمده غايت سرت طاوراغمه كزى رجا ايدرم باباجغم ! »
ديو سويله‌مش ايدى .

١٧٨

انصافلى آدملر مملكتى

غايت اوزاق برمملكتده ايكى كويلو حضور حاكمه كليرلر . برى شوصورتله سوزه باشلادى :
« حضوز كزده اثبات وجودايتمش اولان شو قومشومدن بر مقدار اراضى صاتون آلدم . اراضى‌يى بللر ايكن ايچنده بر خزينه بولدم وخالصانه اوله‌رق آنى كنديم ايچون آلقويه‌مايه‌جغم؛ زيرا بن يالكز اراضى‌يى صاتون آلديغم جهتله خزينه‌يه ال سورمه‌يه هيچ برحق وصلاحيتم يوقدر . »
ديكرى دخى شويله جواب ويردى .
« خالصانه اوله‌رق سزى تأمين ايدرم كه بنم بو آلتون وكومشى آلمه‌يه اصلا حق وصلاحيتم يوقدر . ترلايه خزينه‌يى كومن بن دكلم وبناءً عليه اوبكا هيچ بر وقتده عائد اوله‌ماز . بوندن فضله ، قومشومه بن يالكز اراضى‌يى صاتمادم ، آنى ايچنده بولنان هر بر شيله برابر صاتدم وبوخصوص ايچون دخى اصلا شرطده وضع ايتمه‌دم . »

ايكيسى دخى سوزلرينى بوصورتله اتمام ايتدكدن صكره حاكمه خطاباً هرايكيسى بردن :
« شيمدى خزينه‌نك كيمه عائد اولديغنه لطفاً حكم ايتمه كزى استرحام ايدرز . »
ديديلر وحاكمده آنلره جواباً :
« برگزك اوغلنك ديكر گزك قيزيله ازدواج ايده‌جكنى استخبار ايتدم . بوحالده خزينه‌يى چوجقلر گزه بخش ايدك‌ده آنلره جهاز اولسون . »
ديدى .
ناموسلو آدملر حاكمك سوزينى اجرا ايتمه‌يى وعد ايله يكديكرندن خشنود وراضى اولدقدرى حالده عودت ايتديلر .

١٧٩

أبى قومشولر

كويك دكرمنجيسنك اوغلى بركنج چوجق ايرماغك كنارينه ياقلاشمش ايدى . ايرماغه دوشمش وبوغلمه‌سنه رمق قالمش ايدى . ايرماغك قارشى ساحلنده دكانى اولان نعلبند چوجك ايرماغه دوشديكنى كورمكله درحال كندينى ايرماغه آتمش وچوجغى چيقاره‌رق پدرينه كوتوروب تسليم ايتمش ايدى . وقعه‌دن برسنه مرور ايتدكدن صكره بر كيجه نعلبندك

خانه‌سنده یانغین ظهور ایتمش و نعلبند یانغیندن خبردار اولنجه یه قدر خانه‌نك هر برطرفنی آتش استیلا ایتمش. هرنه‌قدر حرمی وچوجقلری ایله برلکده تخلیص نفسه موفق اولمش ایسه‌ده خوف وهراس ایچنده الك اوفاق قیزینی نصلسه اونوتیورمش.

زوالللی چوجق هرطرفی آلاولر ایله احاطه اولنمش اولان خانه‌نك ایچنده آغلایوب باغیرمه یه باشلامش ایسه‌ده هیچ برکیمسه کیدوب آنی قورتارمه یه جسارت یاب اولهمامش. بوانناده دکرمنجی قوشوب کندینی آتشلرك ایچنه آمه‌رق زوالللی قیزك یانه قدر کیتمه یه موفق اولمش وهمان قیزی قوجافلایوب سالماً پدری نعلبندك آغوشنه تسلیم ایله آکا دیمش که:

سزك بکا ایتدیککز ایلکه قارشی بورجلو اولدیغم برایلکی ایتدیکمدن طولایی جناب الله حمدوشکر اولسون! الله تعالی حضرتلرینك لطف وعنایتیله سزینم اوغلمی صودن قورتاردیغکز کبی بن ده سزك قیزکزی آتشدن تخلیص ایتدم.»

آلدن کلن ایلکی هیچ بر وقت کریه براقاملیدرکه سزده آنك مثلنی ایجابنده کوره بیله‌سکز.

١٨٠

مرحمتلی زنکین ومتندار فقیر

قیشك صغوق برصباحنده طلحه اسمنده فقیر برایشجی قولبه‌سنك اوکنده بریکدرمش اولدیغی جزئی برمقداردهکی چالی چیرپی بیغینه باقه‌رق مکدرانه دیمش ایدیکه:

«آه: صغوق کیتدکجه زیاده‌لشیور بنم اودونم ایسه کوندن کونه آزالیور. بوشدتلی قیشی کچیرمه یه کفایت ایده‌مه یه‌جك. آمان یاربی بکا مرحمت ایت!»

شوراسی شایان تعجبدر که اوکوندن اعتباراً اودونلر اصلا اکسلمه‌یوب علی‌حاله قالمش وبوکا طلحه‌هرکون ایصنمق اوزره اودون یاقدیغی حالده بنه اودونلرك مقدارینه خلل کلمه‌دیکنی کوره‌رك جناب حقك کندیسنه مرحمت ایدوب معاونت ایتدیکنه حمدوشکر ایتمش.

فی الحقیقه جناب قادر مطلقك لطف وکرمی اوله‌رق طلحه‌نك قولبه‌سنه یاقین برخانه‌ده اقامت ایدن زنکین برطول قادینك اوغلی طرحان فقیر ایشجینك جناب حقه قارشی اولان تضرع ونیازینی ایشیته‌رك عالیجناب چوجق والده‌سنك مساعده‌سی اوزرینه هرکیجه طلحه‌نك یاقدیغی مقداردهکی اودون کتیروب بیغینی اتمام ایدر ایمش. بوحالی برکیجه طلحه آی آیدینلغنده بالذات کوروب طرحانی کندیسنه چاره‌ساز ایتدیکندن طولایی

جناب حقه حمد وشكرينى تكرار ايتمش وطرحانه‌ده منتدارلغنى اثبات ايچون فرصت قوللامش .

ايلك بهار ابتدالرنده طرحان سياحته چيقمش . برچوق سنه‌لر غيبوبتدن صكره عودتنده وقت صوك بهار ايمش . خانه‌سنك ميوه باغچه‌سنه كيردكجه زمانده حيرتى موجب اولان شيئك نه اولديغنى بيلرميسكز ! عزيمتى زمانده فى الحقيقه باغچه‌ده برچوق ميوه‌دار آغاجلر موجود ايمش ايسه‌ده هپسى عادى جنسدن ميوه حاصل ايدرلر ايمش . شيمدى ايسه بتون آغاجلر أك أيى واك كوزل جنسدن المالر ، آرمودلر ، اريكلر وسائره ايله محمول ايمشلر .

ميوه باغچه‌سنده‌كى بوكوزل حالى كورن طرحان فوق العاده تعجبله دمش كه :

« بو نه حال ! نصل اولمش ده بو آغاجلر بوقدر كوزل بر حاله كيرمش ! مطلقا بونده خارق العاده بر شى اولمه‌جق . »

والده‌سى اوغلنه بر قيش طلحه حقنده ايتمش اولديغى علوّ جنابه قارشى طلحه‌نك منتدارلغنى اثبات ايچون ميوه‌دار آغاجلرك جمله‌سنى آشيلاديغى وبو صورتله هپسنك جنسلريله حاصلاتنى اصلاح ايتديكنى نقل ايتمش .

والده‌سنك بوسوزى اوزرينه طرحان همان ناموسلو طلحه‌نك أوبنه كيدوب ميوه‌دار آغاجلرك اصلاحى حقنده‌كى همتنه تشكر ايتمش واحتياج مس ايتديكى وقتلرده كنديسندن بشقه بركيمسه‌يه

مراجعتده بولنمامه‌سنى رجا ايلەمش و « ايلكه قارشى أيلكله مقابله ايدن برآدمه آلدن كلن أيلكنى دريغ ايلەمه‌يى هيچ بر عقل سليم تجويز ايده‌مز » سوزينى‌ده علاوه ايتمش .

١٨١

طاغده يولجى

بريولجى اخشام اوزرى بيلمه‌ديكى بريولدن كچيور ايدى . بويول طاغده براوچوروم اوزرنده واقع اولوب ايصسز ، طار بريول ايدى . بلوطلر ايله مستور بولنان كوك يوزى اولانجه ظلمتى نشر ايله‌يور ايدى .

فورطنه قوپمازدن اوّل محل مقصوده واصل اولەبى آرزو ايدن يولجى قرانلغه رغماً سرعت حركتنى تزييد ايتمش ايدى . بردن بره يولك طولامجاج برمحلنده مرمر وعبوره مانع اولەجق برصورتده طاغدن قوپوب يولك اوزرينه دوشمش اولان قوجه برطاشه آياغى ايلشمش ايدى .

عجله ايله كيدر ايكن يولجى اوكنده‌كى عارضه‌يه دقت ايده‌مه‌ديكندن بردن بره دوشمش آلتنده درين برسيل جريان ايدن اوچوروم جهتنه يووارلانمش ايدى .

يووارلانير ايكن برآغاج كوتوكنه تصادف ايتمه‌مش اولايدى هلاك اولوب كيده‌جكنه هيچ شبهه يوق ايدى . بيك درلو

تهلكه ايچنده يولجى يماجده‌كى آغاج طاللرينك معاونتيله اوچورمك منحط محلدن قورتيله بيلوب يوله چيقمش ايدى .

آرتق سلامته ايردىكندن طولايى جناب حقه حمد وشكر ايتمش وبعده يولى سد ايتمش اولان جسيم طاشى وكندندن صكره كلكده اولدقلرينى كوردىكى ديكر يولجيلرى تفكر ايده‌رك كندى كندينه ديمش ايدىكه :

« باشمه كلن فلاكت بندن صكره بورادن كچه‌جكلره كلمه‌مك اوزره بوطاشى يولك خارجنه چيقارملى‌يم » .

لكن طاش آغير اولدينى جهتله يولدن چيقارمق اوزره ايتديكى جهد وغيرتدن چوق بورلمش اولديغندن طاشى اولدينى كبى ترك ايدوب ويولجى بولنده كركدر ديه‌رك اولدينى يردن قالقوب يوله دوامه باشلامش ايدى .

بر خيلى يول قطع ايتدكدن صكره او يولدن كچه‌جكلرك هر حالده باشنه كلن فلاكته اوغرايه‌جقلرينى تفكر ايله طاشى اوحالده براقوب كيتمه‌يه بر درلو وجدانى راضى اولماديغندن يولجى يورغونلغنه باقمه‌يرق ترس يوزينه كريه دونمش ايدى .

نهايت طاشك بولنديغى محله كلش وصوك درجه بر غيرتله طاشى قيملداتوب اوچورومه طوغرى يووارلامش ايدى . صكره يولنه دوامه باشلامازدن اوّل براز ديكلنمك اوزره يولك اوست باشنده‌كى برقيانك اوزرينه اوطورمش ايدى .

او اثناده يكرمى ياشنده قدرتخمين اولنور بر آدمك اوّلجه

تهلكه‌لى طاشك بولنديغى يردن هيچ اوكنه باقمقسزين كچديكنى ده كورمش ايدى .

طاشى يولدن يووارلايوب يولى آچمش اولان يولجى اكر طاش اوّلكى كبى يولك اورته‌سنده بولنمش اولسه ايدى زوالللى كنجك اوچورومه يووارلانوب هلاك اولهجنه شبهه‌سى قالماديغنى كورمش ايدى وكندى كندينه ديمش ايدىكه : « بو بيچاره‌جى حياتى بكا بورجلى اولديغنى بيلمه‌ديكى كبى وقعه‌دن خبردار دخى اولمادينى جهتله بكا تشكر بيله ايده‌مه‌يه‌جكدر ؛ بوخصوصده حقى ده وار نه ياپهلم ! بن وظيفه‌مى اجرا ايتدم : بنم ايچون بوقدر كافى . »

بيتمجى آدمك ممنون ومسرور اولهرق بولنه‌دوام ايتديكنى كوردكدن صكره كندى دخى باستونى آلنه آلوب يولنه دوامه باشلامش ايدى . او آنده فورطنه قوپمش : دهشتلى بيلديرم كورلتيلرى عكس ايده ايده طاغى صارصمقده ايدى . شدتلى روزكار چام آغاجلرينك آراسندن ايصلق چالقده ايدى . شمشكار بلوطلرى يارەرق اوچورومى ضيادار ايدبورايدى . يولجى چابك آديملر ايله يورومكده‌ايدى . ايشته‌ديكى خيرلى ايشدن طولايى وجدانى راحت ايتديكندن بوقدر فورطنه‌لى بركونده قابنه هيچ قورقو اثرى بيله كلمه‌يور ايدى . نهايت محل مقصوده صاغ سالم وفقط صير صيقلام اولديغى حالده واصل اولمش ايدى .

١٨٢

حريت

برانكليز محرري بروجه آتي حكايه ده بولنمشدر :

بر يبانجي لوندره دن كچن تايمس نهري اوزرنده واقع كوپريلردن برندن كچيور وايكي چوجق ده كوپرينك قورقولقلرندن برينك ياقينده طوريبور ايمش ، برينك الندە برقفس بولنوب ايچنده دخي بش عدد كوچك قوش چابالامقده ايمش : بيهوده يره قنادلرني آچمه يه تشبث ايديورلر ومحبسلرينك پرماقلقلرينه چارپينه رق اوچوشيورلر ايمش ؛ پرماقلقلر مرحمته كلميور وقوشلر ايسه شكايت آميز صدالر چيقاريورايمش . بوحالي كورن يبانجينك چهره سي مغموم برحال پيدا ايتمش .

قفسي الندە طوتان چوجغه بردن بره :

— بوقوشلردن برني قاچه صاتارسين ؟

ديمش .

ايكي چوجق يكديكريله مذاكره ايتمشلر وكندي مملكتلرينك يبانجيسي اولان بركيمسه يه دها بهاليجه صاتمق فكر مذمومنه دوشمشلر بري — اكر صاتون آلهجق آدم انكليز اولمش اولديدي اوچ غروش ايسته مك كفايت ايدر ايدي : مادامكه بوافتدي مملكتمزك يبانجيسيدر ، هر حالده يدي غروش

ويرمليدر . — ديه رك بوصورتله كيزليجه غير عفيفانه برقول وقرارده بولندقدن صكره مشتري يه بوكسك سسي ايله :

— يدي غروش افندم .

ديمشلر .

مشتري ايسه بازارلق بيله ايتمكزين كيسه سندن يدي غروش چيقاروب چوجغه ويردكدن صكره قفسك قپوسني آچه رق قوشلك برني ياقه لامش وبر مدت اوقشادقدن صكره :

— هايدي كيت !

ديه رك آزاد ايتمش وقوشلك اوچه رق كوزدن نهان اولمه سني كمال مسروريتله سير ايتمش .

بو ايش اولوب بيتدكدن صكره يبانجي ينه كيسه سندن يدي غروش چيقاروب چوجغه ويردكدن صكره قفسدن آلديني ايكنجي قوشي آزاد ايتديكي كبي اوچنجيسني ودردنجيسني وبشنجيسني ده بوصورتله برر برر آزاد ايتمش .

بوحالي حيرتله تماشا ايتمش اولان چوجقلر ايسه :

— بسله مك ايچون اولمادينې حالده بوقوشلري نه ايچون بوقدر بهالي اولهرق صاتون آلدكز ؟

ديو سؤال ايتمشلر .

يبانجي ده آنلره شوصورتله جواب ويرمش :

— ضيادن وهوادن محروم اولديغم حالده آه وانين ايده رك سكزسنه برمدت بغير حق قرانلق بر محلده حبس اولنمش ايدم .

بن ايتاليادن كليورم . جناب حقك بكا احسان ايتمش اولديغي حريتي كنديلرينه اعاده‌يه مقتدر اوله بيلديكم ايلك مخلوقات شو اوفاجق قوشلر اوله بيلدي . آنلرك‌ده شو آنده‌بنم كبي مظهر سعادت اولمالرني آرزو ايتدم .

كوچك چوجقلردن بيانجينك بوسوزلرندن متأثر اولمشلر وكنديسني آلداتدقلرندن طولايي محجوب اولوب كنديسندن فضله اوله‌رق آلمش اولدقلري آچه‌يي آكا اعاده ايله قباحتلرني ستر ايتمك ايسته‌مشلر و بردها بويله برحاله بولنمامه‌يه‌يمين ايله‌مشلر .

١٨٣

مساوات

تناسب اندامه‌مالكيتدن ، زنكينلكدن وبيوك برعائله‌يه‌اولان منسوبيتدن طولايي صوك درجه مغرور بولنان بربك مملكتك أك اوزاق بر طاغلق محلنده شكارده بولنيور ايمش . انساندن خالي اولان مذكور مملكتك تنها برينده انشا ايتمش اولديغي قوله‌نك قپوسنك اوكنده اوطورمش وبر اولو قفاسني تدقيق ايله مشغول بولنمش برمتزوي درويش كورمش .

بك ، درويشك يانينه كيدوب استهزا آميز برطورايله آكا :

« بواولو قفاسني نه ايچون اوقدر مدققانه تدقيق ايديورسين؟ آندن اوقدر مراقي موجب نه استحصال ايده‌بيلدك ؟ » ديمش .

درويش ايسه بكا سرت برنظر ايله باقدقدن صكره :

« بوقفانك عجبا صوك درجه زنكين بربككي يوقسه نانپاره‌يه محتاج اولوبده حالني كيمسه‌لره آكلاتمايان بر فقير كمي قفاسي اولديغني آكلامق ايسته‌يوم . فقط تأسف ايدرم كه نه بريكينك نه‌ده اوته كينك قفاسي اولديغني بر درلو تفريق ايده‌مه‌يورم . » يولنده جواب ويرمش .

١٨٤

اخوت

برحكايه‌خاطرمه كلدي ؛ بلكه آني سزده‌بيليورايسه‌گزده مروّت واخوت نقطهٔ نظرنجه غايت مهم اولديغندن يه سزه تكرار ايتمك ايسته‌يورم .

اليوم قدس شريفده ، مسجد اقصانك بولنديغي محلك وقتيله اكين اكيلير برترلا اولديغني وبوترلانك والده‌لرندن كنديلرينه ميراث قالوب محصولاتيله مشتركاً ايكي برادرك كچنمكده بولندقلرني حربلر نقل ايدرلر .

وقت حصاد كلديكي وقت ايكي برادر دمتلرني باغلايوب بولندردن مساوي ايكي يينغين ياپارلر وترلانك اورته‌سنده اويله‌جه براقيرلر .

كيجه‌لين برادرلردن بري كوزل بر فكرده بولنوب كندي كندينه : « برادرمك كچندرمك اوزره بر حرمي وبر قاچ‌ده

جوجنی واردر ، بن ایسه متأهل دکلم ؛ بنم حصه‌مك تمامیله آنكیكی كبی چوق اولمه‌سی طوغری بر شی دكلدر . بناءً علیه بنم پیغمبندن برمقدار دمت آلوب كیزلیجه آنكیكینه علاوه ایتمم الزمدر ؛ بوندن هیچ خبردار اولمایه‌جق وبو ایشدن بنی رد ده ایده‌مه‌یه‌جكدر . » دیوب ایشی دوشوندیكی كبی اجرا ایدر .

ینه اوكیجه دیكر برادر اویانیر وحرمنه : « برادرم هنوز كنجدر ، تك ورفیقه‌سز یاشامقده‌در ؛ ایشنه معاونتده بولنه‌بیله‌جك ویورولدیغی زمان كندیسیله حسبحال ایله‌یه‌جك هیچ كیمسه‌سی یوقدر . مشترك ترلامزدن آنكیكینه مساوی مقدارده دمت آلمه‌مز طوغری دكلدر . هایدی قالقهلم ، كیدوب ترلامزده‌كی دمتلردن برمقدارینی آلهرق كیزلیجه آنك بیغینه علاوه ایده‌لم : یارین یاپدیغمز ایشدن طولایی هیچ برسز نتیده بولنمازوقبول ایتمه‌مز لكده دخی بولنه‌مازسكز . » دیر وتصویب ایتدكاری ایشی مع الافتخار اجرا ایدرلر . ایرتهسی كون برادرلردن هر بری ترلایه كیتمه‌كاری وقت هرایكی بیغینك بری برندن فرقسز اولدیغنی كوره‌رك غایت متحیر قالیر . بوصورتله برچوق كونلر بربرینی متعاقب بوایشی اجرا ایدرلر ؛ فقط ؛ بونلردن هر بری برادرینك بیغینه عین مقداره دمت كوتوردیكی جهتله بیغینلر دائما مساوی بروضعیتده طورور . نهایت برگیجه هرایكیسی بوغربیه‌نك سبنی آكلامق اوزره كوزله‌مكله برابر خاطره‌لرینی اجرا ایتمكده‌لرایكن اوموزلرنده

دمتلر اولدیغی حالده یكدیكرینه تصادف ایدرلر وحسیات متقابله‌لرندن طولایی ممنون ومتأثر اولهرق بری برلرینه صاریلیرلر .

دكل یالكز برادرلر ، هرفرد یعنی دینلری آیری طوپراق قرداشلری بیله یكدیكرینه كوتولكث غیری هر نه خصوصده اولور ایسه اولسون معاونتده قصور ایتمه‌یه‌رك ایراز اخوت وفداكاریده بولنورلر ایسه او انسانلر هركس نزدنده شرف واعتبار صاحبی اولورلر .

١٨٥

عدالت وانسانیت

وقتیله انكلتره ایله اسپانیا حكومتلری آراسندوقوع بولان برمحاربه هنكامنده فوق العاده یوكلو بر انكلیز كمیسی زاماشیق كورفزنده دهشتلی بر فورطنه یه طوتیلوب حموله‌سیله طائفه‌سنی قورتارمق ایچون اسپانیالیلره عائد اولان لاهاوان آطه‌سی لیمانینه التجایه مجبور اولمش . مذكور آطه والیسی حضورینه كتوریلن انكلیز كمیسی قپودانی ایسه نه سبب ومبنی بردشمن لیمانه التجا ایتدیكنی آكلاتدقدن صكرواليه : « كمیمی ، طائفه‌مه‌ی ، عسكرمی وكندمی سزه تسلیم ایدیور ویالكز سزدن حیاتلرینه قصد اولنمامه‌سنی استرحام ایله‌یورم . » دینجه عالیجناب براسپانیول اولان والیده : « خیر افندم ، حقگزده او صورتله معامله

ايتمه يه حكم محاربه اثناسنده سزى انكين دكزده ياخود بزلره عائد ساحللرده ياقه لامش اوليدق كيكز ضبط اولنه جق ايدى وبناءً عليه سزده اسير مز اوله جق ايدكز ! فقط ، مادامكه سز فورطنه يه طوتيله رق ليمانمزه التجايه مجبور اولدكز ، بوحالده ملتمك سزكبى ايله محاربه ده بولنديغنى اونوتيور واونوتمه يه مجبور اوليورم ؛ سزلرى آنجق آرالرنده هيچ برخصومت بولنمايان كيمسه لر نظريله كوريورم . انسانيت سزه بزى معاونت حسبيه ده بولنمه يه مجبور ايدبور . بناءً عليه كمال امنيت ايله كيكزك حوله سنى بوشالتوب تعميراتنى اجرا ايدكز ؛ آندن صكره دخى عزيمت ايده بيليرسكز كه سزلره عائد بولنان برمود آطه لرينه واصل اولنجيه قدر بزم طرفمزدن هيچ بر تجاوزوقوع بولمامق اوزره يدكزه برتأمينامه اعطاسنده حاضرم . » ديو جواب ويرمش .

١٨٦

اتحاد

بر پدر يكديكريله كچينه مه مكده بولنان يدى اوغلة مالك ايمش . بونلر اودرجه عدم امتزاجده ايمشلركه هركون آرالرنده ظهور ايدن غوغالردن طولايى ايشلريله مشغول اولمه يه وقت بوله مازلر ايمش . حتى برعائله نك اتحاد سزلغندن استفاده يه دوشمك ايسته ين بر چوق قومشولر عائله پدرينى بودرجه اطاعتسز اولان

چوجقلرينى ميراثندن محروم ايله اموال واملاكنى بيانجيلره وصيت ايتمه سى ايچون بيله تشويقده بولنمشلر ايمش .

بركون ، محترم اختيار يدى اوغلنى حضورينه كتيرتمش . آنلره يكديكرينه صيقى صيقى يه باغلى يدى دكنك كوسترمش ودمش كه :

« ايچكزدن شودكنك دسته سنى ايكى پارچه ايده جك اولانه درحال يكرمى عدد عثمانلى ليراسى ويره جكم . »

هپسى برى برينك آردى صيره قوّه تلرينى تجربه ايتمشلر وهر برى بيهوده يره دكنك دسته سنى ايكيه بولمك اوزره تشبثده بولندقدن صكره :

دسته يى ايكيه بولمك قابل دكلدر »

ديمشلر .

بونك اوزرينه پدرلرى :

« بوندن دها قابايتى اولان هيچ برشى اوله ماز ايشته ، دقتله باقكز . »

ديبوب دسته نك باغنى چوزمش وبلامشكلات دكنكلرى برر برر قيريويرمش .

بوحالى كورن مخدوملرى :

« برر برر اولدقدن صكره آندن قولاى البته هيچ برشى اوله ماز . اوفاجق برچوجغك الى بيله قولايلقله مقصدى حاصل ايدر » ديدكلرى زمان پدرلرى :

« اوغللرم ، بويدى دكنك سزك عكس صورتكزدر .

آنلرك بودسته‌ده برلكده بولندقلری كبی سزده يكديكرگزله أيی
كچينوب متحد برحالده بولنور ايسه‌گز قوتلی اوله‌جغگز جهتله
هيچ بركيمسه طرفندن دوچار تعرض اولمازسگز ! فقط ، سزی
حسن وفاق اوزره بولندرمه‌يه مجبور ايدن اتحادك باعثی چوزيله‌جك
اولورايسه آياقلرگزك آلتنده قيرلمش اوله‌رق شودوران دكنكلرك
حاليله هم حال اولورسگز . »

١٨٧

بر بوغچه‌جی ايله مايمونلر

بر كون مملكتنه عودتنده بوغچه‌جی بابا نطقی بيـلدكلرينه
شويله حكايه ايديور ايدی :

معلومگز اولديغی اوزره ايكی سـنه اوّلی تجارت ايتمك
اوزره تونسـه كيتمش ايدم . مملكتك هيچ طرفنده بولنان
گويلرده اخذواعطاده بولنمغی قوردم ؛ اشـيا ايله طولو ايكی
بوغچم آرقه‌مده اولديغی حالده يوله قويولدم .

بر اخشام يولمی غائب ايتمش اولديغمی آگلادم . اطرافه
باقدم : هيچ بر كيمسـه ، هيچ بر أو ، هيچ بر يولجی
كوره‌مه‌دم . صـيجاقده چوق يول يورومش ايدم . كندی
كندیمه ديدمكه : « ای بابا نطقی ! چوق يورغونسين ؛ نه ايچون
اوبقويه ياتوب وجودگی ديكلندرمه‌يورسين ؟ الله كريم ، يارين،

البت يولگی بولورسـين . » بو اثناده ليمون آغاجلرينی حاوی
بر محلده بولنيور ايدم . همان يوگی آرقه‌مدن ايندردم ، كوزل
بر آغاجك دينه‌اوطوردم . اوملكتنده كيجه‌لرصغوق اولديغندن
بوغچه‌مك برينی آچدم ؛ صاتمق اوزره طاشيديغم متعدد تاكيه‌لردن
برينی باشمه كيه‌رك آفريقا كوشی آلتنده برچوق فرسخ يول
يوروين بر آدم كبی درين بر اويقويه طالدم .

اويانديغم زمان اورته‌لق آيدينلامش ايدی . باشـمده‌كی
تاكيه‌يی ديكرلری ايله برلكده بولندرمق ايچون آچيق براقمش
اولديغم بوغچه‌مك يانته كيتدم نه كورهيم ! ديكر تاكيه‌لرده يوق !
بنی بر دوشونجه‌در آلدی . بويله برخالی يرده خرسزلغی ايدن
كيم اوله بيلير ؟ عجبا نه ايچون تاكيه‌لری آلمشده ديكر شيلره
آلتی سورمه‌مش ؟ والحاصل شـاشدم قالدم . هر بر طرفه كوز
گزدردم ، انسان منسـان كوره‌مه‌دم ، مالمی بوله‌مادم ، بوله
دوام ايتمك اوزره ايكن آغاجلرگ اوزرنده بر كورلتی ايشيتدم ،
باشمی قالدروب باقدم . نه كورسم بگنيرسگز ! قوجه تاكيه‌لر
اوفاجق باشلرنده بولنديغی وليمون آغاجلری دالارينه اوطورمش
اولديغی حالده جيلدر جيلدر بڈ باقمقده بولنان برچوق مايمونلر
كوردم . آمان ، او حال نه كولنج بر منظره ميدانه كتيرمش
ايدی بيلسه‌گز ! فقط او آنده كولمك خاطرمه بيله گلمدی .
فكرمدن « مالمی نصل الده ايتملی ؟ أگ يوكسـك دالاره قدر
چيقمش اولان خرسزلری نصل يافه‌لامملی ؟ » ديو دوشونمكدن

بشقه بر شی کچمه‌یور ایدی. آشاغیدن آنلره طوغری یومروق صالللادم، یالوارر کبی حاللرکوستردم. مایمونلرده لیمون آغاجلرینك تپه‌سندن بکا طوغری قره‌قره قوللرینی اوزاتدیلر وبکا یوزلرینی بورشدیرەرق درلو درلو مسخره‌لقلرده بولندیلر.

دیکر بر شیئه تشبث ایتدم. آغاجدن دوشن بر لیمونی یردن آلوب اولانجه قوتمله مایمونلردن بریه آتدم. درحال هپسی بردن بیراقلرك آرقه‌سنده غائب اولدیلر و اورادن لیمون قوپاروب باشمك اوزرینه طوغری آتدیلر. حدتم کتدکجه آرتدی؛ مایمونلرك بکا آتدقلری لیمونلری یردن طوپلایوب کوره بیلدیکم حیوانه طوغری فیرلاتمیه باشلار باشلامازبنم ایله آنلرك آراسنده بر لیمون غوغاسیدر کیتدی.

بونك اوزرینه عقلمه بر شی کلدی. همان صاغ قولمی یوقاری یه طوغری قالدردم. کوز اوجیله مایمونلره باقدم: آنلرده بنم کبی یاپمشلر؛ کوچوجك قره‌قوللر اوفاجق باشلرندن یوقاری قالقمش ایدی. شاشقینلغم اثناسنده باشمده اوتوتمش اولدیغم تاکیه‌می چقاروب بردن بره یره آتدم! مایمونلرده (چونکه بو حیوانلر هر شیئی تقلید ایتمه‌یی سودکارلرندن) درحال بنی تقلیده باشلادیلر. لیمون آغاجلرینك تپه‌سندن بر تاکیه یاغموریدر قوپدی! بونك اوزرینه مایمونلرك ده کلوب بنم کبی یاپمه‌لرینه میدان قالمامق اوزره آلمدن کلدیکی قدر چابك

بر صورتده تاکیه‌لری طوپلایوب بونجه‌یی باغلادم‌ویوکی آرقه‌مه آله‌رق یوله دوزلدم.

بوصورتله مایمونلر ایله بر خیلی اوغراشدقدن صکره مالمی الده ایده‌بیلدم.

١٨٨

حقیقت نما کچی

آفریقالی بر تاجر غایت آنتیقه بر ساعتنك چالدیغی کوره‌رك خرسزلك‌ده‌معتنده بولنانلردن بری‌اولدیغنه امین‌ایمش؛ فقط هپسندن شبهه ایتدیکی جهتله انجلرندن هانکیسنك حقیقی خرسز اولدیغنی تعیینده تردد ایدیور ایمش. نهایت خرسزی میدانه چیقارمق اوزره کندنجه دوشونوب تریب ایتدیکی شویله بر حیله‌یه مراجعت ایتمش:

ساعتنك چالندیغی کونك اخشامی بتون معیتنی حضورینه جاغیروب کتدیلرینه بابا یادکاری اولان بر ساعتنك هر نصلسه جهالت‌اثری اوله‌رق چالدیغنی وخرسزلك‌ده هرحالده انجلرندن بری بولندیغنی وهپسندن شبهه‌سی اولدیغی جهتله حقیقی خرسزلك دخی کم اوله‌بیله‌جکنی تعیینده عاجزقالدیغنی آکلاتدقدن صکره کندیسنك حقیقت‌نما بر کچی اولوب بونك اکر بر قباحتلی کیمسه‌صیرتی آلیه‌صیوایه‌جق اولورسه اوصیوایان آلده بر قره‌لق

میدانه کتیردیکنی واو کون هیچ برینك کندندن مساعده
آلمقسزین نزدندن آیرلمامه‌سنی ده سویله‌مش.

بونی متعاقب کیمسه کورمکسزین بر کچینك صیرتنه غایت
یول کور توزی سوروب کچی‌یی بر جادر آلتنه باغلادقدن
واورتهلغه خیلی قراناق چوکدکدن صکره تکمیل معیتی یله
حضورینه جاغیره‌رق آلوه‌ری برینك اردنجه کچینك باغلی اولدیغی
جادره کیروب هر ری آللرینی ـ بر آشاغی بر یوقاری کزدرمك
وصیقیجه باصمق شرطیله ـ کچینك صیرتنه سورمه‌سنی امر ایتمش.

آفریقالی تاجر امرینی ویرر ویرمز کچینك باغلی بولندیغی
جادرك اوکنده طوره‌رق جادره کیروب چیقان آدملرك برر
برر آللرینی معاینه یه قویولمش.

هپسی آللریك قره‌لاندیغنی کوره‌رك هیچ بر قیصاحتلری
اولمادیغی حالده باشلرینه کله‌جك فلاکتدن اورکوب دوشونمکده
ایکن ایچلرندن بری صوك درجه بر غرور ایله بم بیاض قالمش
اولان آلنی تاجره اوزاتهرق یوزینك آقلغنی میدانه قویمش.

فقط آفریقالی تاجر صیرتی قباحتلی آللرقرارتان کچی‌یه طوقونمه‌یه
جسارت ایده‌مامش اولان آلك یوقسه کیمسه‌نك آللری ایچنده یاکز
کندیسنك آلی قالدیغی جهتله خرسزلك ده آنجق او آلك صاحبنك
اوله‌جغنی بیلدیرمك خرسزلغنی یوزینه چارپمش وکندیسنی
حکومته تسلیم ایتدیرمش.

١٨٩

برچوجق ایله برمایمون وبر زنکین مادامك حکایه‌سی

صوك درجه چرکین براختیار مادامك پك سوکیلی بر مایمونی
وارمش. بومایمون اختیار مادام طرفندن کمال اعتنا ایله دیکلمش
قدیفه‌دن بر یلك، ایپکلی قماشدن برکلاه ایله برده انتاریدن
عبارت کوزل بر روبا صاحبی اولدیغی کبی أوك ایچنده یالکز
باشنه دکی ایسته‌دیکی برده کزوب طولاشیر ایمش.

برکون چرکین مادامك چیفتلکنده چیفتچی قادینك اوغلی،
کوچك پیئر، والده‌سی طرفندن کوندرلمش اولوب دیینده آصمه
پیراقلرینه صارلمش نفیس آرمودلر واوستنده نادیده اینجیر ایله
طولو برسپتی چیفتلك صاحبه‌سنك أوینه کتیرمش. کوچك پیئر
اوطه‌ده اختیار مادامی بکله‌مکده ایکن مایمون صیچرایه‌رق ایچری‌یه
کیرمش. عمرنده مایمون کورمه‌مش اولان کوچك پیئر غایت
کوزل کینمش اولدیغی حالده ایچری‌یه کیرمش اولان بوکوچك
مخلوقه نهایت درجه‌ده رعایتده بولنمش.

مایمون پیئره باقه‌رق طوغری سپتك یانه کیتمش؛ اوزرینی
ستر ایدن پیراقلری قالدرمش؛ ممنونیت علامتلری کوسترمك
بر برر اینجیرلری یمش. کوچك پیئر ایسه آلنده شابقه‌سی بولندیغی

حالده مايمونك اينجيرلرى برر برر بيبوب بيتيرمه‌سى زمانه قدر صوك درجه تعظيم ايله آياقده طورمش .

نهايت مايمونك صاحبى مادام ايچرى يه كيرمش . كوچك پيئر مادامه ديمش كه: «مادام ، والدم بوميوه‌لرى سزه كوندردى . جيفتلكگزده يتيشن آنك نفيس آرمودلرايله آنك نادیده اينجيرلردن عبارتدر . »

اخيار مادام كوچك پيئره : « اينجيرلرمى؟ فقط كورمه‌يورم ! » دينجه پيئر كمال تواضعله برمادامه برده مايمونه باقه‌رق : « اينجيرلرى اوغلمكز بيدى ، مادام . » ديوجواب ويرمش .

بو جوابدن اختيار مادامك ممنون اولمادينى طبيعيدر دكلمى ؟

١٨٩

ايكى بيك

ليلانك بالوميدن يوزى وجامدن كوزلرى اولان بيكى غايت كوزل وچوق بهاليدر . فقط يدى ياشنده برچوجق آنكله متماديا اوينايه‌جق اولورسه‌يك چابك قيريله‌جغى بيلديكى جهتله والده‌سى آنى قونصولده صاغلى طوتمه‌مه‌در . بعض دفعه ليلانك كوچك بر آرقداشى أوه كلديكى وقت والده‌سى كوزل بيكى قونصولدن چيقاروب ليلايه ويرر ، ليلاده مفتخرانه آرقداشنه كوسترر؛ آرقداشى ايسه بيكك آرقه‌سنده‌كى ، ليلانك ديكمه‌مش

اولديغى ، كوزل روبايه طوقونمه‌يه جسارت ايدمه‌يه‌رك تعجبله باقار طورر .

بلقيسك بيكى ايسه مقوادن اولديغى جهتله بهاليده دكلدر . فقط اوفاق برقيزك اوينامه‌سى ايچون آنك أبى وأك الويريشلى بر بيك اولديغندن آنكله بلقيس قيريله‌جق ديوقورقمسزين ايسته‌ديكى قدر اوينايه بيلير .

بوعادى بيكك بلقيس طرفندن ديكلمش اولان روباسى مدح اولنه‌جق كبى دكل ايسه ده بلقيس آنى صوك درجه ايسته‌يه‌رك ديكديكندن پك كوزل بولمقده‌در .

ليلانك كندينسنه فخر ومباهات اوكرتيجى كوزل بربيكى وار ايسه بلقيسك‌ده كندينسنه ديكش تعليم ايديجى بر ابى آرقداشى واردر .

١٩١

صوبى حاصل ايدن كونشدر

باغچه‌ده قويو قازيورلر ايمش . نسيب ايشجى باشى كمال رئيسك يانه كيدوب « كمال رئيس ! ديمك كه يرك التدن صو چيقيوراويله‌مى ؟ » ديو صورنجه آرالرنده شويله محاوره اولمش:

« ــ های های ، اوغلم ، شبه‌مى وار !

ــ اورايه نره‌دن كليور ؟

ــ دكزدن كليور .

اما يابدك ها ! كمال رئيس ؛ دكزبورادن چوق اوزاقده‌در: طوپراغك آلتندن اوقدر يولى نصل قطع ايده‌جكسر ؟

ــ فقط طوپراغك آلتنده دكل هواده سياحت ايدر . »

بوسوزدن هيچ برشى آكلامامش اولان نسيب كمال رئيسك (صو هواده سياحت ايدر) ديو كندىسيله اكلنديكنه ذاهب اولەرق كيدوب پدرينى بولمش وايشى آكا آكلاتمش .

پدرى ديمش كه :

« كمال رئيسك حقى واردر اوغلم . كونش دكزك اوقوجه سطحنى ايصيتەرق بزم بوغوديكمز بخارلرى چيقارر ؛ بونلرده اورادە كورديكمز بلوطلرى ميدانه كتير . بوبلوطلرى روزكار مملكتمزك اوزرينه كتيرەرك آنلرده ياغمور اولەرق دوشور يعنى ياغار . بوياغمور طوپراغه نفوذ ايله كاه يريوزينه‌باقين ، كاه اوزاق (غيرقابل حلول) دينلير صو كچمز بر طوپراق طبقه‌سنه تصادف ايدنجيه قدر آشاغيه كيدر . اورادە قالوب يرك آلتنده‌كى ساكن بر صوسطحى تشكيل ايدر . ايشته كونش سايه‌سنده ميدانه كلمش اولان يرك آلتنده‌كى بو صويى بوقارەمق ايچون بر طاقم عمله مسكنى بولنجيه‌قدر طوپراغى قازارلر .

ــ فقط باباجغم ، دكزدن كلديكى جهتله بوصويك طوزلو اولەسى لازم كلير دكلى ؟

ــ خير ؛ طوزلو صودن چيقان بخار ، طوزى اوصوده براقەرق طاتلى صو اولور . جسيم كميلرك اوغرادقلرى

يرلردن آلدقلرى طاتلى صو توكندىكى وقت بولده‌كى صوسزلقلرينى ازاله ايچون صو آلمق اوزره بريره اوغرايخيه قدر طاتلى صو تدارك ايچون معمول بونلرك كيلرنده اولا دكزصوينى بخاره صكره‌ده بوبخارى طاتلى صويه تحويل ايديجى انبيق دينلير برآتلرى واردر . ايشته دكز ، كونش ، بلوطلر وياغمور قوپولرمزده بولديغمز أبى صويى اعمال ايديجى جسيم برانبيق كيبدرلر .

١٩٢

سوت ، غذاى تام

كويلولرك تپه‌جكلر اوزرينه بيتمش اولان تازه اوتلرى اوتلاتمق ايچون سورولرينى كوتورمه‌يى عادت ايدينمش اولدقلرى طاغلق مملكتلردن برنده بولنليور .

برياز كونى اوچ دقيقه‌لق اينكلرينى اوكرينه قاتمش اولدقلرى حالده طاغه طوغرى كيتمشلر . غايت چوق اوتلر ايله مستور برتپه‌جك كورمشلر اورايه واصل اولەبيلمك ايچون ايسه اوزرنده اخشاب بركوپرى حاوى كنيش ودرين برآقارصويى كچمك لازم كليور ايمش . كوپريدن كچمشلر وكوزل چايرده اينكلرينى اوتلاتمه‌يه باشلامشلر .

اوآنده پيلديرم كورلتيسنه مشابه شدتلى برگورلتى ايشيتمشلر . هيچ بر زمان قاردن خالى قالديغنى كورمه‌دكلرى طاغلق

تپه‌سندن طوغرى كلديكنى آكلامشلر . بوايسه بر چنبع يعنى جسيم برقارطوپى اولوب كونشك حرارتيله طاغدن قوپمش وآشاغيه طوغرى يووارلانه‌رق وبواثناده يولنه تصادف ايدن قارلرى‌ده طوپلايه‌رق اينيور ايمش وبودهشتلى قارطوپنك راست كلديكنى قيره‌رق ، سوپوروب محو ايده‌رك تپه‌جكك يانى باشندن كچوب كيتديكنى كورمشلر واوّلجه اوزرندن كچدكلرى اخشاب كوپرى‌يى‌ده برلكده آلوب كتوردكنى مشاهده ايله‌مشلر .

بونك اوزرينه اوچ آرقداشدن دهاكوچك اولان ايكيسى آغلامه‌يه‌باشلايه‌رق ديمشلركه : «بزبوراده آرتق تلف اوله‌جغز ؛ يانمزده نه‌تمكمز ، نه أتمز ، نه‌ده سبزه‌مز يوقدر ؛ بزى آرايوب بولمه‌يه كلزدن اوّل آچلقدن هرحالده اولمش بولنه‌جغز . » ديكرلرندن بيوكى‌ده ديمش‌كه : «خير: چينع حيوانلرمزدن هيچ برينه ضرر ويرمه‌دى ، بوراده ايسه اوت بر خيلى‌وقت آنلره كفايت ايده‌بيله‌جك‌درجه‌ده‌چوقدر؛ حاصل ايده‌جكلرى سودده بزم بيه‌جكمزى ميدانه كتيره‌جكدر . قيشين بزه‌مكتبده سوتك انسانى بسله‌مك ايچون لازم كان شيلرك‌هپسنى محتوى اولديغنى سويله‌ديلر . — أوت ، سوت كوچوجك چوجقلرى بسله‌مه‌يه خدمت ايدر ؛ فقط بز ، بيوك اولدينمزدن عجبا بزلرى‌ده بسله‌يه بيليرمى؟ — سزى تأمين ايدرم‌كه‌پك‌اعلى بسلر: بونى بزه خواجه افندى بركتابدن اوقودى ؛ سوت بيوك آدملرى‌دخى بسله‌مه‌يه

كافى بر غذا در . حتى يالكز سوت ايله خسته‌لرى تقويه ايدن طبيبلربيله واردر . »

كوچك چوبانلر جسارت آلديلر . ايرته‌سى كون ، آقار صونك اوبر طرفنده ، طاغدن‌طاغه‌كزه‌رك كنديلرينى آرامقده اولان ابوينلرينك كلدكلرينى كوردبلر . آنا وبابالرينك : «صبر ايدكز ! مسترّح اولكز ! معاونتكزه كله‌جكلردر . » ديو باغيرمه‌لرينه جواباً چوجقلر : « هيچ مراق ايتمكز ، بكله‌يه بيليرز ، اينكلرمزك سوتى بزلرى برخيلى وقت دهابسلر . » ديمشلر . بوسوزلر اولمقده ايكى برطاقم عمله ايله برمهندس‌كلوب درحال كوپرى‌يى يكيدن انشا ايتمش وچيغك دوشديكى كوندن اون كون صكره چوبانلر كمال صحت ومسروريتده اولدقلرى حالده سورولربله برلكده كويه‌داخل اولمشلر .

١٩٣

هم صيجاق وهم صغوق طوتان يوك پارچه‌سى

قيشك اورته‌سنده بولنليورايمش . صيغينك باغچوانى كاغى باغك تا او بر اوجنده چالشمقده ايمش . زوجه‌سى اوغلى ساعيه ديمش‌كه : شو صيجاجق چوربابى باباكه كوتور . طور؛ اورايه كيدنجه‌يه قدرصغومامه‌سى ايچون طاسى شوكچه پارچه‌سنك ايچنه صارميم . » باغك او بر اوجنه قدر آنجق بر چاريك

ساعتده كديله بيليور ايمش. بونكله برابر ساعى چوربا صفومه يه يوز طوتمازدن اوّل محل مقصوده واصل اولمش . چوربانك هيچ صفوماقسزين كلديكنى كورن ساعى طاسى كچه پارچه سنه صاريغندن طولايى والده سنك پك أبى دوشوندیكنى تصديق ايتمش . يازكلمش . هوانك غايت صيجاق اولديغى بر اخشام كانى بابا أللنده قوجه بر بوز پارچه سى اولديغى حالده أوينه عودت ايتمش وچوجقلره : « باقكز، صيفيه ده كى خانم افندى بونى بكا سزلك ايچون ويردى وبكا بوزلك اريمه سنه مانع اولمق ايچون آنى يوكدن بر شيئه صارملیدر ديدى . » ديمش . بو سوز اوزرينه چوجقلرك والده سى قيشين كانى يه صيجاق چوربا كوندردكلرى زمان چوربا طاسنى صارمش اولديغى كچه پارچه سنى بولوب كتيرمش وبوز پارچه سنى آنك ايچنه صارمش .

ايديلن بو اخطار عين اصابت اولمش ؛ زيرا بر چوق كونلر طماملردن اوّل اوفاجق بر پارچه بوز قيريلوب صراحيه آتيلهرق تسكين حرارت ايدلمش . يوك كچده محافظه اولنان ايرى بوز پارچه سندن هيچ بر شى ضايع اولمامش ؛ آندن آنجق چوز قدر بر شى اريمش. بوحالدن فوق العاده متعجب قالان ساعى : « لكن باباجغم ، نصل اولیورده قيشين چوربا طاسنده چوربانك صفومامه سنه مانع اولان عين بر كچه پارچه سى شيمدى ده بوزمزك اريمه مه سنى موجب اوليور يعنى اوّلجه صيجاق طوتيجى اولان كچه بو كونكى كون صغوق بولندرر بر

حالده اوليور ؟ » دينجه كانى بابا دخى : « والله، عقلم ايرمه يور اوغلم ؛ آنى سيرت افندى يه صورملى . » ديو جواب ويرمش.

ايرتهسى كون ، درسى متعاقب ساعى ، بو شايان تعجب حالى خواجه سنه نقل ايتمش وعلاوةً : « بناءً عليه افندم ، بتاغمده بنى صيجاق طوتيجى اولان شى نه در؟ شبهه سز پياغيدن ديكدرلمش اولان يورغان وامثالى بطاليه وسائره در دكلمى ؟ » ديديكنى كورن معلم سيرت افندى ده كنديسنه شويولده جواب ويرمش : « اوغلم ، يوك كنديلكندن نه صيجاقلق ، نه ده صغوقلق حاصل ايتمز . بتاغكده صيجاق بولنمه كه سبب اولان شى ، صوباده يانان اودونك اوطه يى ايصيتمه يه وسيله اولديغى كبى ، اوزركه آلديغك يورغان دكلدر ؛ فقط يورغان يالكز وجودكك حرارت طبيعيه سنك اوطه ده كى صغوق هوا ايچنده غائب اولمامه سنه خدمت ايتمكله برابر آلتنده حرارت ذاتيه كى حفظ ايدر. بو قيشين كچه پارچه سى چوربا طاسنك حرارتنى حفظ ايتديكى جهتله ايچنده كى چوربا صيجاق قالديغى كبى بو ياز، عين كچه، بوزكه صاريله رق عكسى صورتده اوله رق اينه او ايشى اجرا ايتمشدر. طيشاريدن كله جك اولان حرارتى توقيف ايله بوزه وصولنه مانع اولمش وبوزده بو صورتله غايت آشاغى اولان حرارت ذاتيه سنى محافظه ايتمشدر .

يوك ، قوش تويى وطلاش احاطه ايتدكلرى اشيايى تفريد

ايله انلره حرارت خارجيه‌يى همان حس ايتدرمز اولورلر ؛ ايشته بونك ايچون اوكى شيلره (غيرناقل حرارت) ديرلر .

١٩٤

ياغمورلو ولطيف هوا

بر جمعه كونى ايدى . كوچك وديعه اوكله‌دن صكره كوزل بر كزنتى يايمه‌يى مكتب آرقداشى صفيه ايله قرارلاشدرمش ايدى . يوله چيقه‌جقلرى زمان ، او وقته قدر لطيف صورتده دوام ايتمش اولان ، هوا بردن بره فورطنه‌يه دونمش وشدتلى بر صورتده ياغموريا غمه‌يه باشلامش ايدى . وديعه دينمش ايدى كه: « أوت ، نه فنا هوا ! كزمه‌يه كيده‌مه‌يه‌جكز . » بر بانچوان قيزى اولان صفيه ايسه : « اوح نه اعلى ! بن ايسه بو ياغموره بك خط ايتدم . هوا قوراق كيده‌لى زوالليى بابام بانچه‌يى صوقلايه صوقلايه يورولدى . هيچ اولمازسه بو كون اولسون براز استراحت ايده‌جكدر . » ديو جواب ويرمش ايدى .

ايشته دنياده هرشى بويله‌در : بعضلرا يچون فائده‌لى وخوش كلان شى ديكرلرك عدم ممنونيتنى وتأسفنى موجب اولور . انسان يالكز نفسنى دوشونمه‌ملدير ، ديكرلرك احوالنى‌ده نظر مطالعه‌دن كچيرملدير ؛ عكسى تقديرده خودبين اولمش اولورکه حودبينلك فنا بر طبيعتدر .

١٩٥

عاليجناب برطبيب

برفقير قادين خسته بولنان چوجغنى مشهور برطبيبه معاينه ايتدرمك اوزره كتيرمش . طبيب چوجغى معاينه ايدوب والده‌سنى تهلكه‌لى برخسته‌لك اولماديغندن طولايى تأمين ايتدكدن صكره چوجغك تداويسنى‌ده درعهده ايتمش . معاينه نهايت بولمش . قادينك جيبنده بيك مشكلات ايله آرتيرمش اولدينى بر مجيديه‌دن بشقه پاره‌سى اولماديغندن زنكينلرك بو مشهور طبيبه كتديلرينى معاينه ايتدرمك كلدكلرى وقت ليرالر براقمه‌يه مجبور بولندقلرى غايت مزين معاينه‌خانه‌سنه باقه‌رق نهايه‌جنى شاشيروب قالمش . اجرتى ويره‌بيلمكده ترددايتمش ؛ نهايت جسارتى أله آلهرق قورقه قورقه مجيديه‌سنى ياواشجه‌جق ماصه‌نك كناريته براقوب وكمال خوف وتواضعله طبيبى سلاملايه‌رق معاينه‌خانه‌دن چيقمش .

طبيب « خانم ! خانم ! » ديو كنديسنى چاغيرنجه قادينجغز طبيبك بلا شبهه زياده اجرت ايسته‌يه‌جكنه ذاهب اولوب او- طاغجه‌دن قپ قرمزى اولديغى حالده كرى دونمش . فقط عاليجناب طبيب اوّلجه فقر وضرورتك نه اولديغنى طاتمش اولديغندن بيچاره والده‌نك اجرت اولهرق دهـا زياده بر شى ويرمه‌يه‌جكندن طولايى صوك درجه محجوب ومضطرب بر

حاله كيرديكنى كورمكله غايت متأثر اولوب: « پاره گزى اونوتدگز افندم . » ديوب وقادينك آلينه درت ليرا صيه‌شدره‌رق : « هايدى ، الله سلامت ويرسون » سوزنى علاوه ايله تلاش ايچنده قالان وآچه‌يى قبولدن امتناع ايتمك اوزره كچه‌مه‌مكده اولان فقير قادينى ، سويله‌مكده اولدينى سوزلرى ايشيتمه‌مك اوزره ، قپويه طوغرى تشييع ايتمش .

١٩٦

اوروج رئيس

ياخود

برچوجنك پدرينه قارشى ايتديكى فداكارلق

بتون يلكنلرينى آچمش اولدينى حالده انكين دگزده ايلريله‌مكده اولان ومانووره اجراسى ايچون ايچنده بر چوق قبربيق وصقاللى طائفه‌لرك بر آشاغى بر يوقارى كيدوب كلمكده اولدقلرى كورلمكده بولنان شو بيوك گمى‌به كيمك قوماندا ايتديكنى بيليورميسگز ؟ طور گزسزه آنى سويله‌يم . اون ايكى ياشنده برچوجق ، اوروج رئيس‌در .

اوروج رئيس مدلليلى بر فقير كيجينك اوغلبدر : هر نه قدر كنديسى براهميتسز عائله‌يه منسوب ايسه‌ده اون ايكى ياشنده

بولنان بوكيجيلر رئيسى كوچك آدمك استقباله بك پارلاق برنام وشهرت قازانه‌جغنه شبهه يوقدر .

اوروج رئيس پدرينك طائفه‌لك ايتمكده اولدينى كيدن بشقه هيچ بروطن طانيمادينى كبى پدرندن ماعدا براستاذه‌دخى مالك دكل ايدى . اوروج رئيس هنوز اوچ ياشنده ايكن پدرى آنك كوچوجك قوللرينى غايت مشقتلى اولان كيجى ايشلرينه آلشدرمه‌يه باشلامش ايدى ، هله چوجغك بش ياشنه كيرديكى زمان بركون كمينك قيچ طرفنده طورمقده اولان پدريك نظارتى آلتنده كمى‌يى ايكى فرسخ يعنى سكز يوز مترەلك بر مسافه‌يى يوزەرك تعقيب ايتديكى كورلمه‌يه شايسته برحال ايدى .

برمانووره اجراسى امر اولنور اولنماز كوچك كيجى هنوز طوزلو صو ايله صيرصيقلام اولدينى حالده اوق كبى آتيلير ، ديركارك تبه‌سنه چيقار ، ايپلرك وخلاطلرك آراسندن كيروب چيقار وبالجمله كيجيلره تقدم ايله ويريلن امرى همان اجرا ايدر ايدى . ايشته بويله برثباتلى آرزوسندن طولايى اوروج رئيس كنديسنى تهلكه‌يه القايه‌جق درجه‌ده الفت ايله كمينك اك جسور ومعلوماتيله اك ايلرى كلن كيجيلرندن برى اولمش ايدى .

شيمدى اون ايكى ياشنده اولدينى حالده اوروج رئيس كميده برپايه بيله قازانمش ايدى . حتى بركون كمينك قپودانى پدرينك وكميده بولنان بالجمله طائفه‌نك حضورنده اوروج رئيسه :

« اوغلم ، اكر بو صورتله حركت ايده‌جك اولورسه‌ك

از وقت ظرفنده بنم مامورتمدن چوق بيوك بر مأموريت استحصال ايده‌جكنه هيچ شبهه ايتمه . »
ديمش ايدى .

٩٩٨ سنه‌سى بر بحر محيط اطلاسى سياحتنده اوروج رئيسك قوماندا سى تحتنده اولان كميده بر يراماز كوچك قيز بوليور ايدى . مربيه‌سنك اوبومقده اولمه‌سندن استفاده ايده‌رك يانندن آيرلمش ايدى ؛ سياحلره مخصوص قاره‌دن طيشارى چيقمش وبو ملاحظه‌سز حركتندن طولايى مسرورانه بر طور ايله كينك كوكرتمسنه كلش ايدى . اوراده طوروب كينك يان طرفلرينه اوروب چاتلايه‌رق صولرى كندى سنه قدر كلن طالغه‌لرك كوپوكلنمه‌سنى كورمكله اكلنيور ايدى . بو حال كندى سنى صوك درجه تسحير ايده‌رك ياواش ياواش كينك بورداسنه قدر كلش واو آنده كينك ظهوره كلن بر صارصلمه‌سى قيزجغزه موازنه‌سنى غائب ايتدره‌رك باغيرمقده اولدينى حالده دكزه دوشمش ايدى .

كوچك قيز كوزدن نهان اولمش ايدى . بركت ويرسون كه كمى طائفه‌لرندن برى آنك دكزه دوشديكنى كورمش ايدى : اوده اوروج رئيسك پدرى ايدى ؛ همان كندينى دكزه آتمش وصويك ايچنه طالمش ايدى . دكزك سطحنه جيقديغى وقت كوچك تدبيرسزى صول آليله طوتمقده وصاغ آليله دخى يوزمكده ايدى . فقط روز كاردن يلكنلرى شيشمش اولان كمى خيلى ايلريله‌مش اولديغندن سباح ايله آرالرينى ايچه برمسافه تفريق

ايتمكده ايدى . بوكا رغماً اوروج رئيسك پدرى قوّت بازويه مالك اولديغندن سرعت حركتله كمى‌يه تقرب ايتمكده ايدى .

سباحك براز اوتەسنده ناگهظهور بر قره جسمك سرعتله كنديسنه طوغرو سكرتمكده اولديغنى مشاهده اولندى . بونى كورن آدمجكز قورقودن نه‌يايه‌جغنى شاشيره‌رق : « كوپك بالغى وار ! امداده يتشك ، آرقداشلر ! » ديو وار قوّتيله باغيرمش ايدى . قره جسم حقيقةً اوسمتلرده كثرتله بولنان دهشتلى جنوارلردن برى ايدى : كوپك بالغى طوغريجه اوروج رئيسك پدرينه طوغرى كيديور وصدرنده صيقى صيقى يه طوتمقده اولديغى چوچقدن طولايى ثقلت آلتنده بولنان زوالللى آدم ايسه آندن قاچوب قورتلمق اوزره خارق البشر مساعى ايله يهوديره چبالايور ايدى . كينك بورداسنده دخى ناقابل تعريف برهيجان حكم سورمكده ايدى . كمى خلقى ياريشك نتايج مدهشه‌سنى كورمك اوزره پتون كوكرته‌ده بولنمقده ايدى .

تفنك كيتيردىلر ، كوپك بالغنه طوغرى آتش ايتديلر ؛ مرميلرهيچ آگا اصابت ايتمكسزين ، حتى سرعتنى بيله تخفيف ايتدرمكسزين صويك يوزندن سكرك كيديور ايدى : كيتدكجه جنوار ايله زوالللى آدم آراسنده‌كى مسافه‌ده قيصالديور ايدى . فقط چوچق ايله برلكده اوروج رئيسك پدرينى ياقه‌لايه‌جغنى آنده كوپك بالغى بردن بره طورمش ، كريسى كريه دونمش

واطرافنده دكزك كندى قانيله بويانمش اولديغى كورلمكده بولنمش ايدى . كورلمز برأل حيوانى جرح ايتمش ايدى .

كيدن «اوروج رئيسدر!» ديو باغرمه‌يه‌باشلامشلر ايدى . فى الحقيقه‌ده كنج اوروج رئيس ألنده انلى برقليج اولديغى حالده بدرينك حياتنى قورتارمق ايچون كنديسنككينى فدا ايدرمك كيمسه كورمكسزين دكزه آتلمش ، صويه‌طالمش، كوپك بالغنك آلتندن چكر ايكن سلاحنى حيوانك بوكرلرينه صاپلامش ايدى .

يارەلنمش اولان كوپك بالغى كنديسنى جرح ايدن ألدن انتقام آلمق اوزره درحال پدرى ترك ايله اوغلنك آردى صيره كيتمه‌يه دوام ايتمه‌يه باشلامش ايدى . تهلكه‌يى كندى طرفنه جلب ايچون اوروج رئيسك‌ده ايسته‌ديكى بو ايدى ، پدرينى كوپك بالغنك أيچه اونوتمه‌سنى تسهيل ايچون اوروج رئيس غايت عالى برحركت فدا كارانه‌اولمق اوزره جنوارى كندى طرفنه چويرمك ايچون كمينك عكسى جهتنه طوغرى قطع مسافه ايديور ايدى .

كوپك بالغى آچلمش اولان يارەسندن آقان قاندن دوچار ضعف اولمش اولديغى كبى اوروج رئيس دخى كيتدكجه قوتنك آزالمقده بولنديغنى حس ايديور ايدى . بوالتاده باشنى چويروب قوجاغنده طوتمقده اولديغى كوچك قيزايله برلكده پدرينك كمى‌يه چيقديغنى كورمش ايدى : پدرى قورتلمش ايدى . شيمدى‌ده اوروج رئيس كمى‌يه عودته شتاب ايديور ايدى . بك چوق

مشكلات چكمش ، كمى‌يه ياقلاشمش وهمان أليله كمى‌يى طوتمق اوزره بولنمش ايدى .

هربرطرفندن كنديسنه خلاطلر آتيلمش ، بتون قوللر آكا طوغرى اوزاتلمش وبدرينى تخليص ايتمش اولان عالى جناب جوجنى برآن اوّل كمى‌يه آله بيلمك ايچون ايجاب ايدن تشبثاتدن كرى طورملمقده بولنلمش ايدى . اوروج رئيس‌ده نصلسه او خلاطلرك برينى يافه‌لايه بيلمش ايدى . اواثناده عسكرينك ألدن كيتمكده اولديغنى كورن كوپك بالغى مقابلى قوتنى جمع ايده‌رك اوزرينه آتلمش ودهشتلى آغزى چوجغك بجاقلرينه قدر واره بيلمش ايسه‌ده كيميجيز قوتلى أللريله درحال خلاطى چكمه‌يه موفق اولدقلرندن اوروج رئيسى دكزدن يوقارى چكوب كمى‌يه آلمشلر ايدى . اوروج رئيس پدرينك قوللرى آراسنه آتلديغى زمان دخى كوپك بالغنك قوت وقدرتى كسيلوب دكزى قانيله بويانمش اولديغى حالده بى روح أولەرق صويك يوزنده قالديغى كورلمش ايدى .

برگون اوروج رئيسه شان وشهرتى سوبوب سومه‌ديكى سؤال اولنه‌جقدر . شوصورتله مكالمه كچمش ايدى : «أوت . . . شان وشهرتك نه‌اولديغنى أبى بيليورميسين ؟ — ايفاى وظيفه ايتمكدر . » فى الحقيقه أك بيوك شان وشهرت بويله قازانيلير ؛ نتكيم اوروج رئيس دخى آنى بوصورتله استحصال ايتمشدر .

١٩٧
كورك دكنكى

كويك خارجنده‌كى بغداد جاده‌سنده زوالللى بابا نطقى ، كوزلرى كورمه‌ديكى جهتله ، ياواش وزحمتلى بر صورتده يولنه كيديورايدى. كنديسنه بولده كيدرايكن قلاغوزلق ايده بيله‌جك نه بر كيمسه‌يه نه‌ده بر كوپكه مالك دكل ايدى : بابا نطقى دنياده يالكز باشنه قالمش بر بيچاره ايدى. يوللرده كنديسنه آرقداش اولهجق وايجابنده كنديني بر طاقم تهلكه‌لردن تخليص ايده‌جك آنجق آلنده بر دكنكى وارايدى . بو سبيدن طولايى آرقداشنى پك سور و آنك ايله اوكنى و آردينى يوقلايه‌رق يولنه دوام ايدر ايدى .

بابا نطقينك شو بولنديغى حال ، أك قاتى يوركلرى بيله صيزلاتمجق بر حال اسف اشتمال دكيدر ، چوجقلرم ؟ . . . فقط ، بعض ادبانك آثارنده «چوجقلق مرحمتسزلك دوريدر» ديو يازدقلرى كورلديكى وجهله ، بر طاقم چوجقلرك او كبى معلوللره بر خيلى اذيتلر واشكنجه‌لر ايده‌رك اجرا ايله‌دكلرى كوتولكله كنديلرينى اكلندرمه‌يه صاواشدقلرى چوق دفعه‌لر كورلمكده‌در .

ايشته بابا نطقينك باشنه كلش اولان بر وقعه‌دن طولايى ايچلرندن برينك ايتديكى كوتولكى كنديلرينه براكلنجه عديله

اوچ چوجغك قهقهه‌لر ايله كولمكده بولنمه‌لرى دخى يوقاريده‌كى سوزلرى تأييد ايدر. كورك دكنكى بر ايرى طاشه ايليشه‌رك آلندن قورتلش وبونك كنارنده‌كى اوچورومه طوغرى كيتمش. زوالللى آدم شيمدى نه ياپه‌جق ؟ يولده كيدر ايكن دكنكى كبى آياغنى‌ده بر يره ايليشوب دوشمك وبربرينى اينجيتمك تهلكه‌سنده بولنيور ؛ بونى ديلديكى ايچون غايت مؤثر بر صدا ايله: «امان دكنكم! لطفاً بكا دكنكمى بولوب ويرگز! رجا ايدرم ؛ يولمدن قالدم . حاله باقوب مرحمت ايله‌يكز ، دكنكم آلمده اولمادقجه شورادن اوته‌يه بر آديم بيله آتوب كيده‌م.» ديو استمداد ايديور ايدى .

زوالليلنك بو رجالرينى ايشيتمش اولان اوچ بد اخلاق چوجق بيچاره‌يه مرحمت ايده‌جكلرى يرلره آنى كنديلرينه اكلنجه ايتمك فكر مذمومنه دوشمشلر ايدى .

ايچلرندن آك عارسزى : «دكنكنى دوشورمش : باقكز ، شيمدى بن آكا ايسته‌ديكم كبى نصل بر كوزل اويون اويناياجغم.» ديه‌رك اورادمكى جيتدن ديكنلى بر دال قوپاروب « آل ! » ديو كوره اوزاتمش اولديغندن بردن بره الته باتمش اولان ديكنك آجيسندن كندندن كچمش اولان بابا نطقينك «آى !» ديه‌رك باغيرمه‌سنى ايشيتن ديكر ايكى آرقداش دخى باشده كنديسى اولان عارسز آرقداشلرينك اجرا ايله‌ديكى اويوندن خوشلاندقلرى جهتله متصل كولوب اكلمكده بولنمشلر ايدى .

برکت ویرسونکه اورالرده‌کی بر ترلادن اوت طوپلامقده بولنان خیریه اسمنده برقیزجغز وقعه‌یی کورمش وهمان قوشوب کله‌رك اوچورومه ایچمش ودکنکی اورادن آلدقدن صکره : «آل باباجغم» سوزیله‌صاحبنه ویرمش‌ایدی . بابا نطق بوسسدن کندیسنه لطفده بولنانك بر قیزجغز اولدیغنی آکلادیغندن غایت متأثر اولمغله برابر کندیسنی محتاج بولندیغنی آرقداشنه قاوشدردیغندن طولایی بیوك بر آدمه ایدلمسی لازم کلن تشکرانه مشابه تشکراتدن پك چوق فضله منتدارلق ابرازیله خیریه‌یی مسرته غرق ایله‌مش وبو صورتله حقنده ایدیلن مرحمت وشفقتی آلقشلامش ایدی .

بو حالدن ایتدکارینه نادم اولمش اولان اوچ چوجق دخی اورادن طباقی قالدروب کیتمشلر ایدی. افعال قبیحه‌دن هر بری مجازاتی دخی رفاقتنده بولندردیغی جهتله بونلر ، نه قدر قاچوب کیتسه‌لر عذاب وجدانی یه آنلرك یاقه‌ستی صالیوریرمه‌یه جکندن هیچ دکلسه معنوی برمجازاتدن کندیلرینی قورتاره‌مازلر.

۱۹۸

ترحم

کچنلرده حقیقةً ظالمانه بر وقعه‌یه تصادف ایتدم که خاطرمه کلدکجه توکلرم اورپروب الآن حدتمدن کندمی یکمه‌یورم .

بش یاخود آلتی چاپقین خسته اوفاق بر کوپکی اولدرمك ایسته‌یورلر ایدی ؛ زوالللی بی بر ایپ ایله بر آغاجه باغلامشلر واوزاقدن متصل آتا طاش آتمقله مشغول بولنمشلر ایدی . طاشلرك هر بر اصابتنده بیچاره حیوانك آجی آجی چیقاردیغی صدالر اورادن کلوب کچنلرك یورکنی پارچه‌لایور ایدی . بو منظره حضورنده نه کبی بر حال ایله متأثر اولدیغمی تعریف ایده‌بیلمم امکانك خارجنده‌در . اوّل امرده وله‌وحیرت ایچنده قالدم؛ زیرا بوقدر ظالم وغدار چوجقلرك بوله بیله‌جکنی هیچ خاطر وخیالمه بیله کتیره‌مز ایدم . نهایت حدتم غلبه ایتدی؛ اجرا ایتدکلری وحشیانه معامله‌دن طولایی کندیلرینی شدیداً تکدیر وتهدید ایتدم ایسه‌ده زوالللی حیوانه قارشی صوك درجه‌ظلمده بولنمقدن کندیلرینی آله‌مادقلری جهتله سویله‌دیکم سوزلر قولاقلرینه بیله کیرمه‌دی . بونك اوزره جیبمده اوفاقلق اولهرق یکرمی غروش قدر پاره بولندیغندن بو پاره ایله کوپکی آنلردن صاتون آلوب چکدیکی اذا وجفادن قورتارمق فکرینه دوشدم . پراز ترددن صکره تکلیفمه روی رضا کوستردیلر . کوپکی باغلی بولندیغی آغاجدن چوزوب آوه کوتوردم وماجرایی ابونمه نقل ایتدم. ابونم شو فعل ترحمدن طولایی بنی تحسین ایله کوپکی أوده آلیقویمه‌مه مساعده ایتدیلر. کوپك آز وقت ظرفنده خسته‌لکدن صاوشدردیغی کبی کندیسنه آتیلان طاشلردن آلدیغی یاره‌لر دخی التیامپذیر اولدی. شیمدی

او وقت كندیسنه ایتمش اولدیغم أیلكك اهمیتنی تقدیر ایدیور كی اولمایدركه بكا قارشی كوستردیكی محبتی خانه‌مزده كیلرك هیچ برینه وحتی صباح واخشام كندیسنه یه‌جك ویرن اوشاغه بیله كوسترمه‌مكه‌در .

أیلكی حیوان بیله طانیدیغی حالده كندیلرینه أیلكی طوقونانلری فراموش ایله كوتولكده بولنان كیمسه‌لره عجبا نه نظر ایله باقمق ایجاب ایدر !

١٩٩

حقیله قزانلمش ثروت

عمله‌دن فقیر بری ایله زوجه‌سی متعدد چوجق صاحبی ایدیلر . زوجك هر كون قازانه‌بیلدیكی آقچه أوك اداره‌سنه كوچ حال كفایت ایده‌بیلیورایدی. دائمی دوشونجه‌لری بولندقلری شو حال ضرورتدن بر آن اول قورتلمق ایدی . كندیلری ایچون بر یاردیمجی بولمق پك فائده‌لی اوله‌جق ایدی : بوخصوص ایچون بو اثناده اون بش یاشنه باصمش اولان بیوك اوغلارینی انتخاب ایتمشلر ایدی . چوجغه بر آیاق صاتیجیلغی چانطه‌سیله بر مقداردره چرچیلك مالزمه‌سی صاتون آلندقدن صكره پدری آكا : « بو امتعه ایله بزه براز پاره قازانه بیلیرسین . كت

شهردن شهره ، كویدن كویه طولاشه‌رق امتعه‌كی پراكنده اوله‌رق صات . » دیمش ایدی . چوجق صاف قلبلی اولمقله برابر ابوینك مضابقه‌دن قورتلمسنی جان وكوكلدن آرزو ایتدیكی جهتله همان یوله چیقمش وحسن معامله‌سی ونزاكتی سایه‌سنده درحال مشتریلر پیدا ایتمش ایدی . بو صورتله اوفاق بر تمتع حاصل ایدوب تجارتی توسیع ایده‌بیلمش وآرتق زیاده پاره قازانمه‌یه باشلامش ایدی. والحاصل، اتخاذ ایدیندیكی صنعتده اول قدر موفق اولمش‌كه حتی بر قاچ سنه ظرفنده اوفاق بر چرچیلك فابریقه‌سی كشاد ایده‌رك آز وقت ظرفنده فعالیتیله آنی دخی ترقی ایتدرمش ایدی. فابریقه‌سنك بو درجه ترقیسی كندینك‌ده سعی وغیرتی تزیید ایتمكله آرتق عائله‌سنی غایت أیی بر صورتده كچندرمه‌یه بالذات باشلامش وآندن صكره پدری، والده‌سی ، برادرلری وهمشیره‌لری آنك حمایه‌سی آلتنده كوزل بر طرزده امرار حیات ایتمكده بولنمشلر ایدی. سعی وغیرتی ، ناموس‌لوانی ، حسن حال ومعامله‌سی سایه‌سنده ثروتی‌ده كیتدكجه تزاید ایتمش وابوینك رضاسیله تأهل دخی ایده‌رك وفاتنه قدر ابوین وقرداشلری وفامیلیا وچوجقلری ایله برلكده بختیارانه یاشامش ایدی .

٢٠٠

سفره

كوچك جوريه سفره قويور ؛ بر طرفى اوزون وديكر طرفى قيصه قالمامه‌سنه دقت ايده‌رك ماصه‌نك اوزرينه اورتو يايميور .

ماصه‌نك اطرافنه طبقلر ديزيلور ؛ فقط ، آنلرى ديزمزدن اوّل توزلو اولمادقلرينه باقيور . هر بر طبقك يانه‌ده قاشيق ، چتال ، بچاق قويميور .

كوزلجه سيلدكدن صكره بررده بارداق علاوه ايديور .

اتمكى ، صو صراحيسنى‌ده يرلى يرينه قويدقدن صكره والده‌سنى چاغيروب : « آننه ، كل كور ، هر شى يرلى يرينه قونلمشمى ؟ » ديور .

كوچوك جوريه انتظامى سور بر قيزجغز اولديغندن هر كون ابوينك آفرينلرينه مستحق اوليور .

خزينهٔ قرائتك ايكنجى قسمنك فهرستى

صحيفه	ماده	
١٦٣	٩٩	شفتالو
١٦٤	١٠٠	كوچك ديلنجى
١٦٧	١٠١	چوجقلره برحساب
١٧٠	١٠٢	دوستلرمز آغاجلر
١٧٢	١٠٣	طمعكارلغك نتيجه‌سى
١٧٤	١٠٤	ذوق وصفا آطه‌سنده سياحت
١٧٥	١٠٥	ايكى ألما آغاجى
١٧٩	١٠٦	ايبك بوجكلرى
١٨١	١٠٧	يازار بوزارتحته‌سى
١٨٣	١٠٨	انمكنى بر چوجق ايله تقسيم ايدن كوپك
١٨٧	١٠٩	سن برنار طاغنك كوپكى
١٨٩	١١٠	اوربان بكجيسنك كوپكى
١٩٣	١١١	يالان
١٩٥	١١٢	ايكى جنس اوت
١٩٧	١١٣	آت نعلى
١٩٨	١١٤	خارقه‌نما قوطى
١٩٩	١١٥	بر ايكنه‌نك لسان حالى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

صحيفه	ماده	
٢٠١	١١٦	قناريه قوشی
٢٠٢	١١٧	ياغمور
٢٠٣	١١٨	كولكه
٢٠٥	١١٩	ابكی يولجی
٢٠٦	١٢٠	چيلكلر
٢٠٩	١٢١	آلتون
٢١٠	١٢٢	أتمك
٢١٢	١٢٣	اينجو
٢١٤	١٢٤	شيماريق چوجق
٢١٦	١٢٥	سعی وغيرت وهنر ومعرفت
٢١٩	١٢٦	رادفه‌نك خوش آرزوسی
٢٢١	١٢٧	بال‌قابی
٢٢٢	١٢٨	اينجو چيچكی
٢٢٤	١٢٩	ابی آدمك مقابله‌سی
٢٢٨	١٣٠	زواللی ياورولر هيچ ايشيتمه‌يور
٢٣٠	١٣١	حميت متقابله
٢٣١	١٣٢	زيبا ايله كوچك يكنی صابر
٢٣٥	١٣٣	كجی
٢٣٧	١٣٤	كور
٢٣٨	١٣٥	أبی تربيه اولنمش بربيك

صحيفه	ماده	
٢٤٠	١٣٦	صنعتندن ممنون چوجق
٢٤١	١٣٧	تصوير
٢٤٧	١٣٨	يام يام
٢٤٩	١٣٩	درت آرقداش
٢٥٥	١٤٠	سموكلو ايله قورت
٢٥٨	١٤١	قرنفل
٢٥٩	١٤٢	اورمانده يانقين ــ محبت خالصانه
٢٦٥	١٤٣	آلتون آغاجی
٢٦٧	١٤٤	قوشلر
٢٦٩	١٤٥	كل فدانی
٢٧٠	١٤٦	برغريب سركذشت
٢٧٤	١٤٧	قپولردن ديكله‌يجی
٢٧٦	١٤٨	فندق قبوغی
٢٧٨	١٤٩	كستانه
٢٨٠	١٥٠	قيمتدار طاشلر
٢٨٢	١٥١	نادو بالقلر
٢٨٣	١٥٢	مغرور قيز
٢٨٤	١٥٣	تنبل بسله‌مه‌لر
٢٨٥	١٥٤	صارماشيق
٢٨٦	١٥٥	كور ايله طوبال

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

صحيفه	ماده	
٢٨٧	١٥٦	آرى قوشى يوواسى
٢٨٩	١٥٧	كوزل ميوه
٢٩١	١٥٨	خروس
٢٩٣	١٥٩	دكرمنجى ايله اوغلى
٢٩٦	١٦٠	كويلونك حيله‌سى
٢٩٨	١٦١	شارلاتان
٣٠٠	١٦٢	بيت الاب
٣٠١	١٦٣	ايكى جوجغك صداقتى
٣٠٥	١٦٤	بريالانك نتيجه‌سى
٣٠٩	١٦٥	خافينك كزنتيسى
٣١١	١٦٦	احتياط
٣١٢	١٦٧	طاووق
٣١٣	١٦٨	اريكلر
٣١٤	١٦٩	فشنه‌لر
٣١٦	١٧٠	كوزل ميشه
٣١٩	١٧١	كتان
٣٢٠	١٧٢	خسروك كچيسى
٣٢٢	١٧٣	سوكوت ايله ميشه
٣٢٣	١٧٤	كرتكله
٣٢٥	١٧٥	زنجى

صحيفه	ماده	
٣٢٧	١٧٦	آغاج پارچه‌سى
٣٢٩	١٧٧	حدث وجنايت
٣٣٢	١٧٨	انصافلى آدملر مملكتى
٣٣٣	١٧٩	أبى قومشولر
١٣٣٥	١٨٠	مرحمتلى زنكين ومنتدار فقير
٣٣٧	١٨١	طاغده يولجى
٣٤٠	١٨٢	حريت
٣٤٢	١٨٣	مساوات
٣٤٣	١٨٤	عدالت وانسانيت
٣٤٥	١٨٥	اخوت
٣٤٦	١٨٦	اتحاد
٣٤٨	١٨٧	بربونجه‌جى ايله مايمونلر
٣٥١	١٨٨	حقيقت نما كچى
٣٥٣	١٨٩	برچوجق ايله برمايمون وبر زنكين مادامك حكايه‌سى
٣٥٤	١٩٠	ايكى بيك
٣٥٥	١٩١	صوبى حاصل ايدن كونشدر
٣٥٧	١٩٢	سوت ، غذاى تام
٣٥٩	١٩٣	هم صيجاق وهم صفوق طوتان يوك پارچه‌سى
٣٦٢	١٩٤	ياغمورلو ولطيف هوا

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

صحيفه	ماده	
٣٦٣	١٩٥	عالیجناب بر طبیب
٣٦٥	١٩٦	اوروج رئیس یاخود برچوجغك بدرینه قارشی ایتدیکی فداکارلق
١٧٠	١٩٧	کورك دکینکی
٣٧٢	١٩٨	ترحم
٣٧٤	١٩٩	حقیله قزانلمش ثروت
٣٧٦	٢٠٠	سفره
٣٧٧		خزينهٔ قرائتك ایکنجی قسمنك فهرستی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

A. HAYDAR TANER Kitapları No.

یکی طبع اولنان کتابلر

اون تموز (برنجی قسم) — اون تموز (ایکنجی قسم) — خزینهٔ قرائت (برنجی قسم) — خزینهٔ قرائت (ایکنجی قسم) — مشروطیت قرائتی (برنجی قسم) — مشروطیت قرائتی (ایکنجی قسم) — نواصول قرائت (برنجی قسم) — نو اصول قرائت (ایکنجی قسم) — الماس کتاب — اینجو کتاب — عملیات حسابیه (برنجی قسم) — عملیات حسابیه (ایکنجی قسم) — صور سویله —

بالاده مذکور کتابلرك جلهسی باب عالی جاده‌سنده ﴿ تفیض ﴾ کتابخانه‌سنده بولنور

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
ATATÜRK KİTAPLIĞI